

ÎMPREUNĂ
MAI PUTERNICI

BULETINUL INFORMATIV AL DELEGAȚIEI UNIUNII EUROPENE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

COOPERAREA UE – R. MOLDOVA: NOUTĂȚI

IULIE – SEPTEMBRIE 2025

TABLE OF CONTENT

01

MOBILITATE ȘI OAMENI

Caravana „Show Nebun” a adus Uniunea Europeană mai aproape de 20.000 de locuitori din nouă raioane ale țării	8
Moldova a aderat la Programul Uniunii Europene „Europa Creativă”: O nouă eră pentru cultură și creativitate	11
UE susține inițiativele tinerilor care unesc comunități și dau viață dialogului intercultural în Republica Moldova	13
O nouă ediție a Campionatului Național de jocuri intelectuale „Sub cușma lui Guguță”, dedicată dialogului intercultural	15
Promovarea eticii și integrității academice: seminar internațional la Chișinău	17
63 de tineri, pregătiți pentru viitorul european al țării: s-a încheiat Programul de stagii al UE și Guvernului Republicii Moldova	19
Inițiativa „STEAMing” încurajează fete din întreaga țară	21
Forumul Tinerilor din Diaspora din Moldova, ediția a IV-a: experiențe, parcurs, reveniri	23
Tinerii din Moldova, Georgia și Ucraina, conectați printr-un schimb regional	25
Tinerii au scris istorie la Săptămâna Tineretului 2025	27
La Budești proiectele comunitare apropie oamenii și valorifică patrimoniul cultural	29
Centrul „ProSperare” din Bocșa, modernizat cu sprijinul Uniunii Europene	31
„Căldura Casei” din Drochia – mai mult confort și siguranță pentru copiii separați de părinți	33
Cantina Centrului „Renaștere” din Rîșcani, modernizată cu sprijinul Uniunii Europene	35
Programe de vindecare emoțională și reconectare pentru familii afectate de război	36

Vicepreședinta executivă a Comisiei Europene, Roxana Mînzatu, în vizită la școala model „Boris Dînga” din Criuleni	38
Forumul EdCamp 2025: peste 200 de specialiști uniți pentru incluziune	39
Mentorat cu viziune: consolidarea unei culturi puternice a mentoratului în școli	41
Liceul „Onisifor Ghibu” – modernizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene	42
EU4Moldova Rezilientă: Barajul din Rîșcani a fost reconstruit cu sprijinul Uniunii Europene	43
EU4Moldova Rezilientă: Cimișlia a inaugurat două stadioane multifuncționale, construite cu suportul Uniunii Europene	45
Tinerii din Moldova au celebrat valorile europene la finalul programului EU Accelerator 2.0	47
Vizita Comisarului UE Glenn Micallef în Moldova: dialog deschis cu tinerii și întâlnire cu campionii europeni la caiac-canoe	48
Ziua Europeană a Limbilor: tinerii din 5 Euro Cluburi din țară au sărbătorit prin artă și diversitate culturală	50
15 adolescenți devin vocea copiilor în proiectul BOOST	51
Clubul Taților: cum experiențele cu propriii tați devin lecții pentru creșterea propriilor copii	53
Cum se clădește o relație tată - copil? Prin sinceritate, amintiri prețioase și deschidere	54
Construind siguranță și sens: Noua viață a Cristinei în Moldova	56

02

SOCIETATE MAI PUTERNICĂ

Peste 20 de colaboratori regionali ai Campaniei STOP FALS! au participat la un atelier privind instruirea continuă a adulților	58
Peste 500 de participanți din cinci raioane din țară au discutat despre combaterea dezinformării și cum putem deveni mai rezilienți informațional	60
Tineri, dedicați combaterii urii în Republica Moldova	62
Emisiunea TV inovatoare de educație media a TRM revine: „Răspunzi și Câștigi” sezonul 2	64
De la pregătire la acțiune: consolidarea vocii tinerilor și a femeilor în politică	65
„De la voci la acțiune”: schimb regional pentru consolidarea colaborării civice și media	66

Procese decizionale incluzive: femeile conduc dezvoltarea locală în 10 comunități	67
„Cu răbdarea nu treci marea. Trebuie să apelezi la ajutor” – istoria unei supraviețuitoare a violenței sexuale	69
Memorandumul de Înțelegere privind crearea Comitetului Economic și Social din Moldova – semnat	71
Consolidarea capacității tinerilor din Moldova împotriva dezinformării: succesul taberei de reziliență pentru tineret	73
Cetățenii moldoveni și-au consolidat competențele de educație media înaintea alegerilor parlamentare din 2025	75
În Leova a fost inaugurată Spălătoria socială și de igienă personală – un nou serviciu comunitar, finanțat de Uniunea Europeană și primăria localității	76
Lansarea proiectului MINOR+, consilii consultative pentru minorități etnice	78
32 de organizații ale societății civile din Moldova – beneficiare de granturi din partea Uniunii Europene pentru consolidarea democrației la nivel local	79
Echipe multidisciplinare instruite să prevină și să combată violența împotriva persoanelor cu dizabilități	81
Liderii religioși, aliați în lupta împotriva violenței în familie	83

03

INSTITUȚII ȘI GUVERNARE

Primarii din Moldova la Bruxelles: dialog direct cu Uniunea Europeană pentru viitorul comunităților locale	85
Cursul HELP privind calitatea justiției și activitatea CEPEJ a Consiliului Europei în Republica Moldova - lansat	88
Conferința regională „Consolidarea independenței și responsabilității judiciare: perspective și provocări”	89
UE susține dialogul bazat pe dovezi privind politicile incluzive de gen între societatea civilă și autoritățile locale din Moldova	91
Drepturi egale, demnitate egală: suportul UE pentru promovarea egalității de gen de către Inspectoratul General pentru Migrație al Republicii Moldova	93
Studiu dedicat dimensiunilor de gen în serviciile de examinare auto și înmatriculare a vehiculelor din Moldova – realizat cu sprijinul financiar al UE	95
EUPM Moldova: sporirea capacității Republicii Moldova de a-și proteja infrastructura critică	97
EUPM Moldova: promovarea implicării comunităților locale în construirea rezilienței la amenințările hibride	98

EUPM Moldova: consolidarea instituțiilor care protejează democrația Moldovei	100
Ministerul Finanțelor își consolidează rolul în implementarea Planului de Creștere al Republicii Moldova, susținut de UE	101
Consolidarea guvernantei corporative în sectorul bancar din Republica Moldova	102
Comunicare clară, încredere mai puternică: funcționari instruiți să explice reformele fiscale și vamale din Moldova	103
Autoritățile centrale și locale promovează bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen	104
Cel de-al doilea Raport de Monitorizare Independentă privind implementarea recomandărilor Comisiei Europene de către Republica Moldova – progrese, provocări și priorități	106
Expert-Grup a prezentat nota de poziție „Soluții pentru remedierea deficitului excesiv de cont curent al Republicii Moldova”	108
Dialog de politici: subiecți, metode și mecanisme de asigurare a participării publice în noua lege	110
Funcționari publici din ministere și-au actualizat cunoștințele privind participarea publică	111
Curs de instruire despre Standardul Internațional de Contabilitate privind Sectorul Public pentru Direcția Generală Trezorerie de Stat a Ministerului Finanțelor și Curtea de Conturi	112
EU4Moldova Rezilientă: consolidarea capacităților instituțiilor de securitate prin dotări cu echipamente performante și instruirii	113
Consolidarea capacităților personalului Biroului Național de Statistică în ceea ce privește gestionarea datelor referitoare la minorități dintr-o perspectivă bazată pe drepturile omului	115
Noi membri în Comisiile de vetting și progrese în evaluarea integrității judecătorilor	116

04

ECONOMIE ȘI DEZVOLTAREA AFACERII

Apel pentru propuneri de investiții: Oportunități sprijinite de UE în Moldova – concurs deschis	118
A fost lansată o nouă Inițiativă Echipa Europa, în valoare de 8,5 milioane de euro, pentru promovarea sectorului agroalimentar durabil în Republica Moldova	120

Un antreprenor din stânga Nistrului își modernizează ferma de pui	122
KidsLand – de la viziunea adulților la bucuria copiilor	125
Pâinea bunătații noastre. La Tiraspol, o brutărie are ușile deschise pentru toți oamenii	128
Startup-urile din Moldova își largesc orizonturile prin participarea în cadrul Sevan Startup Summit 2025 în Armenia	131
Primul Program de instruire pentru START-UP-eri, lansat de Ministerul Finanțelor și proiectul “Moldova este Europa”	133
Învățare, mentorat, finanțare: ecosistemul complet al programului de sprijin în afaceri #SheLeads	135
120 de tineri din Moldova abilitați pentru implicare civică și angajare	137
Uniunea Europeană investește în viitorul antreprenoriatului din Republica Moldova	138
„Consolidarea comerțului și competitivității în țările Parteneriatului Estic” – un nou proiect UE implementat de OCDE și ITC	140

05

REZILIENTĂ ENERGETICĂ

Câștigătorii primei ediții a Concursului „Energy Management Star Moldova 2025”	142
Vizită de studiu la Brno, Cehia – bune practici în management energetic propuse primarilor din Republica Moldova	144
EU4Moldova Rezilientă: Cinci localități din Moldova devin, în premieră, sate inteligente cu sprijinul Uniunii Europene	145
Campanii de informare pentru comunități mai responsabile energetic	148

06

MEDIU ȘI CLIMĂ

„EU4Moldova: Comunități locale” – proiecte esențiale pentru sistemul de gestionare a deșeurilor și canalizare pentru îmbunătățirea bunăstării elevilor din comunitățile lor	150
Activități cu impact asupra mediului desfășurate în primul an de implementare a proiectului Twinning	152
Laboratorul de educație în privind justiția climatică – inaugurat la Universitatea de Stat din Moldova	154
Tineri studenți de la mai multe facultăți învață despre jurnalismul de mediu, la o școală de vară, cu suportul Uniunii Europene	156
Cahul sărbătorește o nouă realizare în domeniul alimentării cu apă și canalizare	158

07

TRANSFORMARE DIGITALĂ REZILIENTĂ

Protecția consumatorilor intră în era digitală: inițiativa comună pentru modernizarea și simplificarea procesului de petiționare pentru consumatori – a fost lansată	159
În Moldova, la intersecția dintre tradiție și inovație: TechVillage 2025	161
DeepTech GigaHack 2025: inovație, energie și creativitate la cel mai mare hackathon din Moldova	163

MOBILITATE ȘI OAMENI

Caravana „Show Nebun” a adus Uniunea Europeană mai aproape de 20.000 de locuitori din nouă raioane ale țării

Peste 20.000 de oameni din nouă raioane ale Republicii Moldova au cântat, s-au distrat și au aflat, într-un mod inedit, cum Uniunea Europeană (UE) sprijină comunitățile lor. La patru luni de la lansare, Caravana UE „Show Nebun” și-a încheiat traseul prin țară,

transformând centrele raionale în adevărate spații de spectacol și dialog, unde umorul, muzica și activitățile interactive s-au împletit cu informații despre proiectele europene care contribuie la creșterea bunăstării cetățenilor.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

În perioada mai–septembrie 2025, Caravana a vizitat raioanele Soroca, Edineț, Cantemir, Sîngerei, Căușeni, Rezina, Drochia, Anenii Noi și Rîșcani. Artiști naționali și locali au îmbinat divertismentul cu prezentarea proiectelor europene implementate în domenii esențiale precum infrastructura, sănătatea, educația, agricultura, sprijinul pentru tineri și dezvoltarea afacerilor locale. Peste 20.000 de oameni, de la tineri și profesori, la antreprenori, funcționari, pensionari și copii, au descoperit într-un mod

accesibil ce înseamnă UE pentru Moldova și pentru viața lor de zi cu zi. Evenimentele au combinat muzica și comedie cu activități interactive. Cei prezenți s-au bucurat de momente artistice, quiz-uri cu premii, activități comunitare și un punct de informare unde a aflat mai multe despre suportul UE. Atmosfera relaxată și dialogul direct au transformat fiecare localitate vizitată într-o adevărată sărbătoare comunitară, în care informația și spiritul european s-au împletit cu distracția și solidaritatea locală.

„A fost un spectacol grozav! Am râs, am cântat, am dansat și am aflat multe lucruri noi despre Uniunea Europeană și cum ne ajută în raionul nostru”,

**spune Petru, antreprenor
din raionul Soroca.**

„Mi-a plăcut foarte mult concertul. Prin muzică și spectacolul de comedie am înțeles mai bine cum Uniunea Europeană ajută oamenii din regiunea noastră, sprijinind sănătatea, serviciile și activitățile pentru toți”,

**adaugă Valentina, pensionară din raionul
Cantemir.**

Caravana UE „Show Nebun”, desfășurată în perioada 15 mai – 23 septembrie 2025, a fost organizată de Europe Café, Centrul de Informare al UE la Chișinău, cu sprijinul financiar al UE. Partener al Carvanei este Programul EU Neighbours east. Sub

genericul „UE vine la tine în oraș cu un show ‘nebun’ de informativ!”, campania și-a propus să aducă Europa în regiunile Moldovei într-un format degajat și accesibil, prin spectacole de comedie și muzică, quiz-uri, activități educative și interacțiune directă cu oamenii.

Moldova a aderat la Programul Uniunii Europene „Europa Creativă”: O nouă eră pentru cultură și creativitate

Republica Moldova a făcut încă un pas important pe drumul său european. La 2 septembrie 2025, țara a semnat acordul de aderare la **Europa Creativă**, programul

emblematic al Uniunii Europene care sprijină cultura și arta. Acordul va intra în vigoare la 1 ianuarie 2026.

Finanțat de
Uniunea Europeană

MINISTERUL
CULTURII

Republica Moldova, parte din Europa Creativă

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Noi oportunități pentru artiștii din Moldova

Prin aderarea la Europa Creativă, artiștii, profesioniștii din domeniul cultural și organizațiile din Republica Moldova vor avea acces direct la finanțare europeană și la oportunități de colaborare. Teatrele, muzeele, producătorii de film, muzicienii, scriitorii, designerii și ONG-urile culturale din Moldova vor putea colabora cu parteneri din întreaga Europă, dezvolta proiecte comune și aduce creativitatea moldovenească pe scena internațională.

De la arte vizuale și muzică, până la literatură, patrimoniu și industrii creative, participanții din Republica Moldova vor concura acum, în condiții egale, cu colegii lor de breaslă din Europa pentru granturi și oportunități de networking. Aceasta înseamnă nu doar sprijin financiar esențial, ci și deschidere către noi segmente de public, piețe și competențe.

Un pas simbolic și strategic spre Europa

Pentru Republica Moldova, participarea la

Europa Creativă înseamnă mai mult decât acces la finanțare. Este o recunoaștere a culturii moldovenești ca parte a marii familii europene și o șansă de a promova talentul local pe întreg continentul.

Ce înseamnă pentru cetățeni

Pentru cetățenii de rând, acest acord înseamnă mai multe evenimente culturale europene în țară, mai multe oportunități pentru tinerii creatori și o vizibilitate sporită pentru Moldova peste hotare. Teatrele locale ar putea pune în scenă coproducții europene, festivalurile de film ar putea include producții moldovenești sprijinite de UE, iar muzicienii ar putea participa la turnee și platforme europene.

Este, de asemenea, o investiție în viitorul Moldovei: susținerea creativității și a inovației ca factori ai coeziunii sociale, ai educației și ai creșterii economice.

Mai multe detalii: <https://culture.ec.europa.eu/news/moldova-to-join-creative-europe-programme-in-2026>

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

UE susține inițiativele tinerilor care unesc comunități și dau viață dialogului intercultural în Republica Moldova

60 de tineri și tinere din diferite regiuni ale Republicii Moldova au participat la IDEathon-ul „Fii schimbarea! Inițiative ale tinerilor pentru dialog intercultural”, desfășurat pe parcursul a trei zile, 17-19 septembrie, cu scopul de a promova coeziunea socială și de a încuraja implicarea civică a noii generații. Evenimentul a fost organizat de Centrul CONTACT, în parteneriat cu CMI – Fundația pentru Pace Martti Ahtisaari, în cadrul proiectului „Coeziune socială prin dialog”, finanțat de Uniunea Europeană.

Timp de 3 zile participanții au avut oportunitatea de a colabora, de a învăța unii de la alții și de a elabora proiecte menite să sprijine diversitatea culturală și să contribuie la consolidarea unității în comunități. Atelierele și sesiunile de lucru au vizat dezvoltarea competențelor de leadership, gândire critică și inițiativă civică, precum și transformarea ideilor în planuri de acțiune viabile.

La finalul evenimentului, fiecare participant a primit un certificat de participare, drept recunoaștere a implicării și a contribuției sale. Cu susținerea Uniunii Europene, 10

dintre cele mai inovatoare și relevante inițiative au fost premiate cu câte 1500 de euro, pentru implementarea acestora la nivel local.

„Felicităm toți tinerii pentru participare, în special câștigătorii. Suntem mândri să vă fim alături și să vă susținem. Pentru noi, Delegația Uniunii Europene, sunt foarte importante aceste inițiative. Cooperarea cu tineretul, promovarea inițiativelor ce țin de dialogul intercultural este una dintre prioritățile noastre”,

a declarat Marcia Kammitzi, manageră de proiect, Delegația Uniunii Europene în Moldova.

IDEAthon-ul „Fii schimbarea!” confirmă rolul esențial al tinerilor în promovarea dialogului intercultural și în consolidarea unei societăți bazate pe respect, cooperare și solidaritate.

„Mi-a plăcut să lucrez în echipă alături de tineri din diferite comunități. Am descoperit viziuni diverse, pe care le putem valorifica și susține împreună. Aici am ajuns repetat la concluzia că tinerii nu sunt doar viitorul țării dar și prezentul”,

spune Nadia Revenco, președinta Consiliului de Elevi al Liceului Teoretic „Mihai Sadoveanu” din Călărași.

În următoarele trei luni, inițiativele câștigătoare vor fi implementate în diverse localități din Republica Moldova, prin activități menite să contribuie la consolidarea coeziunii sociale și la stimularea dialogului intercultural la nivel comunitar.

Împreună mai puternici

O nouă ediție a Campionatului Național de jocuri intelectuale „Sub cușma lui Guguță”, dedicată dialogului intercultural

Peste 100 de tineri lideri, profesori și reprezentanți ai Direcțiilor de învățământ din întreaga țară au participat la lansarea noii ediții a Campionatului Național de jocuri intelectuale „Sub cușma lui Guguță”.

Evenimentul, desfășurat cu suportul Ministerului Educației și Cercetării și al Uniunii Europene, reprezintă o modalitate interactivă de promovare a dialogului intercultural și a coeziunii sociale în rândul tinerilor din Republica Moldova.

Tinerii au avut ocazia să se familiarizeze cu temele și activitățile noii ediții. Ei au explorat impactul jocurilor intelectuale asupra fortificării dialogului intercultural într-un mod interactiv. De asemenea, au participat la o sesiune de simulare a jocurilor intelectuale conținând întrebări ce promovează diversitatea și toleranța culturală, inclusiv valori europene.

Uniunea Europeană sprijină inițiativa, recunoscând rolul jocurilor intelectuale ca instrument de apropiere între diverse comunități.

Jocurile intelectuale sunt un instrument puternic pentru consolidarea coeziunii sociale și a dialogului intercultural. Dialogul intercultural reprezintă un pilon fundamental pentru ca Republica Moldova să poată

construi un viitor prosper în parcursul său de integrare europeană. Acest deziderat se aliniază perfect cu deviza Uniunii Europene – „Unitate în diversitate” – un principiu pe care este esențial să-l accentuăm”,

a declarat Luigi Nicolò Segarizzi, ofițer politic al Delegației UE.

Campionatul național de jocuri intelectuale va contribui la formarea unei noi generații de tineri lideri, deschiși spre un viitor ancorat în diversitate, toleranță, respect reciproc și solidaritate.

Pentru ediția din acest an, proiectul își propune să implice peste 15.000 de elevi din toate regiunile Moldovei, inclusiv din UTA Găgăuzia și stânga Nistrului. Pe parcursul anului școlar, aceștia vor fi implicați într-o serie de jocuri intelectuale la

nivel interșcolar, raional și național. Etapa finală va avea loc în luna decembrie, cu participarea a 42 de echipe învingătoare din cele trei semi-finale raionale.

Participantii își vor testa cunoștințele în cadrul a patru runde de întrebări tematice, iar câștigătorii vor primi trofeul – simbolic „Cușma lui Guguță” și alte premii.

Ediția a opta a proiectului „Sub cușma lui Guguță” este co-finanțată de Uniunea Europeană în cadrul Proiectului „Coeziune

socială prin dialog” implementat de CMI - Fundația pentru Pace Martti Ahtisaari.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Promovarea eticii și integrității academice: seminar internațional la Chișinău

Pe 23 septembrie 2025, la Academia de Studii Economice din Moldova a avut loc seminarul internațional „Promoting Academic Ethics and Integrity: Developing University Codes of Ethics in Higher Education and Research Institutions”, organizat de Oficiul Național Erasmus+ în Moldova, cu sprijinul Ministerului Educației și Cercetării și în cooperare cu Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.

Evenimentul este parte a activităților [Expertilor pentru Reforma Învățământului Superior \(HERE\)](#) din cadrul Programului Erasmus+. Seminarul a beneficiat de expertiza consorțiului internațional SPHERE, coordonat de Asociația Universităților Europene (EUA) și OBREAL Global, care sprijină dezvoltarea politicilor de reformă în educația superioară.

Expertă invitată în cadrul seminarului a fost Dr. Joanna Morawska, lectoră și cercetătoare în cadrul Departamentului de studii Locale și Regionale, Universitatea Adam Mickiewicz din Poznań, Polonia.

Programul evenimentului a inclus prezentări și sesiuni interactive privind:

- ▶ principiile și tendințele internaționale în domeniul eticii academice;
- ▶ provocările etice frecvente în instituțiile de învățământ superior și de cercetare;

- ▶ elaborarea codurilor de etică universitare și mecanismele de aplicare a acestora;
- ▶ strategii pentru consolidarea unei culturi organizaționale bazate pe integritate și responsabilitate.

Seminarul s-a încheiat cu o sesiune de discuții, participanții subliniind importanța cooperării internaționale pentru dezvoltarea unor standarde etice clare și pentru promovarea integrității academice în universitățile din Republica Moldova.

Pe 24 septembrie, evenimentul a continuat la sediul Ministerului Educației și Cercetării cu o ședință de lucru dedicată aprofundării tematicii eticii academice. La reuniune au participat Adriana Cazacu, Secretar de Stat în domeniile cercetării și inovării, precum și Doina Usaci, Șefa Direcției politici în domeniul învățământului superior, alături de Dr. Joanna Morawska și reprezentanți ai Oficiului Național Erasmus+. Discuțiile s-au concentrat asupra *Recomandărilor pentru*

utilizarea etică și responsabilă a inteligenței artificiale în programele de studii superioare, un document care urmează să fie elaborat în cooperare cu cadrele universitare și factorii de decizie din domeniu. Recomandările vor contribui la stabilirea unor principii clare privind integrarea tehnologiilor de inteligență artificială în procesul educațional, cu accent pe protecția integrității academice și stimularea inovației responsabile.

63 de tineri, pregătiți pentru viitorul european al țării: s-a încheiat Programul de stagii al UE și Guvernului Republicii Moldova

Un nou val de tineri profesioniști și-au finalizat, la sfârșitul lunii august, stagiul în cadrul prestigiosului Program comun al Delegației Uniunii Europene și Guvernului Republicii Moldova. 63 de studenți și absolvenți din țară și din diasporă, care au fost selectați printr-un proces riguros și au

activat timp de două luni în cadrul instituțiilor publice, și-au obținut certificatele bine-meritate, în cadrul unei ceremonii festive la care au participat Viceprim-ministra Cristina Gherasimov și Ambasadorul Uniunii Europene, Janis Mazeiks.

Programul de stagii a presupus o activitate cu normă întreagă: opt ore pe zi cu prezență fizică, și a fost centrat pe teme esențiale legate de procesul de integrare europeană. Pe durata stagiului, participanții au fost îndrumați zilnic de către un Înalt Consilier UE și personalul instituției gazdă.

Tinerii au mai avut ocazia să participe la sesiuni săptămânale de formare, să înțeleagă în profunzime mecanismele instituționale și îndeplinească sarcini concrete. Pentru implicarea lor, fiecare stagiar a beneficiat de o bursă lunară de 200 de euro oferită de Uniunea Europeană.

„Mă bucur că acest program aduce tineri pro-activi în administrația publică. Îndemn stagiarilor să se angajeze la stat și să pună umărul la integrarea europeană a Republicii Moldova”,

a declarat Viceprim-ministra Gherasimov.

La rândul său, Ambasadorul Janis Mazeiks a subliniat impactul durabil al programului:

„Este o satisfacție profesională aparte, să vezi cum un proiect dă roade concrete într-un timp atât de scurt. Sper ca mulți din cei care trebuie să-și continue studiile vor reveni într-un an sau doi la locul stagiului deja în calitate de angajați”,

a menționat Ambasadorul.

Procesul de selecție a fost riguros, structurat în două etape: preselecția dosarelor, care a fost de 225 la număr, și interviul final, în limba română și engleză, în fața unei comisii formate din reprezentanți ai Delegației UE, Guvernului și Misiunii Înaltilor Consilieri UE. Evaluarea a urmărit fluența în limba engleză, motivația, cunoștințele despre relațiile UE-RM, și alte abilități relevante.

„Această experiență m-a ajutat să înțeleg cum pot contribui activ la dezvoltarea țării. Mi-a oferit încredere, competențe și o perspectivă clară asupra carierei mele în sectorul public”,

a declarat Corina Filipciuc, participantă al programului.

Absolvenții care au obținut evaluări pozitive pot beneficia de angajare directă, fără concurs și fără perioadă de probă, în instituția gazdă, dacă mai efectuează o lună suplimentară de stagiu.

De la lansarea inițiativei în 2022, peste 190 tineri au participat în program, iar 17 dintre aceștia au fost angajați în instituțiile publice. Programul continuă să creeze oportunități reale pentru tineri, oferindu-le o platformă concretă de lansare într-o carieră în serviciul public.

Împreună mai puternici

Inițiativa „STEAMing” încurajează fete din întreaga țară

„Alegând STEAM, fetele pot dizolva stereotipurile de gen și își pot lărgi orizonturile personale și profesionale. STEAM ne oferă mai multă încredere și curaj,”

spune Andreea Ivanesi, elevă de 15 ani din satul Lozova, participantă în cadrul inițiativei „STEAMing”.

Peste 200 de eleve și elevi din 10 regiuni ale Republicii Moldova participă la inițiativa „STEAMing”, finanțată de Uniunea Europeană prin proiectul EVOLVE4GE și implementată de UN Women Moldova, în parteneriat cu Academia de Inovare și Schimbare prin Educație (AISE).

Inițiativa marchează o colaborare între sectoare și instituții, reunind lideri din domeniul educațional precum Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM) și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, prin intermediul „Clasei Viitorului”. Programul oferă o abordare practică și interactivă a învățării, combinând rezolvarea de probleme cu provocările reale ale comunităților și conectând știința, societatea și mediul. Inițiativa demontează stereotipuri și încurajează fetele să exploreze cariere în domeniile Știință, Tehnologie, Inginerie, Artă și Matematică (STEAM), contribuind în același timp la consolidarea capacităților cadrelor didactice prin instruirii bazate pe cercetare și metode de predare inovatoare.

„Cred că STEAM pregătește elevele și elevii pentru viitor și încurajează creativitatea, mai ales prin utilizarea tehnologiilor moderne. Am folosit provocări practice de design, instrumente colaborative online și metode digitale interactive. Observăm cum elevele și elevii participă cu mai multă implicare, curiozitate și motivație de a-și asuma responsabilitatea pentru propriul proces de învățare,”

**a menționat profesoara Diana Jelihovschi,
din satul Salcuța.**

În luna iulie, peste 100 de eleve și elevi și 10 profesoare și profesori au participat la o tabără de vară de cinci zile, unde au realizat activități practice la Universitatea Tehnică a Moldovei și la „Clasa Viitorului”, precum: proiectarea de dispozitive electronice, programarea roboților Arduino, explorarea kiturilor Sphero și învățarea pilotării dronelor.

„Am văzut multe materiale didactice avansate și mi-au plăcut foarte mult activitățile de la Universitatea Tehnică. Au fost foarte interactive,”

**a spus Nicolina Ursache, elevă de 16 ani
la Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi” cu
predare româno-franceză.**

„Să construim roboți și drone a fost o experiență complet nouă și impresionantă.

Majoritatea școlilor din țară nu dispun de astfel de laboratoare, deci a fost o oportunitate unică,”

a adăugat o altă elevă, de 13 ani.

Inițiativa „STEAMing” a implicat și sectorul privat pentru a crea legături și oportunități de carieră. În timpul taberei, participantele și participanții au explorat aplicații reale ale domeniului STEAM și au intrat în contact cu posibile direcții de carieră, grație partenerilor precum Gilat Satellite Networks Moldova, Moldcell, StarNet, CAPAROL Moldova, Mixbook Moldova, Crunchyroll, Orange Digital Center și Observatorul Astronomic al UTM.

Începând cu luna septembrie, în toată țara activează 10 cluburi de știință, oferindu-le elevelor și elevilor oportunități de a explora activitățile STEM adaptate contextului local. De asemenea, sunt planificate mai multe vizite la organizații partenere și companii, pentru a oferi participantelor și participanților o expunere mai largă la aplicații practice din domeniul STEAM. Până în luna mai, elevele și elevii își vor continua parcursul în STEAM prin module săptămânale practice, explorând tehnologii de ultimă generație.

„Ce mi-a plăcut cel mai mult până acum au fost activitățile cu aplicații de realitate augmentată (AR). Acum pot crea cu ușurință modele științifice în AR. Pot să-ți arăt sistemul solar plutind deasupra biroului tău sau un dinozaur plimbându-se prin sufragerie. E super tare!”

a spus o participantă de 14 ani din Soroca.

Forumul Tinerilor din Diaspora din Moldova, ediția a IV-a: experiențe, parcurs, reveniri

Forumul Tinerilor din Diasporă, ediția a IV-a, organizat în 17 august 2025, a reunit peste 120 de tineri originari din Republica Moldova care își fac studiile în străinătate, dar și tineri reveniți acasă. Evenimentul, desfășurat pe parcursul unei zile pline – 12 ore de activități intense, a inclus sesiuni de networking, discuții tematice și paneluri inspiraționale, toate axate pe tema „Experiențe, parcurs, reveniri”.

Evenimentul a pus accent pe două direcții esențiale: pe de o parte, valorizarea experiențelor internaționale și a reușitelor

academice sau profesionale ale tinerilor din diasporă; pe de altă parte, promovarea revenirilor care inspiră, adică exemple concrete de tineri care aleg să contribuie la dezvoltarea țării prin cunoștințele și abilitățile dobândite peste hotare.

Forumul a reprezentat mai mult decât un simplu eveniment: a fost o voce comună a diasporei studențești și o platformă de dialog între tineri, experți și parteneri instituționali, cu scopul de a genera idei și parteneriate care să sprijine integrarea viitorilor specialiști în societatea moldovenească.

În cadrul panelurilor tematice, reprezentanții Biroului pentru Integrare Europeană au discutat rolul tineretului în procesul de aderare la Uniunea Europeană și modul în care diaspora poate contribui activ la promovarea valorilor europene. Studenții moldoveni din SUA, Franța și China au împărtășit experiențe diverse privind studiile peste hotare. Au evidențiat atât provocările, cât și oportunitățile academice, arătând cum aceste experiențe pot fi valorificate ulterior în Republica Moldova.

Sesiunea interactivă în format World Café a reunit participanții pentru a discuta cauzele plecării, barierele revenirii și formele de contribuție la dezvoltarea țării. Tineri reveniți din Italia, România și Polonia și-au împărtășit poveștile personale despre întoarcerea acasă. Discuțiile au pus accent pe motivațiile revenirii, integrarea în comunitate și oportunitățile de contribuție la viața socială și profesională din Moldova.

„Unul dintre cele mai utile momente pentru mine a fost panelul de discuții : Experiența studenților în Diaspora. Experiența lor mi-a oferit încredere că Republica Moldova are un parcurs European și m-am simțit inspirată de a face o schimbare la rândul meu.”

a menționat unul dintre participanți.

Evenimentul a fost organizat cu susținerea financiară a Uniunii Europene, Ministerului Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), în parteneriat cu Ambasada Republicii Lituania în Republica Moldova, Liga Studenților Autohtoni din Republica Moldova (LSORM) și Institutul European pentru Politici de Dezvoltare „Eurodev”.

Împreună mai puternici

Tinerii din Moldova, Georgia și Ucraina, conectați printr-un schimb regional

Timp de 4 zile, între 16 și 19 septembrie, consiliile locale ale tinerilor și rețelele naționale ale acestora din Moldova, Ucraina și Georgia s-au întrunit pentru un eveniment de schimb regional dedicat consolidării participării tinerilor la viața democratică. Participanții au lucrat în grupuri, au discutat

contexte reale și au împărtășit inițiative care ar putea fi implementate ulterior în comunitățile lor. În acest mod, schimbul de idei s-a transformat într-o oportunitate de a stabili relații de colaborare între consiliile locale de tineret din Moldova, Georgia și Ucraina.

„Grație acestui eveniment, tinerii din cele trei rețele au reușit să împărtășească bune practici, într-un mod interactiv, axat pe promovarea diversității interculturale, respectului și susținerii reciproce. În calitate de participantă, cred că schimbul regional a fost o oportunitate deosebită de conectare cu semenii mei din țările Parteneriatului Estic și de punere a bazelor viitoarelor colaborări”

**relatează Adriela Bejenari, președinta
Consiliului Raional al Tinerilor din Drochia,
Moldova.**

Pe parcursul schimbului regional, participanții au efectuat și o vizită la Consiliul Raional al Tinerilor Orhei, acolo unde au descoperit cum tinerii din acest consiliu contribuie la viața comunitară și implică tinerii în procesele decizionale, bunele practici implementate și inițiativele cu care se mândresc, dar și despre cum motivează tinerii să devină actori activi și implicați în comunitate.

„În cadrul întâlnirilor cu consiliile de tineret din Ucraina și Moldova, am împărtășit bune practici și realizări bazate pe politica locală și națională a tineretului din Georgia. Astfel de dialoguri au o semnificație deosebită – ele pun bazele cooperării internaționale, inițiativelor comune și stabilirii parteneriatelor pe termen lung.”

a menționat Ilarion Pipia, Președintele Asociației consiliilor consultative pentru tineret din Georgia.

Evenimentul a creat un spațiu sigur și deschis în care tinerii au putut să-și împărtășească experiențele, să învețe unii de la alții și să descopere perspective noi despre cum pot consolida implicarea tinerilor în procesele decizionale la nivel local.

„Acest eveniment a contribuit la trei aspecte pentru delegația ucraineană: extinderea viziunii asupra dezvoltării consiliilor de tineret în alte țări, în special în Moldova și Georgia; evidențierea importanței de a continua dezvoltarea participării tinerilor în procesele decizionale prin intermediul consiliilor de tineret; și crearea unei rețele faine de reprezentanți ai consiliilor de tineret din toate cele trei regiuni pentru colaborări viitoare”

subliniază Khrystyna Slovik, Vicepreședinta Asociației Consiliilor de Tineret din Ucraina.

Schimbul regional din Moldova a fost organizat de proiectul „EU4Youth: Implicarea și abilitarea tinerilor”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și implementat de GIZ, în parteneriat cu Rețeaua Națională a Consiliilor Locale ale Tinerilor din Moldova.

Tinerii au scris istorie la Săptămâna Tineretului 2025

Pe 16 august, capitala Moldovei a zumbit de energie, creativitate și spirit civic, peste 5.000 de tineri și peste 70 de organizații și instituții publice reuniți pentru a 7-a ediție a Festivalului Tineretului, marcând marele final al Săptămânii Tineretului 2025.

Între 8 și 16 august, Republica Moldova am celebrat Săptămâna Tineretului 2025, o ediție care a reunit energia, creativitatea și implicarea a mii de tineri din toate colțurile țării. Organizate de [Consiliul Național al Tineretului din Moldova](#) (CNTM) împreună cu partenerii naționali și internaționali, perioada

Zilei Internaționale a Tineretului a fost transformată într-o adevărată sărbătoare a generației tinere.

Între 8 și 12 august, Caravana Tineretului a dus mesajul participării în comunități. La Căușeni, Rezina și Cimișlia, peste 200 de tineri au participat la târguri de ONG-uri, dezbateri și activități festive. A fost un moment de conexiune între organizațiile din țară cu tinerii din regiuni, să descopere oportunități și să arate că vocea lor contează în spațiile de discuții.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Pe 12 august, municipiul Edineț și-a afirmat titlul de Capitală a Tineretului găzduind Ziua Internațională a Tineretului. Alături de CNTM, din Chișinău s-au pornit peste 50 de tineri și 5 organizații de tineret - prezentând inițiative civice, culturale și educaționale, iar campania „[Votează Tinerii](#)” a adus în prim-plan tema participării la alegeri. Atmosfera a fost una de sărbătoare, dar și de responsabilitate – tinerii și-au revendicat locul la masa deciziilor, având posibilitatea să participe la #ReferendumulTinerilor.

Pe 15 august, la Digital Park Chișinău, s-a desfășurat [Conferința Internațională a Tineretului](#), cu participarea a peste 100 de tineri și a invitaților din Belgia, România, Ucraina, Armenia, Germania și Belarus. Sesiunile interactive au implicat tineri în subiectele integrării europene și viitorului

platformelor de reprezentare a tinerilor, cum ar fi CNTM. De la democrație și educație, la securitate și economie, tinerii au conturat direcțiile pentru o Moldovă europeană și deschisă.

Săptămâna Tineretului 2025 este organizată de Consiliul Național al Tineretului din Moldova, cu sprijinul Uniunii Europene, al Ministerului German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), al Guvernului Elveției, al Agenției Norvegiene pentru Cooperare și Dezvoltare, al Consiliului Danez pentru Tineret, Agenției ONU pentru Refugiați și parteneri din sectorul privat. Parteneri oficiali ai evenimentului sunt Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Națională pentru Dezvoltarea Programelor și Activităților de Tineret.

La Budești proiectele comunitare apropie oamenii și valorifică patrimoniul cultural

Atunci când oamenii, autoritățile și organizațiile lucrează împreună, rezultatele devin vizibile. La Budești, acest lucru se confirmă prin inițiativele realizate de Asociația Obștească „Budești – Casa Părintească”, în cadrul programului de

bugetare participativă, parte a proiectului „Moldova ASSIST: Îmbunătățirea accesului la servicii publice de calitate și a coeziunii sociale”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de People in Need Moldova.

Recent, comuna a fost vizitată de Rafal Chibowski, director de țară People in Need Moldova, și de Marcia Kammitzi, reprezentantă a Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, unde au descoperit impactul pozitiv al proiectelor realizate împreună cu comunitatea.

Prin implicarea cetățenilor și sprijinul autorităților locale, mai multe idei au prins viață. Printre cele mai importante realizări se numără:

Reabilitarea podurilor și amenajarea de căi pietonale care conectează zonele rezidențiale cu centrul localității și spațiile de interes public.

Modernizarea spațiilor publice din Parcul Central, unde au fost create locuri sigure și prietenoase pentru agrement.

Valorificarea patrimoniului cultural, prin reabilitarea Fântânii „Tinereții veșnice” – un simbol al tradițiilor locale.

Crearea zonelor de socializare și recreere, cum este „Leagănul iubirii”, un nou punct de atracție pentru tineri, turiști și familii.

Aceste investiții au adus mai multă siguranță, confort și unitate în comunitate, fiind gândite pentru a răspunde nevoilor tuturor locuitorilor, inclusiv ale persoanelor cu dizabilități și familiilor cu copii.

Centrul „ProSperare” din Bocșa, modernizat cu sprijinul Uniunii Europene

Centrul Comunitar de Asistență Socială „ProSperare” din satul Bocșa a fost renovat și dotat cu echipamente moderne, pentru a răspunde mai bine nevoilor celor mai vulnerabili membri ai comunității. În prezent, instituția deservește 85 de copii și vârstnici,

oferind servicii de zi, plasament, cantină și spălătorie socială. În urma modernizării, capacitatea centrului va crește cu încă 45 de beneficiari, inclusiv din localitățile vecine, extinzând sprijinul și către persoane cu dizabilități și vârstnici aflați în dificultate.

Modernizarea a fost realizată datorită unui grant în valoare de peste 17.500 euro, acordat Asociației Părinților Persoanelor cu Dizabilități „Eternitate”, cu o durată de implementare de 3 luni. Prin acest sprijin au fost efectuate reparații și amenajări

ale spațiilor pentru prepararea și servirea hranei, dotarea bucătăriei cu echipamente profesionale, achiziția de mașini de spălat și uscătoare performante, precum și procurarea de mobilier și utilaje necesare desfășurării în siguranță a activităților zilnice.

Grație acestor îmbunătățiri, centrul va putea extinde gama de servicii sociale, inclusiv alimentația la domiciliu și spălătoria socială, pentru persoanele care nu se pot deplasa. Aceste servicii contribuie direct la creșterea calității vieții și la o mai bună incluziune socială a beneficiarilor.

Modernizarea Centrului Comunitar de Asistență Socială „ProSperare” a fost posibilă grație proiectului Moldova ASSIST, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de People in Need Moldova, în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Vest și Asociația Părinților Persoanelor cu Dizabilități „Eternitate”.

„Căldura Casei” din Drochia – mai mult confort și siguranță pentru copiii separați de părinți

Centrul social „Căldura Casei” din Drochia oferă copiilor separați de părinți un mediu sigur și primitor, unde fiecare se simte parte a unei familii mari. Recent, viața copiilor de aici s-a îmbunătățit semnificativ datorită proiectului „Moldova ASSIST”:

Îmbunătățirea accesului la servicii publice de calitate și a coeziunii sociale”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de People in Need Moldova, în parteneriat cu Asociația Obștească Băștinașii din Pelinia și Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est.

Cu un buget de peste 17.500 euro, proiectul a adus schimbări esențiale în viața copiilor găzduiți aici:

- ◆ îmbunătățirea condițiilor de trai;
- ◆ dotarea centrului cu echipamente tehnice și mobilier nou;
- ◆ deschiderea unui serviciu de zi pentru 20 de copii.

Aceste realizări aduc mai multă siguranță, confort și bucurie copiilor separați de părinți, oferindu-le șansa la o copilărie mai frumoasă.

„Când au văzut că vine mobila, copiii s-au bucurat foarte mult. Și-au scos hăinuțele de pe rafturile vechi și le-au aranjat cu drag în noile dulăpioare. Aceasta este o investiție importantă pentru viața și securitatea lor”,

a spus Marin Grigoraș, șeful Centrului de plasament temporar „Căldura Casei”.

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

„Căldura Casei” nu este doar un centru social, ci un loc unde copiii descoperă siguranța, grija și bucuria de a aparține unei familii, iar comunitatea locală a salutat schimbările.

„Am vrut să fim aproape de copii, pentru că ei merită dragostea noastră, ei merită o familie. De aceea, noi suntem marea familie – Căldura Casei”, a subliniat Gabriela Cumpătă, șefa Structurii Teritoriale de Asistență Socială Drochia.

Această inițiativă face parte din proiectul „Moldova ASSIST: îmbunătățirea accesului la servicii publice de calitate și a coeziunii sociale”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de People in Need Moldova, în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova.

Cantina Centrului „Renaștere” din Rîșcani, modernizată cu sprijinul Uniunii Europene

Cantina Centrului Multifuncțional „Renaștere” din Rîșcani intră într-o nouă etapă de dezvoltare. Spațiul destinat persoanelor social-vulnerabile și cu dizabilități a fost modernizat și dotat cu echipamente performante, datorită sprijinului financiar oferit de Uniunea Europeană prin proiectul „Moldova ASSIST”.

Cu un buget de 18.000 de euro și o durată de trei luni, lucrările au inclus renovarea

bucătăriei și a sălii de mese, reparația infrastructurii energetice și instalarea de echipamente moderne precum aragaz, ladă frigorifică, chiuvete profesionale și aparat de aer condiționat. Proiectul este realizat de Asociația Obștească „Inima Nordului”, în parteneriat cu Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord, cu sprijinul Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

În cadrul unei vizite recente, echipa People in Need Moldova a discutat cu administrația centrului și cu beneficiarii, care deja simt efectele pozitive ale schimbărilor.

„Am discutat cu beneficiarii, care apreciază atmosfera îmbunătățită și condițiile mai bune. Este o versiune nouă a centrului, de care comunitatea se poate bucura din plin,”

**a declarat Rafal Chibowski,
director de țară, People in Need Moldova.**

La rândul său, Galina Moftuleac, șefa gospodăriei centrului, a subliniat impactul direct al modernizării: „Acum avem aer condiționat, bucătăria este mai confortabilă,

iar utilajele noi vor face munca bucătarilor mai ușoară. Totul este mai curat, mai frumos și mai potrivit pentru beneficiari.”

Beneficiarii confirmă că noile condiții aduc un plus de demnitate și confort vieții de zi cu zi, transformând cantina într-un spațiu modern și prietenos.

Această inițiativă este parte a proiectului „Moldova ASSIST: îmbunătățirea accesului la servicii publice de calitate și a coeziunii sociale”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de People in Need Moldova, în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova.

Programe de vindecare emoțională și reconectare pentru familii afectate de război

Pentru mulți dintre cei care au fugit din calea războiului din Ucraina, greutățile și suferințele nu s-au oprit la graniță. Trauma, nesiguranța, dorul și rupturile familiale i-au însoțit și în locurile de refugiu. În fața acestor răni invizibile, două programe dezvoltate de

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC), în cadrul proiectului PLACE II, cu finanțare din partea Uniunii Europene, devin mai mult decât simple sesiuni de instruire – devin un colac de salvare emoțională.

Numai în luna iunie, 47 de persoane – părinți și adolescenți, atât din rândul refugiaților ucraineni, cât și din comunitățile moldovenești, au participat la programele „CONNECT. Adolescența pe înțelesul părinților” și „12PLUS”, centrate pe restabilirea relațiilor de familie, dezvoltarea rezilienței și sprijin emoțional.

Programele au ca obiectiv reconectarea emoțională a părinților cu propriii copii, învățarea unui dialog empatic, exprimarea emoțiilor într-un mod sănătos și reconstruirea încrederii.

„Participantii nu învață doar cum să se conecteze cu propriii copii, ci și cum să gestioneze relațiile cu adulții, în general,”

explică Ana Lașcu, formator național în cadrul programului „CONNECT” și psiholog la CNPAC.

Relații redescoperite, după traume profunde

Printre participanți se numără Xenia, refugiată din Herson. A venit în Moldova împreună cu fiul său de 14 ani, pe care îl crește singură, după ce soțul a rămas în Ucraina.

„Noi am trăit o lună și jumătate sub ocupație rusească. Fiul meu a văzut de toate – explozii, teamă, nesiguranță. Din acest motiv i-au apărut și probleme cu vederea. Medicii mi-au spus că sunt de natură psihologică. Încerc acum să lucrez asupra mea, să-i arăt că poate avea încredere în mine, că mă are alături,”

mărturisește Xenia.

„Programul acesta este șansa mea de a-i spune fiului meu, prin fapte, că poate conta pe mine.”

Pentru multe persoane refugiate, războiul nu a însemnat doar pierderea unei case, ci și destrămarea familiei. Liubov, din regiunea Harkiv, a ajuns în Moldova cu cei doi copii ai săi. Relația cu fiica ei de 11 ani a devenit tensionată, în ciuda tuturor eforturilor de reconciliere.

„Ea plânge des. De dorul tatălui, din cauza războiului... Dar e și în vârsta adolescenței. E greu pentru ea, dar și pentru mine. Am încercat terapii, psihologi... Acum sper mult în acest program. Deja am început să aplic unele sfaturi de la expert și văd mici schimbări. Asta îmi dă speranță,”

spune ea.

Cum sprijinul psihologic devine misiune personală

Iryna, pedagog din regiunea Cernighiv, a trăit aproape un an și jumătate în plin război, înainte de a ajunge în Moldova cu fiul ei de 11 ani.

„Am dormit la podea, în adăposturi... Am supraviețuit atacurilor cu rachete... Însă faptul că aveam ceva cunoștințe de psihologie și îmi plăcea acest domeniu m-a ajutat să-i ofer fiului meu un sprijin minim, să nu se prăbușească emoțional. Acum studiez psihologia la universitate, pentru a-l putea ajuta și mai bine, dar și pentru a-mi reconstrui cariera,”

povestește Iryna.

Pentru ea, programul „CONNECT” are o dublă valoare – personală și profesională.

„Înțeleg importanța acestor instrumente. Deja după primele sesiuni observ unele schimbări în relația noastră. Începem să ne înțelegem mai bine,”

adaugă ea.

La Chișinău și Cahul, sesiunile se desfășoară într-un cadru sigur, incluziv și susținut de specialiști, unde experiențele dureroase capătă sens, iar tăcerile se transformă în dialog. Sprijinul oferit nu este doar o intervenție punctuală, ci un proces de reconstrucție umană, în care părinții – indiferent de țară, limbă sau trecut – învață din nou să fie stâlpul de echilibru al propriei familii.

Programele sunt derulate în cadrul proiectului PLACE II, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de organizația People in Need Moldova, în consorțiu cu Acted Moldova, REACH (IMPACT Initiatives), Norwegian Refugee Council (NRC) și Intersos Moldova.

Vicepreședinta executivă a Comisiei Europene, Roxana Mînzatu, în vizită la școala model „Boris Dînga” din Criuleni

La începutul verii a avut loc o întâlnire între elevi, profesori, părinți și reprezentanți ai autorităților locale din Criuleni cu ministrul Educației și Cercetării, Dan Perciun, și vicepreședinta executivă a Comisiei Europene, Roxana Mînzatu, aflată într-o vizită de lucru în Republica Moldova. Întâlnirea s-a desfășurat la Liceul Teoretic „Boris Dînga” – una dintre cele 35 de școli model din țară.

Instituția urmează să fie renovată cu sprijinul Uniunii Europene, în cadrul programului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe parcursul vieții pentru toți”, implementat de UNICEF și PNUD Moldova

Programul vizitei a inclus un tur al viitoarelor laboratoare de științe aflate în proces de renovare și prezentarea lucrărilor de accesibilitate planificate, menite să asigure acces egal la educație pentru toți copiii.

Un moment central a fost dialogul deschis cu directori de școli și grădinițe, elevi și părinți din raionul Criuleni, care au împărtășit experiențe și idei pentru un sistem educațional mai incluziv și mai eficient.

Liceul „Boris Dînga” este una dintre cele zece școli selectate pentru reabilitare în cadrul programului finanțat de Uniunea Europeană. Inițiativa reflectă angajamentul UE, al Ministerului Educației și Cercetării, al UNICEF și al PNUD de a transforma sistemul educațional și de a construi un viitor mai echitabil și mai prosper pentru fiecare copil.

Forumul EdCamp 2025: peste 200 de specialiști uniți pentru incluziune

În perioada 3–5 septembrie, peste 200 de psihologi, cadre didactice, logopezi și psihopedagogi din întreaga țară s-au reunit la Forumul EdCamp 2025. Evenimentul a fost dedicat incluziunii, bunăstării emoționale a copiilor și practicilor inovatoare care pot transforma școlile în spații sigure și prietenoase.

Agenda Forumului a inclus 22 de ateliere interactive pe teme precum dezvoltarea abilităților sociale la copiii cu tulburări din

spectrul autist, comunicarea prin muzică pentru copiii cu dificultăți de vorbire, utilizarea tehnologiilor asistive în terapie, prevenirea bullying-ului, gestionarea furiei, construirea unor relații sănătoase cu adolescenții și crearea de cărți senzoriale. Participanții au luat parte și la sesiuni de reflecție, exerciții practice și au urmărit un spectacol de teatru social prezentat de *Dialog Alternativ*, în cadrul proiectului „O inițiativă de teatru forum”.

Forumul EdCamp 2025 a fost organizat de Centrul Republican de Asistență Psihopedagogică, sub egida Ministerului Educației și Cercetării, în colaborare cu UNICEF, cu sprijin financiar al Uniunii Europene și HIAS. Evenimentul a avut loc în cadrul programului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare

pe tot parcursul vieții pentru toți”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UNICEF și PNUD Moldova.

EdCamp a demonstrat din nou puterea colaborării, reunind specialiști pentru a împărtăși experiențe și pentru a reafirma că fiecare copil are dreptul la o educație de calitate și incluzivă.

Mentorat cu viziune: consolidarea unei culturi puternice a mentoratului în școli

La începutul lunii august, 230 de mentori instituționali din întreaga țară s-au reunit la Tabăra de Vară pentru Mentori Instituționali, organizată de Institutul Național pentru Educație și Leadership (INEL) în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării și UNICEF, cu sprijin financiar din partea Uniunii Europene. Tabăra a oferit un spațiu practic pentru învățare, colaborare și reflecție, având ca obiectiv consolidarea culturii de mentorat în școlile din Republica Moldova.

Pe parcursul a trei zile intensive, mentorii au participat la sesiuni interactive adaptate nevoilor lor reale și contextului școlar. Ei au revizuit standardele de competență pentru mentori, au explorat tehnici de observare la clasă și de comunicare, au exersat metode inovatoare de mentorat și feedback constructiv. Totodată, auto-reflecția a fost încurajată ca instrument esențial pentru dezvoltarea profesională.

Experiența i-a inspirat pe participanți să revină în școli ca lideri mai puternici, echipați cu motivație reînnoită și competențe practice pentru a sprijini și ghida cadrele didactice. Prin schimb de cunoștințe și prin cultivarea colaborării, mentorii contribuie la consolidarea unei comunități profesionale de sprijin și la crearea unor medii de învățare mai bune pentru copii.

Tabăra de Vară a fost organizată în cadrul programului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UNICEF și PNUD Moldova, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării.

Liceul „Onisifor Ghibu” – modernizat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene

„Investițiile în educație sunt investiții în viitor”,

a subliniat Comisarul European pentru Echitate între generații, Tineret, Cultură și Sport, Glenn Micallef, la începutul lunii septembrie, în cadrul vizitei sale la Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” din Orhei.

Instituția face parte din Rețeaua Școlilor Model și găzduiește peste 1200 de elevi și profesori din Orhei și localitățile vecine.

Cu sprijinul Uniunii Europene, în cadrul programului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”, implementat de UNICEF și PNUD, liceul a beneficiat de

renovări capitale și de dotarea laboratoarelor de fizică, chimie și biologie. Astfel, elevii pot învăța și experimenta folosind echipamente moderne.

În 2026 vor începe și lucrările de accesibilitate, care includ modernizarea căilor de acces, adaptarea intrării principale și a spațiilor comune, precum și renovarea Centrului de Resurse pentru Educație Incluzivă. Toate aceste îmbunătățiri vor transforma școala într-un spațiu sigur și prietenos pentru toți copiii, inclusiv pentru cei cu mobilitate redusă.

Programul, desfășurat în perioada 2024–2027, are o valoare de 10 milioane de euro și susține modernizarea infrastructurii educaționale și digitalizarea procesului de învățământ.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

EU4Moldova Rezilientă: Barajul din Rîșcani a fost reconstruit cu sprijinul Uniunii Europene

După mai bine de jumătate de secol, barajul lacului de acumulare din orașul Rîșcani a fost complet reconstruit. Lucrările, în valoare de peste 2,9 milioane de lei, au fost realizate cu sprijinul Uniunii Europene prin proiectul „EU4Moldova Rezilientă:

Stat sigur, comunități puternice”, implementat de Solidarity Fund PL în Moldova. Evenimentul de inaugurare a fost marcat de o competiție de pescuit, prin care localnicii au sărbătorit finalizarea lucrărilor de reabilitare.

Barajul, construit în 1971, nu a fost supus reparațiilor capitale timp de mai bine de 50 de ani, ajungând într-o stare avansată de avariere. Lipsa unui sistem funcțional de control al nivelului apei punea în pericol atât ecosistemul acvatic, cât și gospodăriile din aval.

„Acest baraj era de ani buni o sursă de îngrijorare pentru autoritățile locale și locuitorii din zonă. Acum, acest obiect hidrotehnic devine nu doar infrastructură funcțională, dar și un element care înfrumusețează orașul nostru”,

a declarat Denis Țurcanu, viceprimarul orașului Rîșcani.

Lucrările de reconstrucție, desfășurate pe parcursul a 7 luni, au inclus reparația ecluzei și a sistemelor de evacuare a apei, consolidarea și curățarea structurii de beton. Acest lucru va reduce semnificativ riscul de inundații și va proteja casele și infrastructura din apropiere.

„Barajul din Rîșcani este parte dintr-un efort mai amplu al Uniunii Europene de a sprijini orașele din Moldova să devină mai sigure și mai reziliente. Fie că vorbim de infrastructură hidrotehnică, spații publice modernizate sau proiecte de revitalizare urbană, toate aceste investiții au un scop comun – să îmbunătățească viața oamenilor și să protejeze comunitățile locale”,

a subliniat Iwona Piórko, ambasadoarea Uniunii Europene în Republica Moldova.

„Reconstrucția barajului din Rîșcani aduce beneficii pe termen lung întregii comunități. Crește nivelul de siguranță pentru populație, prin reducerea riscului de inundații care ar putea afecta locuințe, drumuri și terenuri agricole. Prin această investiție, demonstrăm că revitalizarea urbană înseamnă nu doar modernizarea infrastructurii, ci și consolidarea rezilienței comunităților și îmbunătățirea calității vieții oamenilor”,

a menționat Tomasz Horbowski, directorul de țară, Solidarity Fund PL în Moldova.

Reconstrucția barajului din Rîșcani este unul din cele cinci proiecte de revitalizare urbană finanțate de Uniunea Europeană prin proiectul „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice”. Investiții similare au fost realizate în orașele Nisporeni, Ceadîr-Lunga, Cimișlia și Hîncești.

Bugetul total destinat renovării barajului de la Rîșcani este de 2,9 milioane de lei, dintre care 2,6 milioane de lei reprezintă contribuția Uniunii Europene și aproape 300 mii de lei contribuția autorităților locale.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

EU4Moldova Rezilientă: Cimișlia a inaugurat două stadioane multifuncționale, construite cu suportul Uniunii Europene

Copiii, tinerii și sportivii din Cimișlia se bucură de două stadioane multifuncționale moderne. Noile terenuri, destinate baschetului, voleiului și tenisului de câmp,

au fost construite cu sprijinul Uniunii Europene și vor găzdui antrenamente, competiții și evenimente comunitare în aer liber.

Evenimentul de inaugurare a fost sărbătorit alături de întreaga comunitate prin dansuri, cântece și meciuri demonstrative. Totodată, echipele locale au fost dotate cu mingi de volei, tenis și baschet, pentru a putea utiliza imediat infrastructura nou creată.

„Acum 8 luni acest teren, chiar din inima orașului nostru, era complet neutilizat și nevalorificat. Prin proiectul dat, demonstrăm că investițiile bine planificate în infrastructura sportivă nu înseamnă doar locuri de antrenament, ci și spații unde comunitatea se poate reuni, unde tinerii își dezvoltă talentul, iar familiile petrec timp de calitate împreună”,

a subliniat Dorin Coroian, viceprimarul orașului Cimișlia.

Cele două stadioane sunt dotate cu suprafețe de joc de calitate superioară, rezistente la condiții meteorologice diverse și tribune moderne. Acestea au fost proiectate pentru a oferi acces sigur inclusiv pentru persoane cu necesități speciale și pot fi utilizate atât pentru antrenamente și competiții oficiale, cât și pentru recreere zilnică.

Proiectul a fost realizat în cadrul inițiativei „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice”, implementată de Solidarity Fund PL în Moldova.

Construcția celor două stadioane multifuncționale din Cimișlia este parte a unei investiții mai ample, de peste 17 milioane de lei, realizată de Uniunea Europeană pentru revitalizarea urbană în cinci orașe din Republica Moldova: Rîșcani, Nisporeni, Ceadâr-Lunga, Cimișlia și Hîncești.

Bugetul total destinat pentru construcția acestor stadioane este de 5,4 milioane de lei, dintre care 3,8 milioane reprezintă contribuția Uniunii Europene, iar 1,6 milioane vin din partea Primăriei Cimișlia.

Tinerii din Moldova au celebrat valorile europene la finalul programului EU Accelerator 2.0

În perioada iulie–august 2025, tinerii membri ai Euro Cluburilor din Leova, Cărpineni, Fălești, Ungheni, Soroca, Bălți, Durlești și Chișinău au organizat o serie de evenimente civice și culturale pentru a marca finalul programului EU Accelerator 2.0.

Tinerii au sărbătorit valorile europene printr-o serie de evenimente interactive organizate de Euro Cluburi: proiecții de filme în aer liber, quiz-uri, quest-uri tematice prin orașe, podcasturi live și discuții ghidate. Astfel, participanții au explorat valorile europene, au discutat despre principiile democratice și

au luat parte la dialoguri intergeneraționale, toate desfășurate într-un cadru prietenos, cu gustări, jocuri și activități culturale.

Evenimentele au promovat munca în echipă, creativitatea și implicarea civică. Participarea autorităților locale, a părinților și a membrilor comunității a sporit vizibilitatea și impactul activităților. Finalul programului a consolidat Euro Cluburile ca centre de educație, dialog și participare activă în inițiative europene, încurajând implicarea civică continuă în întreaga Moldova.

EU Accelerator 2.0 este o inițiativă dinamică ce își propune să sprijine tinerii din Republica Moldova cu cunoștințele, abilitățile și motivația necesare pentru a contribui activ la procesul de integrare europeană al țării. Printr-un program bine structurat ce combină instruirea, implicarea și cercetarea, inițiativa își propune să fortifice o comunitate de tineri care să sprijine discuții constructive despre Uniunea Europeană (UE) la nivel local.

Euro Cluburile și Centrele de Informare al UE (EUICs) reprezintă o rețea de multiplicatori de informații despre politicile și proiectele Uniunii Europene în Republica Moldova. În prezent, în țară funcționează 15 Centre de Informare al UE și 17 Euro Cluburi, având ca scop diseminarea informațiilor despre asistența Uniunii Europene și contribuția statelor sale membre la bunăstarea cetățenilor, precum și implicarea în activități de informare și sensibilizare.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Vizita Comisarului UE Glenn Micallef în Moldova: dialog deschis cu tinerii și întâlnire cu campionii europeni la caiac-canoe

La începutul noului an școlar, pe 1 septembrie, peste 60 de tineri au participat la o sesiune EU Talks #TineriPentruEuropa cu Glenn Micallef, Comisar European pentru Echitate Intergenerațională, Tineret, Cultură și Sport.

Evenimentul s-a desfășurat într-un cadru informal și interactiv, în Parcul „Valea Morilor”, oferind participanților oportunitatea de a discuta, de a adresa întrebări și de a se implica activ într-un dialog despre viitorul european al Republicii Moldova.

Tinerii au abordat teme precum adaptarea sistemului educațional la cerințele pieței muncii, oportunitățile de carieră în sport, cultură și arte, precum și importanța accesului la programele europene destinate tinerilor. În același timp, Comisarul Micallef a subliniat importanța implicării civice și a participării active în inițiativele europene, care contribuie la dezvoltarea personală și profesională a tinerilor.

După sesiunea de discuții, vizita a continuat la Școala sportivă specializată de caiac-canoe, unde Comisarul s-a întâlnit cu campionii europeni și internaționali ai Moldovei, reafirmând sprijinul ferm și constant al Uniunii Europene pentru tinerii sportivi și pentru performanțele lor remarcabile.

Frații Sergei și Oleg Tarnovschi, alături de Daniela Cociu și Maria Olărasu, au împărtășit experiențele lor ca reprezentanți ai Moldovei la competiții europene și internaționale, în timp ce peste 100 de sportivi juniori au povestit ce i-a motivat să aleagă sportul de performanță.

În cadrul evenimentului, Comisarul UE a donat echipamente sportive și trei plăci SUP sub umbrela mesajului „Moldova-UE în aceeași barcă”, gest simbolic care reflectă parteneriatul durabil și valorile comune care unesc Uniunea Europeană și Republica Moldova.

Prin astfel de inițiative, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova continuă să aducă Europa mai aproape de tineri, promovând dialogul, creând oportunități și sprijinind idei care transformă comunitățile.

Ziua Europeană a Limbilor: tinerii din 5 Euro Cluburi din țară au sărbătorit prin artă și diversitate culturală

Pe 22 septembrie 2025, Rețeaua Centrelor de Informare al UE și Euro Cluburilor a marcat **Ziua Europeană a Limbilor** printr-o ediție specială dedicată artei, culturii și creativității. Găzduit de Euro Clubul „Vasile Alecsandri”, evenimentul a reunit peste 200 de participanți, inclusiv reprezentanți ai Euro Cluburilor din Chișinău, Comrat și

Fălești, precum și coordonatori, profesori și elevi, cu scopul de a promova diversitatea lingvistică și de a încuraja învățarea limbilor la toate vârstele. Sărbătoarea a debutat cu un mesaj simbolic transmis de Julda Kielyte, Team Leader pentru Creștere Competitivă și Incluzivă, Secțiunea de Cooperare, Delegația UE în Republica Moldova.

Festivalul Limbilor Europene a cuprins un târg și trei activități principale: un recital de poezie, un moment muzical și un discurs motivațional, toate având la bază tema din 2025: „Limbile deschid inimi și minți”.

Festivalul a oferit o experiență interculturală bogată, prin prezentarea culturii, tradițiilor și gastronomiei europene. Membrii rețelei Centrelor de Informare al UE și Euro Cluburilor au pregătit bucate tradiționale și

expoziții reprezentând țări ale UE, inclusiv Polonia, Spania, Italia, Franța și România.

În 2025 sărbătorim 25 de ani de la lansarea Zilei Europene a Limbilor – o ocazie de a celebra bogăția patrimoniului lingvistic și cultural al Europei și de a reaminti importanța învățării limbilor pentru participarea democratică, incluziune și înțelegere reciprocă.

15 adolescenți devin vocea copiilor în proiectul BOOST

Un grup de 15 adolescenți din toată țara au participat între 11 și 13 august la tabăra de formare a Consiliului Consultativ al Copiilor și Tinerilor BOOST (CCCT). Timp de trei zile, aceștia au învățat cum să își exprime opiniile, cum să lucreze în echipă, cum să gestioneze diferențele de perspectivă și cum să contribuie la activități care îi privesc direct.

Tabăra a fost organizată de Fundația Terre des hommes Moldova în cadrul proiectului [BOOST - o experiență extrașcolară memorabilă](#), finanțat de Uniunea Europeană și implementat în parteneriat cu Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei și Junior Achievement Moldova.

Acești tineri vor deveni o punte de legătură între copiii din comunități și organizațiile care desfășoară activități afterschool. Ei vor aduna opiniile colegilor lor din întreaga țară despre activitățile la care participă, vor analiza ce funcționează și ce ar trebui îmbunătățit, vor urmări cum se implementează proiectele susținute prin BOOST și vor transmite mesaje publice care să aducă în atenție nevoile reale ale copiilor.

Sesiunile din cadrul taberei nu au fost teorie – ci exerciții reale, în care tinerii s-au observat unii pe alții, au primit reacții și au învățat să se exprime autentic. Au lucrat cu concepte precum roluri într-un grup, gândire critică, tipuri de lideri și proces decizional participativ. Pentru unii, a fost prima dată când au simțit că pot vorbi sincer și că ceea ce spun contează cu adevărat.

„Am înțeles că vocea mea are valoare și poate fi ascultată, dacă știu cum să o exprim.”

„Am înțeles cât de important este să ne implicăm pentru a aduce o schimbare în comunitatea din care venim.”

După tabără, cei 15 tineri organizează consultări cu alți copii, colectează opinii despre activitățile desfășurate în comunități și, în viitor, vor analiza modul în care organizațiile beneficiare de granturi pun în practică proiectele lor.

Clubul Taților: cum experiențele cu propriii tați devin lecții pentru creșterea propriilor copii

În cadrul atelierului „Moștenirea tatălui meu”, desfășurat în Clubul Taților Centrul Municipal de Învățare și Educație a Adulților, tații au fost provocați să reflecteze sincer la relația cu propriii tați și la impactul acestor experiențe asupra modului în care își cresc astăzi copii.

Într-un spațiu sigur și primitiv tații au vorbit despre lucrurile frumoase pe care le-au învățat din relația cu tații lor: responsabilitatea, grija pentru familie, sprijin; precum și felul în care definițiile tradiționale ale masculinității

influențează generații de tați și continuă să afecteze copii – fii și fiice care nu au fost îmbrățișați/te, ascultați /te, încurajați//te și văzuți/te.

În urma reflecțiilor profunde, individuale și de grup, tații aleg să renunțe la gesturi, comportamente și convingeri care nu mai reprezintă practici sănătoase în educarea copiilor – tăcerea emoțională, absența din viața de zi cu zi, disciplinarea prin frică, agresiunea.

Dar ce comportamente din relația cu tatăl meu vreau să transmit mai departe copiilor mei?

„Tatăl meu nu și-a exprimat niciodată sentimentele, iar eu am crescut cu ideea că un bărbat trebuie să fie mereu puternic. Dar eu, ca bărbat și ca tată, aleg să fiu deschis, să-mi exprim emoțiile și vreau ca copiii mei să știe că este în regulă să simți și să vorbești despre ceea ce simți”.

Această sesiune a reunit 15 tați, în cadrul Clubului Taților din Chișinău – program dedicat bărbaților care își doresc să fie tați prezenți, implicați și conștienți.

Atelierul este parte dintr-un ciclu de 6 sesiuni, care susțin bărbații în asumarea unui rol activ și echitabil în familie. Următorul atelier va aborda diferențele dintre „sex” și „gen” – o temă esențială pentru înțelegerea modului în care normele sociale ne influențează ca părinți și ca parteneri de viață.

Clubul Taților este un proiect dezvoltat în cadrul programului regional „EU4Gender Equality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței pe bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană European Union in the Republic of Moldova, implementat de UNFPA Moldova și UN Women Moldova cu suportul Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului.

Cum se clădește o relație tată - copil? Prin sinceritate, amintiri prețioase și deschidere

Clubul Taților din Căușeni a deschis ușa unui spațiu sigur, unde fiecare tată participant a fost încurajat să-și exprime gândurile, să asculte, să reflecteze sau /și să învețe din experiențele celorlalți.

Pe măsură ce au împărtășit amintiri, frici și speranțe, s-a simțit: mai multă autenticitate, mai multă deschidere, mai multă încredere în faptul că există dorință și loc pentru o relație mai bună cu propriii copii. Și-au permis să fie vulnerabili — iar asta e, poate, cel mai curajos lucru pe care îl poate face un tată.

Prin activități interactive tații au spart barierele, au adus zâmbete și sau conectat prin lucruri aparent mărunte. Apoi, fiecare tată a fost invitat să se gândească la un obiect asociat cu propriul tată, obiecte simple, dar încărcate de semnificație, care au deschis ușa spre povești din copilărie:

- ✓ Cheile – simbol al controlului, al ușilor deschise sau închise în familie, al siguranței, dar și al tensiunii din casă.
- ✓ Ciocanul a devenit simbolul unei autorități dure, dar și al fricii trăite în tăcere.

Bobina de ață a fost un fir conducător spre o grădină perfect aranjată, care vorbea despre disciplină, estetică și modul în care munca era transmisă ca valoare.

În continuare, tații au fost provocați să identifice ce trăsături vor transmite mai departe, au spus: perseverența, timpul petrecut cu copilul, bunătatea. Dar și ce NU vor repeta: ignorarea copiilor, munca în exces care răpește timpul cu familia, dar și grijile duse în tăcere.

Pentru unii, amintirile au fost calde și liniștitoare. Pentru alții, apăsătoare. Însă toți participanții au recunoscut că acest exercițiu i-a ajutat să se înțeleagă mai bine pe ei înșiși și relația cu propriii copii. Un pas important spre schimbare.

Participanții au spus că au iertat, că au învățat, că vor încerca să schimbe ceva în relația cu copiii lor. Deoarece discuțiile aduc oamenii mai aproape, iar ascultarea vindecă.

Un tată spus:

„Am realizat cât de important este să îmi ascult fiul, să vorbim deschis și să nu lăsăm tăcerea să se așeze între noi și copiii noștri”.

Clubul Taților este un proiect dezvoltat în cadrul programului regional „EU4Gender Equality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței pe bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană European Union in the Republic of Moldova, implementat de UNFPA Moldova și UN Women Moldova cu suportul Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului.

Construind siguranță și sens: Noua viață a Cristinei în Moldova

Când rachetele au forțat-o să fugă din satul ei din sudul Ucrainei, Cristina Shuljenko a avut puțin timp să se gândească la viitor. În 2022, a trecut granița în Moldova împreună cu cei doi copii ai săi, Eva și Vlasii, hotărâtă să găsească siguranță. Nu se aștepta însă să înceapă să-și construiască o nouă viață.

La început, provocările au fost copleșitoare: cozi lungi pentru documente, căutarea unei locuințe, înscrierea copiilor la școală. Totuși, Cristina a refuzat să aștepte pasiv.

„Nu am așteptat milă. Am mers peste tot singură, punând întrebări, rezolvând probleme. A fost greu, dar am devenit mai puternică”,

își amintește ea.

Astăzi, copiii ei sunt complet integrați într-un liceu din Chișinău, au manuale noi, învață o limbă nouă și participă la spectacole școlare.

„Am vrut să aibă din nou un program normal, lecții, teme, chiar și certurile din curtea școlii. Așa își recapătă copiii sentimentul de viitor”,

spune Cristina.

Cristina lucrează acum în calitate de pedagog social la Centrul Divertis din Chișinău, gestionat de ONG-ul AVE Copiii, cu sprijinul UNICEF și al Uniunii Europene. Acolo organizează activități recreative și oferă sprijin psihosocial pentru copii, ucraineni și moldoveni deopotrivă. „Când intru în sală, strigă numele meu și mă îmbrățișează. Pentru o clipă uiți de greutățile de afară.” Munca i-a adus nu doar un salariu, ci și demnitate și sens.

Povestea ei reflectă o realitate mai largă. De la începutul războiului, peste un milion de oameni au trecut în Moldova, iar aproximativ 127.000 au rămas, majoritatea femei și copii. Acest aflus a pus presiune semnificativă pe sistemul de protecție a copilului. Proiectele finanțate de UE ajută la răspuns.

Cu sprijinul Uniunii Europene, UNICEF, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și AVE Copiii consolidează capacitatea Moldovei de a proteja atât copiii refugiați, cât și pe cei locali. Prin proiectul „Copiii pe primul loc: protecție și sprijin”, partenerii au creat 25 de spații prietenoase pentru copii în întreaga țară, unde zilnic peste 590 de copii găsesc

siguranță, oportunități educaționale și sprijin psihosocial.

Pentru Cristina, siguranța nu mai înseamnă un loc pe hartă, ci ritmul zilnic de școală, muncă și seri petrecute în familie.

„Viața nu este despre bani sau haine. Contează momentele mici, râsetele copiilor, plimbările împreună.”

Călătoria ei arată cum sprijinul UE, combinat cu acțiunea locală, poate transforma relocarea în reziliență și frica în viitor.

Peste 20 de colaboratori regionali ai Campaniei STOP FALS! au participat la un atelier privind instruirea continuă a adulților

Pe 13 septembrie 2025, 23 de colaboratori regionali ai Campaniei împotriva informației false și tendențioase **STOP FALS!** desfășurată de Asociația Presei Independente (API) au participat la un atelier dedicat instruirii continue a adulților, desfășurat la Chișinău. Scopul atelierului a fost de actualizare a competențelor pentru a transpune, ulterior, în comunități, metode eficiente de prevenire și combatere a dezinformării.

Participanții la atelier, care sunt de profesie bibliotecari, cadre didactice, jurnaliști sau polițiști, au aflat amănunte despre diverse

subiecte ce țin de educația adulților, printre care „designul” unei instruiți, tipurile de cursanți, soluțiile creative de instruire, strategiile și metodele de predare - învățare etc.

Colaboratorii STOP FALS!, care sunt originari din raioanele Soroca, Telenești, Hâncești, Leova, Drochia, Călărași, Glodeni, Râșcani, Rezina, Anenii Noi, Cimișlia, Ungheni, Cahul, Fălești, Sângerei, Ialoveni, Vulcănești și din municipiul Bălți, vor desfășura în perioada următoare noi activități de prevenire și combatere a dezinformării, la care vor participa adulți din mai multe localități din raioanele menționate.

UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Acest atelier pentru colaboratorii Campaniei STOP FALS! s-a desfășurat în cadrul proiectului „Building Resilience in Moldova” (BRIM)/„Consolidarea rezilienței în Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de [Institute for War & Peace Reporting \(IWPR\)](#) în parteneriat cu [API](#). În cadrul aceluiași proiect, a fost publicată broșura „Ce este dezinformarea și cum ne protejăm de ea. Scurt ghid pentru consumatori de media care nu vor să fie dezinformați”. Publicația a apărut în limbile [română](#) și [rusă](#), în 6.000 de exemplare și a fost distribuită în peste 20 de raioane ale Republicii Moldova.

De asemenea, în lunile mai – septembrie 2025, colaboratorii STOP FALS! au organizat și desfășurat aproape 50 de activități de prevenire și combatere a dezinformării, la care au participat peste 800 de oameni.

Campania STOP FALS!, desfășurată de API din anul 2017, are scopul de a contribui la diminuarea efectelor și impactului informației propagandistice și manipulative care distorsionează realitatea, difuzată pe diferite căi de comunicare de mass-media și alte structuri controlate politic, precum și la dezvoltarea capacității cetățenilor de a analiza și reacționa critic la informațiile recepționate.

Peste 500 de participanți din cinci raioane din țară au discutat despre combaterea dezinformării și cum putem deveni mai rezilienți informațional

În iulie 2025, Centrul Media pentru Tineri a organizat discuții publice la Cahul, Bălți, Drochia, Leova și Ungheni, axate pe identificarea surselor sigure de informare și combaterea dezinformării.

Peste 500 de tineri, profesori, jurnaliști, reprezentanți ai administrației publice și ai societății civile au învățat să recunoască știrile false și să aplice soluții practice pentru a le combate.

Temele abordate au vizat realitățile fiecărei regiuni: rolul presei locale, riscurile din perioadele electorale și modul în care știrile false se răspândesc rapid în comunități.

„Ne-am propus să ancorăm discuția despre dezinformare în realitatea comunităților locale și să concluzionăm împreună cum ne putem mobiliza și colabora pentru a deveni mai rezilienți informațional. Participanții au înțeles cum funcționează manipularea informațională, ce narațiuni alimentează frica și neîncrederea în instituțiile statului și ce

stereotipuri persistă în legătură cu procesul de integrare în UE”,

a declarat Alexandru Ghețan, manager de proiecte la Centrul Media pentru Tineri.

Exercițiile practice și exemplele concrete de știri false i-au ajutat pe mulți să realizeze cât de des se confruntă cu conținut manipulator pe rețelele sociale.

„Am înțeles că nu tot ce vedem pe rețele este adevărat și că trebuie să gândim critic”,

a spus Ana, participantă din Drochia.

La discuții au intervenit actori locali și expertul Andrei Curăraru (WatchDog.MD), care a explicat mecanismele dezinformării, mai ales în campaniile electorale:

„Propaganda exploatează frici și stereotipuri pentru a influența deciziile. Soluția este să cultivăm reflexul de a verifica informația și să nu luăm de bun orice mesaj emoțional”,

a subliniat el.

Evenimentele au reunit reprezentanți ai administrației publice locale, ai societății civile și ai mass-media locale, care au prezentat inițiative și provocări privind informarea cetățenilor. Primarul municipiului Cahul, Nicolae Dandiș, i-a încurajat pe tineri „să consume informații de calitate pentru a deveni cetățeni responsabili și implicați”.

Seria de cinci discuții a fost realizată cu suportul financiar al Uniunii Europene, în cadrul proiectului „Consolidarea rezilienței în Moldova” (BRIM) prin intermediul unui grant al Institutului pentru Raportare despre Război și Pace și Asociației Presei Independente.

Tineri, dedicați combaterii urii în Republica Moldova

Tinerii Ambasadori Europeni "împotriva urii" din Republica Moldova au vizitat Oficiul Consiliului Europei la Chișinău pentru a discuta despre implicarea lor în inițiativele de promovare a egalității și incluziunii în societate.

Tinerii Ambasadori Europeni au făcut schimb de idei cu privire la creșterea egalității în Republica Moldova, creând sinergii cu proiectele UE/Consiliului Europei,

dar și aplicând propriile inițiative de promovare a mesajelor „NU urii și discriminării” și exemple de bune practici din societăți mai inclusive, bazate pe valori și standarde europene. În acest context, ei au reiterat importanța menținerii platformei de învățare și schimb de experiență cu colegii lor din Parteneriatul Estic și din Balcanii de Vest, cu accent pe protecția grupurilor marginalizate și vulnerabile din societate.

"Mă bucur să văd că al doilea grup de Tineri Ambasadori Europeni din Moldova a putut participa la acest proiect. Dezvoltarea unei înțelegeri mai profunde a subiectului și asigurarea unei alinieri corespunzătoare sunt, de asemenea, pași importanți în calea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană. Astfel de proiecte echează tinerii care aspiră să construiască o societate

bazată pe drepturile omului și egalitate cu cunoștințele și instrumentele de care au nevoie pentru a avansa aceste obiective, mai ales într-o perioadă în care vedem încercări de a diviza comunitățile și de a răspândi discriminarea prin acțiuni hibride",

a menționat Daniel Bîzdîga, coordonator al Tinerilor Ambasadori Europeni în Republica Moldova.

Şeful Oficiului Consiliului Europei la Chişinău, Falk Lange, a salutat, de asemenea, angajamentul şi deschiderea lor pentru colaborare.

Această întâlnire a fost organizată în continuarea [inițiativei comune](#) la nivel regional în combaterea urii, care a început cu sesiuni de formare în [2023](#), având ca scop implicarea tinerilor şi dezvoltarea unui program educaţional pentru Tinerii Ambasadori Europeni, cu obiectivul de a discuta despre valorile şi standardele

europene privind drepturile omului, nediscriminarea, combaterea urii şi dezvoltarea contra-naraţiunilor la discursul de ură.

Acest eveniment a fost organizat, pe 2 septembrie 2025, în cadrul programului comun al Uniunii Europene şi al Consiliului Europei [“Parteneriat pentru Buna Guvernare”](#), în cadrul proiectului [“Combaterea discriminării, discursului de ură şi a infracţiunilor motivate de prejudecată în Republica Moldova”](#).

Emisiunea TV inovatoare de educație media a TRM revine: „Răspunzi și Câștigi” sezonul 2

Începând cu 24 august 2025, postul public de televiziune Moldova 1 difuzează cel de-al doilea sezon al noii sale emisiuni de educație media *Răspunzi și câștigi*. Emisiunea, dezvoltată de Teleradio-Moldova (TRM) cu sprijinul DW Akademie în cadrul proiectului

finanțat de UE **TRIMEDIA - Jurnalism de încredere, media de impact, comunități implicate**, continuă să îmbine divertismentul cu educația pentru a consolida gândirea critică a cetățenilor din Republica Moldova.

Înainte noului sezon, jurnaliștii, editorii și producătorii de la Moldova 1 au participat, în perioada 4–8 august 2025, la un program intensiv de instruire facilitat de experți DW Akademie. Trainingul s-a axat pe adaptarea formatului de edutainment al emisiunii pentru un al doilea ciclu de producție. Pe parcursul a patru zile, participanții au lucrat la rafinarea formatului și la producția pe teren. Această abordare practică a asigurat o mai bună ajustare a emisiunii la nevoile publicului, oferind în același timp oportunitatea de a experimenta elemente noi.

Primul sezon al emisiunii *Răspunzi și câștigi*, lansat în decembrie 2024, s-a dovedit a fi un

real succes în rândul publicului din mediul rural și mai ales al telespectatorilor vârstnici. Formatul — bazat pe quiz-uri live și exerciții interactive de educație media — a câștigat rapid popularitate și a generat feedback pozitiv.

Un aspect deosebit de important este faptul că cel de-al doilea sezon este difuzat în perioada premergătoare alegerilor din Republica Moldova, atunci când competențele de alfabetizare media sunt esențiale pentru a ajuta publicul să navigheze critic printre informații și să evite manipularea. Sezonul doi este disponibil și pe site-ul [Moldova 1](#).

Împreună mai puternici

De la pregătire la acțiune: consolidarea vocii tinerilor și a femeilor în politică

Fundația Est-Europeană, împreună cu Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, Consiliul Național al Tineretului din Moldova și Agenția pentru Dezvoltare Regională din Tiraspol, implementează proiectul „Angajament civic pentru împuternicirea tinerilor și femeilor”. Proiectul este finanțat de Uniunea

Europeană și cofinanțat de Suedia și are ca scop sporirea egalității de gen și a incluziunii tinerilor în Moldova, prin consolidarea rolului organizațiilor societății civile în procesele decizionale și în monitorizarea politicilor publice, inclusiv a negocierilor de aderare la UE.

În cadrul proiectului, circa 50 de asociații de tineret și de femei din întreaga țară au beneficiat de un program complex de instruire, desfășurat în perioada aprilie – septembrie 2025. Programul a cuprins module esențiale, precum: analiza politicilor din perspectiva incluziunii tinerilor și a egalității de gen, monitorizarea politicilor publice, advocacy, mobilizare civică, analiza și planificarea bugetelor, dezvoltarea coalițiilor și scrierea de proiecte.

Sesiunile interactive, studiile de caz și lucrul în grupuri mici au oferit un mediu practic și dinamic, iar participanții au dezvoltat planuri proprii de advocacy și au testat instrumente concrete de influențare a politicilor publice. Astfel, organizațiile și-au consolidat nu doar cunoștințele teoretice, ci și competențele practice, necesare pentru a răspunde mai eficient nevoilor comunităților.

În continuare, organizațiile beneficiare vor putea aplica cunoștințele acumulate prin intermediul a două programe de granturi:

- un program destinat platformelor regionale de advocacy – minimum 3 inițiative, valoare totală acestor granturi va constitui 180.000 EUR;
- un program pentru mobilizare comunitară, influențare și monitorizare a politicilor publice și serviciilor locale – cel puțin 25 de granturi, valoare totală acestor granturi va constitui 750.000 EUR.

Prin aceste inițiative, proiectul contribuie la dezvoltarea unor comunități mai incluzive, mai reziliente și mai bine reprezentate în procesul decizional.

„Dela voci la acțiune”: schimb regional pentru consolidarea colaborării civice și media

La sfârșitul lunii iunie 2025, ERIM a organizat la Chișinău un eveniment regional de networking, care a reunit 30 de reprezentanți ai organizațiilor societății civile și ai mass-mediei independente din Armenia, Moldova și Ucraina. Evenimentul a făcut parte din proiectul DEAP, finanțat de UE, care promovează societăți incluzive, reziliente și democratice în regiunea Parteneriatului Estic.

În contextul războiului, dezinformării și restrângerii spațiului civic, acest eveniment a oferit oportunități pentru ca societatea civilă și mass-media independentă să lucreze împreună pentru a consolida vocile independente și pentru a intensifica cooperarea civică atât de necesară. Evenimentul nu a fost o conferință tradițională, ci un spațiu conceput pentru schimburi între organizații de la egal la egal și pentru stimularea parteneriatelor menite să îmbunătățească impactul activității lor.

Pe parcursul a trei zile, agenda a combinat ateliere interactive, activități de networking și schimburi peer-to-peer. În prima zi, participanții s-au prezentat pe ei înșiși și organizațiile lor, au aflat mai multe unii despre activitatea celorlalți și au construit o bază pentru colaborare. În a doua zi, s-au reunit în grupuri mixte mici pentru a discuta provocările comune și a identifica

soluții. Participanții au prezentat concepte inovatoare privind implicarea civică și comunitară, sprijinul pentru mass-media, dezinformarea și dezinformarea, inegalitatea de gen și discriminarea grupurilor marginalizate, printre altele. Primirea de feedback de la colegi a fost, de asemenea, o parte importantă a procesului, permițându-le participanților să își perfecționeze ideile și să își consolideze abordările. Ca pas următor, ERIM va sprijini cel puțin 4 inițiative comune, bazate pe ideile concepute împreună de participanți.

Evenimentul a evidențiat importanța cooperării regionale în generarea de noi inițiative civice, punând bazele unei colaborări durabile și ale unor parteneriate regionale care să stimuleze implicarea civică, mass-media independentă și valorile democratice.

DEAP este un proiect regional, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de ERIM. Proiectul își propune să promoveze societăți incluzive, reziliente și democratice în regiunea Parteneriatului Estic prin consolidarea capacităților organizațiilor societății civile și ale celor de la firul ierbii, sprijinirea cercetării și a analizei de politici publice, precum și organizarea de evenimente culturale și de networking pentru promovarea activității apărătorilor drepturilor omului.

Procese decizionale incluzive: femeile conduc dezvoltarea locală în 10 comunități

„Egalitatea de gen înseamnă aprecierea tuturor reprezentanților comunității și recunoașterea valorii lor. Numai astfel vom putea construi comunități mai sigure, mai prietenoase și mai incluzive”,

a remarcat Mariana Galea, primară la primul mandat al comunei Brătuleni, raionul Nisporeni.

Natalia este una dintre cele/cei 20 de participante și participanți din 10 autorități publice locale (APL) din Republica Moldova care își îmbunătățesc în prezent competențele și adoptă instrumente și abordări inovatoare pentru a promova guvernanta și bugetarea sensibile la dimensiunea de gen.

Această inițiativă face parte dintr-un program cuprinzător de consolidare a capacităților dezvoltat de UN Women Moldova în colaborare cu Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), cu sprijinul financiar al Uniunii Europene prin proiectul EVOLVE4GE.

După 10 sesiuni de instruire, comunitățile partenere din cadrul inițiativei vor continua să beneficieze de mentorat personalizat pentru a integra perspectiva de gen în 10

strategii/planuri de acțiune și bugete locale de dezvoltare, pentru a stimula leadershipul femeilor în guvernanta și pentru a consolida rolul acestora în promovarea comunităților echitabile. Pe baza cunoștințelor dobândite, proiectul va sprijini APL-urile în elaborarea și implementarea inițiativelor locale într-un mod participativ, care să răspundă nevoilor reale ale femeilor și bărbaților, fetelor și băieților din comunitățile lor.

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Parascovia Ursu, contabilă șefă în comuna Drăsliceni, Criuleni, a subliniat importanța consultării comunității atunci când se planifică, de exemplu, crearea sau renovarea unui parc:

„Când discutăm cu părinții copiilor mici, aceștia menționează adesea necesitatea unor locuri de joacă sigure. Tinerii tind să solicite spații pentru practicarea sportului, în timp ce mulți locuitori, în special femeile, subliniază importanța iluminatului stradal sigur pe timp de noapte. Ascultarea acestor voci ne ajută să prioritizăm investițiile în locuri de joacă, iluminat public, căi de acces și zone sportive.”

Integrarea dimensiunii de gen joacă un rol esențial în conturarea acestor inițiative, asigurând că serviciile locale răspund priorităților tuturor membrilor comunității. În acest sens, construirea unei săli de sport nu mai înseamnă doar o nouă infrastructură, ci devine un spațiu conceput pentru a servi atât fetelor, cât și băieților, cu programe și

orare adaptate nevoilor lor. În mod similar, un loc de joacă nu se limitează la echipamente standard, ci este creat ca un spațiu sigur și incluziv pentru copii de toate vârstele, inclusiv pentru cei cu dizabilități. Chiar și un curs de robotică trece de la a fi considerat un domeniu dominat de bărbați la a deveni o platformă care încurajează activ fetele să participe și să-și dezvolte competențe digitale.

Inițiativa „Leadershipul femeilor pentru o guvernare sensibilă la dimensiunea de gen” are ca scop consolidarea capacităților instituționale în cadrul autorităților locale și regionale, astfel încât acestea să poată integra în mod sistematic perspectiva de gen în deciziile politice și în bugetarea locală, în conformitate cu standardele naționale și globale în materie de egalitate de gen.

Autoritățile locale care beneficiază de sprijinul Uniunii Europene prin proiectul EVOLVE4GE sunt: Căușeni, Drochia, Bratulești, Obreja-Veche, Costulești, Andrușul-de-Sus, Rușești-Noi, Tigheci, Drăsliceni și Cocieri.

„Cu răbdarea nu treci marea. Trebuie să apelezi la ajutor” – istoria unei supraviețuitoare a violenței sexuale

„Mă tot gândeam ce-o să zică satul...”,
își amintește Nina*.

Pentru multe femei din comunitățile rurale, tăcerea pare adesea mai sigură decât a cere ajutor. Nina, o tânără din nordul Moldovei, a

simțit acest lucru pe propria piele. După ce a supraviețuit violenței sexuale și fizice, s-a simțit izolată și plină de teamă.

**Pentru a proteja identitatea și siguranța supraviețuitoarei violenței, numele folosit în acest articol a fost modificat.*

Situația ei a început să se schimbe atunci când un polițist local a îndrumat-o către Serviciul Integrat Regional pentru Victimele Violenței Sexuale din Ungheni, un centru care oferă, sub același acoperiș, sprijin medical, psihologic, juridic și social.

Aici, Nina a beneficiat imediat de îngrijiri medicale, inclusiv de examinare medico-legală și control ginecologic, dar și de consiliere psihologică și orientare juridică.

Consilierea psihologică a fost deosebit de importantă în procesul ei de vindecare. Nina a descoperit că poate fi ascultată fără frica de a fi judecată.

„Vorbești atunci când are cine să te asculte. Mă deschideam chiar cu tot sufletul. Ce spui aici rămâne aici; nimeni nu te judecă” povestește ea. Nina a urmat zece ședințe față în față, reușind treptat să capete încredere în specialistă care o asculta și să găsească liniște în mijlocul presiunii morale și al durerii emoționale. „După ședințe ieșeam cu inima plină, parcă mai ușoară, fără probleme, fără nimic”,

adaugă ea.

Prin terapie, Nina a învățat și instrumente practice pentru a-și gestiona emoțiile, cum ar fi tehnicile de respirație conștientă, care o ajută să rămână calmă în situații tensionate. Dar cel mai important, consilierea a ajutat-o să-și recapete încrederea în sine, să-și recunoască propria valoare și să-și revendice controlul asupra propriei vieți.

„Ședințele m-au ajutat să uit de probleme, să mă deschid și să cred mai mult în mine. Mi-au arătat că pot să am grijă de mine și de copiii mei și să nu stau noaptea să dorm cu frica”,

mărturisește ea.

Hotărâtă să nu mai accepte violența, Nina le încurajează acum și pe alte femei aflate în situații similare să ceară ajutor, fără rușine.

„Primești o palmă, după o palmă, mai vin încă una, două, trei.... Să nu rabde și să se adreseze la Serviciu. Aici te primesc cu brațele deschise. Cu răbdarea nu treci marea. Trebuie să apelezi la ajutor”

Serviciul Integrat Regional pentru Victimele Violentei Sexuale din Ungheni activează 24/7 și oferă gratuit sprijin femeilor de peste 18 ani din șase raioane: Ungheni, Nisporeni, Călărași, Telenești, Sîngerei și Fălești. Accesarea serviciilor este posibilă direct la centru, cu ajutorul echipei de poliție din localitate, prin apel de urgență la 112 sau la Telefonul de încredere pentru femei și fete 0 8008 8008, prin furnizorii de servicii medicale sau organizațiile societății civile și autoritățile locale.

Povestea Ninei arată că sprijinul oferit la timp, complex și prietenos, le poate ajuta pe supraviețuitoare să-și recâștige viața și să-și refacă speranța.

Numere de telefon ale Serviciului Integrat Regional pentru Victimele Violentei Sexuale din Ungheni:

078517327

078495866

UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Memorandumul de Înțelegere privind crearea Comitetului Economic și Social din Moldova – semnat

Vineri, 5 septembrie 2025, membrii din partea Republicii Moldova a Platformei Societății Civile Republica Moldova – Uniunea Europeană au semnat Memorandumul de Înțelegere privind crearea Comitetului Economic și Social din Moldova (CESM). Evenimentul marchează un pas important în consolidarea dialogului social și civic, în contextul procesului de integrare europeană a Republicii Moldova.

Memorandumul reflectă angajamentul societății civile de a contribui la alinierea țării la modelul social european, bazat pe guvernare participativă, transparentă și incluzivă.

Inițiativa este strâns legată de statutul de țară candidată la UE și de negocierile de aderare, oferind noi oportunități de implicare activă a societății civile și partenerilor sociali în procesul decizional.

Documentul se bazează pe Avizul Comitetului Economic și Social European (CESE) privind instituționalizarea dialogului civil și social în țările candidate, subliniind nevoia de cooperare între autorități, parteneri sociali și societatea civilă în elaborarea politicilor economice, sociale și publice.

Liliana Palihovici, Co-președintă a Platformei Societății Civile UE – Moldova și Președinta A.O. „Institutum Virtutes Civilis”, a declarat că înființarea CESM este un pas strategic pentru consolidarea dialogului social și civil:

„Dezvoltarea unei platforme permanente de dialog între autoritățile publice și societatea civilă poate crește încrederea între părți, contribuind la o guvernare centrată pe cetățean. În contextul negocierilor pentru aderarea la UE, un dialog constant și eficient ar crește sprijinul pentru parcursul european al țării și încrederea cetățenilor în capacitatea instituțiilor statului de a implementa reforme.”

Semnatarii Memorandumului s-au angajat să colaboreze cu instituțiile europene, statele membre UE și autoritățile naționale pentru pilotarea și crearea CESM. Scopul este stabilirea unui cadru comun de cooperare care să faciliteze dialogul dintre societatea civilă, syndicate, patronate și factorii decizionali, precum și atragerea unui număr cât mai mare de organizații în acest proces.

Prin crearea CESM se urmărește consolidarea guvernării participative, asigurarea unui proces decizional transparent și responsabil, precum și armonizarea pozițiilor comune pentru

promovarea transparenței și responsabilității în guvernare.

Memorandumul rămâne deschis altor organizații interesate de promovarea acestei inițiative. Semnatarii cred că CESM va deveni un instrument-cheie în susținerea parcursului european al Republicii Moldova, oferind un cadru permanent de consultare și colaborare între autorități, societatea civilă și partenerii sociali, cu scopul de a consolida democrația, transparența și încrederea publică.

Mai multe detalii pot fi consultate în Memorandumul integral, disponibil la linkul: <https://www.euromonitor.md/memorandum-de-intelegere-privind-crearea-comitetului-economic-si-social-din-republica-moldova-semnat-de-membrii-din-partea-republicii-moldova-a-platformei-societatii-civile-republica-moldova-uniunea-e/>

Evenimentul s-a desfășurat în cadrul proiectului **„Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”**, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de **Fundația Friedrich Ebert Moldova**, implementat de către **Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”**, în calitate de partener principal, în parteneriat cu **Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)**, **AO Institutum Virtutes Civilis (IVC)** și **Fundația Friedrich Ebert Moldova**. Detalii despre proiect pe <https://www.euromonitor.md/>.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Consolidarea capacității tinerilor din Moldova împotriva dezinformării: succesul taberei de reziliență pentru tineret

În perioada 1–3 august 2025, Globsec, în parteneriat cu Asociația Media Guard (Ziarul de Gardă), a organizat prima ediție a Taberei de Reziliență pentru Tineret (Youth Resilience Camp) la Odiseu Camp, Vadul lui Vodă, în cadrul proiectului „Top-down and Bottom-up Resilience-Building in Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană. Această inițiativă educațională dinamică a avut ca scop echiparea tinerilor din Moldova cu abilitățile și cunoștințele necesare pentru identificarea și combaterea dezinformării, consolidarea alfabetizării media și promovarea valorilor democratice.

Un număr de 19 participanți tineri, cu vârste între 16 și 24 de ani, au fost selectați printr-un

proces competitiv pentru a lua parte la acest program intensiv de tip „train-the-trainer”.

Tabăra a debutat cu un discurs inspirațional susținut de Máté Csicsai, Șef interimar al Delegației UE în Moldova și Adjunct al șefului misiunii, care a subliniat angajamentul Uniunii Europene față de implicarea tinerilor, alfabetizarea media și dezvoltarea unei democrații reziliente în Republica Moldova. Domnul Csicsai a evidențiat importanța gândirii critice, a accesului la informații de încredere și a participării civice active în combaterea Manipulării și Interferenței Informaționale Străine (FIMI). El i-a încurajat pe participanți să se implice activ în cadrul taberei și să continue promovarea adevărului și transparenței în comunitățile lor.

Pe parcursul taberei, participanții au învățat să detecteze și să demonteze știrile false, să exploreze instrumente digitale de verificare, să își aprofundeze înțelegerea principiilor

democratice, să dezvolte abilități de instruire între egali și să conceapă mini-campanii pentru promovarea alfabetizării media.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Ghidați de jurnaliști de investigație, experți în dezinformare și formatori între egali, participanții au fost desemnați **Desinfo-Gurus**, pregătiți să acționeze ca multiplicatori ai cunoștințelor în comunitățile lor.

După tabără, Desinfo-Gurus au organizat sesiuni locale în întreaga Moldova, ajungând la tineri din regiuni precum Fălești, Dondușeni, Căușeni, Orhei, Edineț, Rezina și Chișinău. Aceste sesiuni s-au concentrat pe recunoașterea dezinformării, crearea de conținut digital corect și promovarea gândirii critice. Aceste sesiuni au inclus activități semnificative, printre care:

❖ Fălești (7 septembrie): Doinița Grosu a condus o sesiune despre „Informația corectă în era digitală”, oferind instrumente pentru a analiza critic conținutul online și a crea postări atractive pe rețelele sociale pentru combaterea dezinformării pentru 16 participanți tineri.

❖ Chișinău (12 septembrie): Nadelia Braghiș a ghidat 30 de studenți prin sesiunea „Cum să construim o generație anti-fake: de la fals la fapt”, învățând instrumente și strategii practice de verificare a faptelor pentru a naviga în mediul informațional.

❖ Dondușeni (14 septembrie): Alexandru Melnic a ajutat 21 de tineri să recunoască știrile false digitale și să exploreze rolul

inteligenței artificiale în răspândirea narativelor false.

❖ Căușeni (15 septembrie): Mădălina Lozan a condus o sesiune axată pe strategii de identificare a surselor de încredere și verificarea informațiilor.

❖ Sesiuni suplimentare (16–20 septembrie): Uliana Lihovețchi, Arina Pârău și Alexandra Gîrlea au condus ateliere interactive în Orhei, Bălți și Rezina, echipând tineri participanți cu abilități de evaluare critică a conținutului online și de consolidare a rezilienței comunitare.

Aceste inițiative conduse de tineri demonstrează impactul durabil al Taberei de Reziliență pentru Tineret, iar Desinfo-Gurus instruiți mobilizează tinerii din întreaga Moldova pentru a promova adevărul, transparența și partajarea responsabilă a informației. Fiecare Desinfo-Guru a fost încurajat să organizeze cel puțin un eveniment în regiunea sa, iar mai mulți și-au exprimat interesul pentru organizarea mai multor sesiuni – un indicator clar al motivației și implicării lor puternice.

Programul nu doar că a consolidat alfabetizarea media în rândul participanților, dar a și oferit o nouă generație de tineri lideri capabili să crească gradul de conștientizare și să construiască reziliență împotriva dezinformării în comunitățile lor.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Cetățenii moldoveni și-au consolidat competențele de educație media înaintea alegerilor parlamentare din 2025

În cadrul proiectului finanțat de UE „Top-down and Bottom-up Resilience-Building in Moldova”, implementat de Globsec în parteneriat cu Asociația Media Guard (Ziarul de Gardă), echipa de proiect a elaborat un chestionar destinat evaluării cunoștințelor cetățenilor privind dezinformarea electorală și creșterii gradului de conștientizare înaintea alegerilor parlamentare din toamna anului 2025. Inițiativa a fost lansată oficial pe 16 septembrie 2025.

Chestionarul a fost promovat prin canalele de Facebook, Instagram și Telegram ale ZdG și Reporter de Gardă, încurajând participanții să împărtășească observațiile și rezultatele lor în comentarii.

Până la data de 24 septembrie 2025, chestionarul a înregistrat aproape 200 de răspunsuri, evidențiind un interes tot mai mare al publicului pentru înțelegerea și identificarea dezinformării electorale.

Chestionarul va rămâne activ până vineri, 26 septembrie 2025 – cu două zile înaintea alegerilor parlamentare din Moldova – oferind cetățenilor oportunitatea de a-și testa și îmbunătăți competențele de alfabetizare media înaintea scrutinului și subliniind importanța participării informate în procesul democratic.

Link-ul la chestionar - <https://bit.ly/46JEnwn>

În Leova a fost inaugurată Spălătoria socială și de igienă personală – un nou serviciu comunitar, finanțat de Uniunea Europeană și primăria localității

În Leova a fost lansată oficial o Spălătorie socială și de igienă personală pe 30 septembrie 2025. Inițiativa face parte dintr-un efort comun al Uniunii Europene și al Guvernului Republicii Moldova de a răspunde nevoilor sociale stringente ale oamenilor.

În spațiul nou renovat și dotat cu echipamentele necesare, vârstnicii singuratici, persoanele cu dizabilități,

famiile vulnerabile și persoanele cu venituri mici își vor putea spăla gratuit rufe. Totodată, beneficiarii vor avea ocazia să socializeze și să primească sprijin, simțindu-se parte a comunității.

Evenimentul de inaugurare a reunit reprezentanți ai Uniunii Europene, ai autorităților publice locale, ai organizațiilor societății civile și membri ai comunității.

„Uniunea Europeană va continua să fie alături de Republica Moldova pe drumul ei spre integrarea europeană. Investim în astfel de proiecte sociale pentru că ele schimbă în bine viața oamenilor și aduc Europa mai aproape de fiecare membru al comunității. Europa este locul unde fiecare persoană este respectată și unde accesul la lucruri elementare – precum

igiena și demnitatea – este un drept pentru toți. Spălătoria Socială din Leova este o dovadă clară că valorile europene pot prinde viață aici, în Republica Moldova”,

a declarat Martina Spornbauer, Șef de echipă, secția Cooperare, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.

Bugetul total al proiectului este de 39.910 EUR, dintre care 27.075 EUR reprezintă finanțarea Uniunii Europene, 11.000 EUR – contribuția Primăriei Leova, iar 1.835 EUR – contribuția Asociației Obștești „Parteneriat Social”. Spălătoria socială din Leova este dotată cu echipamente moderne: mai multe mașini de spălat performante, uscătoare, chiuvete, cabine de duș, precum și mobilier necesar pentru confortul beneficiarilor. Voluntari din comunitate s-au implicat în amenajarea spațiului, contribuind la crearea unui loc primitor și funcțional.

Spălătoria socială a fost dezvoltată de către de AO „Parteneriat Social”, în parteneriat cu Primăria Leova, în cadrul Proiectului „Promovarea OSC-urilor în calitate de parteneri în dezvoltarea serviciilor sociale

reziliente”, finanțată de Uniunea Europeană și implementată de consorțiul format din Keystone Moldova, Fundația Dorcas-Moldova și Asociația pentru Educație „Neumanist”.

Până în prezent, în cadrul proiectului au fost lansate 16 spălătorii sociale în diverse localități din Republica Moldova, de aceste servicii beneficiind deja peste 1500 de persoane.

Proiectul „Promovarea OSC-urilor în calitate de parteneri în dezvoltarea serviciilor sociale reziliente” este finanțat de [Uniunea Europeană](#), co-finanțat și implementat de către un consorțiu format din trei organizații ale societății civile: [Keystone Moldova](#), [Fundația „Dorcas-Moldova”](#) și [Asociația pentru Educație „Neumanist”](#).

Lansarea proiectului MINOR+, consilii consultative pentru minorități etnice

Proiectul MINOR: inițiativa presupune crearea unor consilii consultative la trei niveluri – local, regional și național – care vor funcționa ca platforme permanente de dialog între comunitățile etnice și autoritățile statului.

Scopul proiectului este de a construi un sistem funcțional de reprezentare și implicare, care să reducă distanța între stat și comunități etnice.

Potrivit inițiatorilor, consiliile vor fi înființate în 10 raioane și municipii, în regiunile de nord și sud, precum și la nivel național, pe lângă Agenția Relații Interetnice.

Consiliile vor include lideri ai comunităților etnice, cadre didactice, tineri activiști, reprezentanți ai administrației publice locale și membri ai societății civile. Ele vor avea rol consultativ și vor contribui anual la elaborarea unui plan de consolidare a relațiilor interetnice.

Acest proiect înseamnă o investiție nu doar în consolidarea capacităților organizațiilor societății civile, ci și în crearea unui climat bazat pe încredere, transparență și coeziune. Proiectul a fost salutat de partenerii europeni, care susțin financiar și logistic inițiativa.

De asemenea, proiectul va forma primii specialiști în domeniul relațiilor interetnice în cele 10 raioane implicate și va institui Consilii Consultative ale minorităților etnice la nivel local, un instrument prin care

comunitățile își vor putea face vocea auzită în luarea deciziilor. În plus, echipele de lucru vor elabora Planuri de consolidare a relațiilor interetnice pentru perioada 2027– 2030.

Programul „MINOR+” este implementat de Centrul de Inițiative Civice pentru Minorități Naționale și Agenția Relații Interetnice, în colaborare cu People in Need Moldova, în cadrul proiectului „INSPIRĂ Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană.

32 de organizații ale societății civile din Moldova – beneficiare de granturi din partea Uniunii Europene pentru consolidarea democrației la nivel local

Prin intermediul proiectului INSPIRĂ Moldova, Uniunea Europeană a acordat granturi pentru 32 de organizații ale societății civile (OSC) din Republica Moldova, în valoare totală de 622.000 EURO, pentru a sprijini democrația locală, dezvoltarea comunitară și construirea unor relații durabile bazate pe încredere între cetățeni și autoritățile publice.

Gestionate de People in Need (PIN) și de Asociația Europeană pentru Democrație Locală (ALDA), aceste granturi vor ajuta organizațiile locale să creeze spații în care

cetățenii atât din satele mici cât și din orașele mari - se pot reuni, își pot face auzită vocea și pot lua parte la procesul de elaborare a politicilor publice. În centrul acestor inițiative se află convingerea că deciziile sunt mai bune atunci când sunt luate împreună. Fie că este vorba despre modul în care este cheltuit un buget local, despre modul în care sunt furnizate serviciile sau despre modul în care sunt stabilite prioritățile comunității, obiectivul principal este să ne asigurăm că cetățenii nu sunt doar consultați, ci și cu adevărat implicați.

Printre cele mai importante activități ale proiectelor, care se vor derula pe o perioadă de maximum 18 luni, se numără crearea și funcționarea platformelor locale de consultare participativă - spații în care cetățenii își pot exprima opiniile, împărtăși idei și influența politicile locale care le afectează viața de zi cu zi.

Aceste inițiative vizează, de asemenea, revitalizarea cadrului de consultare publică, cu un accent special pe implicarea tinerilor, femeilor și grupurilor subreprezentate. Prin plasarea acestor voci în centrul dezbaterii publice, organizațiile selectate lucrează pentru a se asigura că nimeni nu este lăsat pe dinafară.

Un alt element esențial al misiunii OSC-urilor este promovarea bunei guvernări și construirea unui dialog autentic între cetățeni și instituțiile publice. În acest sens, vor fi organizate ateliere interactive, forumuri civice și sesiuni de dialog care nu doar oferă un spațiu pentru exprimare, ci și stimulează participarea activă. Cetățenii vor fi încurajați să își exprime punctele de vedere, să propună soluții și să contribuie direct la luarea deciziilor prin semnarea unor documente de angajament reciproc, consolidând astfel încrederea și colaborarea între comunitate și autorități.

La nivel național, OSC-urile selectate vor contribui la elaborarea și punerea în aplicare a politicilor, standardelor și bunelor practici care promovează egalitatea și incluziunea - în special pentru alegătorii cu handicap și persoanele cu nevoi speciale. Aceste eforturi urmăresc să facă procesele electorale din Moldova mai accesibile și mai democratice.

În plus, proiectele vor sprijini mecanismele de bugetare participativă, permițând cetățenilor - în special tinerilor - să influențeze direct modul în care sunt alocate fondurile locale. Aceste instrumente promovează responsabilitatea, transparența și o mai mare implicare civică în procesul decizional.

"Am văzut cât de important este să sprijinim organizațiile societății civile care încurajează participarea cetățenilor la nivel local - acolo unde începe cu adevărat schimbarea. Uniunea Europeană rămâne un partener de dezvoltare, nu doar un donator, și va continua să sprijine implicarea civică, educația democratică și consolidarea capacităților."

Într-un context în care spațiul de operare pentru OSC este din ce în ce mai redus, este esențial ca acestea să fie echipate pentru a face față acestor provocări",

a declarat Irina Beșliu, ofițer de program pentru societatea civilă, Delegația UE în Republica Moldova.

Împreună, aceste eforturi urmăresc să promoveze o cultură a guvernării locale mai incluzivă, transparentă și participativă în întreaga Moldova. Pe termen lung, se așteaptă ca aceste inițiative să consolideze încrederea între comunități și instituții, să îmbunătățească punerea în aplicare a politicilor publice și să pună bazele unei societăți mai reziliente și mai democratice.

Proiectul INSPIRĂ Moldova (2024-2027) își propune să consolideze participarea societății civile la dialogul politic la toate nivelurile în contextul parcursului european al Moldovei și este încurajată o cultură a participării civice și a dialogului deschis între cetățeni și autorități, în conformitate cu valorile democratice și guvernarea participativă.

INSPIRĂ Moldova este un proiect finanțat de Uniunea Europeană și implementat de un consorțiu format din: Parteneriatul European pentru Democrație (EPD), ALDA - Asociația Europeană pentru Democrație Locală, Centrul CONTACT, CPR Moldova, Democracy Reporting International (DRI) și People in Need (PIN).

Echipe multidisciplinare instruite să prevină și să combată violența împotriva persoanelor cu dizabilități

Cu sprijinul Uniunii Europene, 54 de reprezentanți și reprezentante ai/ale echipelor multidisciplinare din Căușeni, Ialoveni, Chișinău, Fălești, Ștefan Vodă și Orhei au participat la șase sesiuni de instruire dedicate prevenirii și combaterii violenței împotriva persoanelor cu dizabilități.

Activitățile au fost organizate de Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova, în cadrul proiectului „Împreună pentru o viață fără violență!”, derulat ca parte a programului „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen” (etapa a doua), finanțat de Uniunea Europeană și implementat în comun de

UN Women și UNFPA. Proiectul are ca obiectiv prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și fetelor cu dizabilități și promovarea unei societăți incluzive, în care fiecare persoană să se bucure de drepturi și oportunități egale.

Experții și expertele au discutat despre metode eficiente de comunicare cu persoanele cu diferite tipuri de dizabilități și au pus accent pe soluții practice aplicabile la nivel local. Totodată, instruirile au vizat combaterea stereotipurilor și consolidarea unui sistem coordonat de sprijin pentru persoanele aflate în situații de risc.

„Participarea la instruire a fost o experiență valoroasă, care ne-a arătat responsabilitatea comună de a interveni coordonat și centrat pe persoană. Numai prin cooperare putem proteja drepturile și demnitatea persoanelor cu dizabilități”,

a menționat Ina Tonofrei, șefa Serviciului asistență socială comunitară din sectorul Ciocana al capitalei.

Ana Catrinescu, ofițeră superioară a Centrului de Justiție Familială al Poliției, a adăugat:

„Avem toată încrederea că această colaborare nu se va opri aici și vom participa la multe alte activități utile precum a fost aceasta.”

Un exercițiu practic i-a ajutat pe participanți să înțeleagă barierele cu care se confruntă persoanele cu mobilitate redusă, deficiențe de vedere sau auz.

„Am simțit cât este de dificil să nu ai acces la lucruri elementare. Locurile publice sunt foarte puțin accesibile pentru persoanele cu mobilitate redusă”,

a spus Olga Danu, asistentă socială din Căușeni.

La rândul său, Angela Samburschi, specialistă principală în protecția persoanelor cu dizabilități din Cîmățeni, raionul Căușeni, a subliniat:

„Am învățat cum să comunicăm mai eficient și am discutat studii de caz reale. Chiar dacă am și eu o dizabilitate, acest exercițiu mi-a arătat cât de complexe sunt dificultățile pe care persoanele cu dizabilități le întâmpină în viața de zi cu zi.”

Seria s-a încheiat cu un eveniment de networking, care a servit drept platformă pentru schimb de experiență și consolidarea cooperării între specialiști.

Liderii religioși, aliați în lupta împotriva violenței în familie

Într-o țară în care 95% din populație se declară creștin-ortodoxă, liderii religioși joacă un rol esențial în prevenirea și combaterea violenței în familie și în promovarea egalității de gen.

Cu sprijinul Uniunii Europene, preoți din Republica Moldova și România au participat la un curs de instruire a formatorilor, pentru ca ulterior să se implice în activități comunitare despre relații familiale armonioase.

Cursul a fost moderat de Pr. dr. Ciprian Ion Ioniță, președinte al Federației „Filantropia” din România și Claudia Predut, expertă în prevenirea traficului de ființe umane, iar reprezentanții Agenției Naționale de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie au prezentat servicii de asistență pentru supraviețuitoare.

„Violența domestică și lipsa de comunicare poate distruge armonia familială. Comunitatea are datoria să nu rămână indiferentă. Este important ca fiecare semnal de abuz să fie luat în serios,”

a subliniat părintele Ciprian Ion Ioniță.

În perioada de după instruire liderii religioși au organizat discuții comunitare în zece localități, explicând rolul Bisericii în combaterea violenței și promovând relații bazate pe respect și sprijin reciproc.

*„De acum înainte, trebuie să le vorbim oamenilor despre ce înseamnă violența”,
a spus părintele Radu Storoja din Chișinău.*

La rândul său, părintele Andrei Apetrei din Cahul a menționat:

„Datorită cunoștințelor acumulate, ne-am consolidat capacitatea de a discuta cu tinerile generații despre cum să construiască relații sănătoase.”

Igor Belej, directorul executiv al Misiunii Sociale „Diaconia”, a subliniat:

„Biserica este instituția care se bucură de cea mai mare încredere și ajunge în fiecare casă. Prin această colaborare, punem umărul la eradicarea unui fenomen care ne doare și pe noi.”

Părintele Radu Manuel din România a adăugat:

„Biserica este adesea prezentă în cele mai izolate comunități. Prin iubire și prin valorile credinței, încercăm să întărim legătura dintre soț și soție, să vorbim despre păstrarea armoniei în căminul familiei, pentru ca și copiii să poată crește în pace și în echilibru.”

Anterior, proiectul a reunit peste 90 de lideri religioși, experți și experte în protecția drepturilor femeilor și copiilor, reprezentanți/te ai/ale autorităților și organizațiilor de filantropie din Republica Moldova și România la conferința „Familia sub protecția credinței: Un dialog interdisciplinar despre violența în familie”.

Activitățile fac parte din proiectul „Dragostea pentru aproapele: Împuternicirea comunității religioase pentru prevenirea violenței în familie în comunitățile rurale”, implementat de Misiunea Socială „Diaconia” ca parte a programului regional „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen” (etapa a doua), finanțat de Uniunea Europeană și implementat în comun de UN Women și UNFPA.

INSTITUȚII ȘI GUVERNARE

Primarii din Moldova la Bruxelles: dialog direct cu Uniunea Europeană pentru viitorul comunităților locale

Între 24–27 august 2025, o delegație extinsă de 26 de primari moldoveni, inclusiv semnatori ai Convenției Primarilor pentru Climă și Energie (CoM), a participat la o vizită de studiu la nivel înalt la Bruxelles, la invitația comisarei europene pentru extindere, Marta Kos. Programul a inclus întâlniri cu instituții și organizații europene reprezentative pentru autoritățile locale din statele membre

și parteneri ale Uniunii Europene, precum și discuții despre politicile comunitare de dezvoltare la nivel local.

Această vizită a întărit cooperarea dintre municipalitățile moldovenești și partenerii europeni, evidențiind rolul esențial al autorităților locale în acțiunea climatică, reziliență și integrare europeană.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

În cadrul întâlnirii, comisara Marta Kos a subliniat că *Uniunea Europeană* reprezintă o oportunitate reală pentru țările mici și pentru regiunile mai puțin dezvoltate. Comisara a amintit de *Planul de Creștere Economică pentru Republica Moldova*, aprobat de UE, în valoare de 1,9 miliarde euro (aproximativ 38 miliarde lei). Fondurile vor susține IMM-urile, agricultura, tinerii antreprenori și fermierii

mici. Planul include și investiții consistente în infrastructură, gestionate prin Ministerul Infrastructurii și alte programe dedicate drumurilor și comunităților locale.

Totodată, oficialii europeni au anunțat că se lucrează la măsuri concrete pentru cetățeni: eliminarea costurilor de roaming și reducerea la zero a taxelor pentru transferurile bancare.

Primarii moldoveni au adus în discuție realitățile cu care se confruntă comunitățile lor.

Primarul municipiului Bălți, Alexandr Petkov, a accentuat necesitatea descentralizării și a modernizării infrastructurii locale pentru ca Moldova să devină o țară modernă, cu servicii și standarde europene.

Primarul satului Cioc-Maidan, UTA Găgăuzia, Oleg Constandoglo, a mulțumit pentru sprijinul european și a pledat pentru un model „bottom-up”:

„Fiecare regiune ar trebui să beneficieze de sprijin. Avem multe probleme, dar și oportunități. Suntem gata să preluăm experiența europeană pentru prosperitatea țării.”

Președintele raionului Taraclia, Lazar Dermenji, a cerut sprijinul instituțiilor europene pentru a depăși problemele provocate de seceta din regiunea de sud a țării și insuficiența spațiilor verzi.

Primara comunei Călinești, Ala Procopciuc, a abordat tema amalgamării comunităților locale:

„cu populații de doar 1.000–2.000 de locuitori devine imposibil să asigurăm servicii esențiale, să atragem specialiști sau să realizăm proiecte mari.

Amalgamarea nu este doar o opțiune, ci o necesitate. Modul în care o facem contează: trebuie să comunicăm deschis cu cetățenii și să construim împreună o viziune comună.”

Irina Plis, expertă națională în Proiectul CoM-East – Convenția Primarilor în Moldova, a mulțumit Comisarei Europene pentru oportunitatea oferită și a subliniat importanța consolidării capacităților primarilor.

Programul a fost organizat cu sprijinul Convenției Primarilor, Comisiei Europene și Misiunii Republicii Moldova pe lângă UE.

Cursul HELP privind calitatea justiției și activitatea CEPEJ a Consiliului Europei în Republica Moldova - lansat

Cursul online „Calitatea justiției – activitatea CEPEJ” a fost lansat oficial pe 12 septembrie 2025. Cursul a fost elaborat în cadrul Programului european HELP – Formare în domeniul drepturilor omului pentru profesioniștii dreptului – de către un grup de experți ai CEPEJ.

Grupurile țintă ale cursului sunt judecătorii, managerii de instanțe, procurorii, mediatorii și reprezentanții autorităților publice. Alți actori ai justiției – precum avocații, experții judiciari și personalul instanțelor judecătorești sau procuraturilor – pot, de asemenea, să găsească util cursul pentru activitatea lor profesională.

Pilotat de INJ în versiunea sa adaptată, cursul de instruire online include șapte module și are drept scop familiarizarea participanților cu activitățile și principalele instrumente ale CEPEJ pentru promovarea unei justiții eficiente și de calitate. Prin intermediul a patru sesiuni de tutorat în regim de videoconferință, cursul îmbină teoria și exercițiile practice într-o abordare interactivă. Acesta a fost tradus în limba română și adaptat la contextul și cerințele naționale de către Tatiana Ciaglic, formator experimentat al INJ.

Cursul a fost lansat în cadrul unui eveniment desfășurat prin videoconferință și care a reunit circa 30 de participanți – reprezentanți ai Ministerului Justiției și ai Institutului Național al Justiției (INJ), precum și profesioniști ai dreptului, inclusiv judecători și manageri de instanțe.

Această activitate a fost organizată în cadrul proiectului "[Sprijin pentru modernizarea în continuare a managementului instanțelor judecătorești în Republica Moldova](#)", finanțat de Uniunea Europeană și Consiliul Europei, și implementat de Consiliul Europei în cadrul Parteneriatului pentru Buna Guvernare.

Conferința regională „Consolidarea independenței și responsabilității judiciare: perspective și provocări”

În parteneriat cu Consiliul Superior al Magistraturii din Republica Moldova, Consiliul Europei a organizat o conferință regională la care au participat reprezentanți ai structurilor judiciare de conducere din Republica Moldova, România și Ucraina – respectiv autoritățile echivalente din cele trei țări. Evenimentul a marcat totodată Ziua profesională a judecătorului, sărbătorită în premieră pe 20 iulie, la 30 de ani de la adoptarea Legii privind statutul judecătorului – promulgată în această zi în anul 1995.

Conferința a reunit judecători de la instanțele din Republica Moldova, alături de actori relevanți la nivel național și internațional, oferind o platformă de dialog deschis privind independența justiției, responsabilitatea în sistemul judiciar și cooperarea regională. Participanții au reflectat asupra reformelor recente din domeniu, subliniind atât progresele realizate, cât și provocările

persistente, precum influențele politice, complexitatea proceselor instituționale și nevoia de consolidare a încrederii publice.

Autoritățile judiciare implicate în guvernarea sistemului judecătoresc joacă un rol esențial în garantarea independenței judecătorilor, prin gestionarea proceselor de numire, evaluare, formare profesională și disciplină. Conferința a analizat modul în care aceste instituții se pot adapta la noile provocări, inclusiv în ceea ce privește mecanismele de verificare, procedurile disciplinare și reformele necesare pentru armonizarea cu standardele europene. Cele trei paneluri de discuții au abordat teme precum independența instituțională, criteriile de selecție și evaluare a judecătorilor, dar și echilibrul dintre responsabilizarea sistemului judiciar și protejarea autonomiei acestuia – un aspect esențial pentru menținerea încrederii și integrității.

Evenimentul a subliniat importanța cooperării regionale în promovarea reformei justiției. Prin facilitarea schimbului de bune practici între Republica Moldova, România și Ucraina, conferința a contribuit la consolidarea unui sistem judiciar mai rezilient și mai bine aliniat la normele europene. Consiliul Europei își reafirmă angajamentul de a sprijini eforturile partenerilor săi în promovarea statului

de drept, a transparenței și al integrității judiciare în întreaga regiune.

Acest eveniment a fost organizat în cadrul proiectului comun al Uniunii Europene și al Consiliului Europei "[Sprijin pentru reforma justiției în Republica Moldova](#)", implementat de Divizia Programe de Cooperare a Consiliului Europei.

UE susține dialogul bazat pe dovezi privind politicile incluzive de gen între societatea civilă și autoritățile locale din Moldova

O consultare cu organizațiile societății civile (OSC) din Republica Moldova și cu autoritățile publice locale (desfășurată la data de 29 august 2025), a sprijinit integrarea perspectivei de gen în Strategia de Dezvoltare Locală a Clusterului de Amalgamare a satelor (Roșcani, Telița, Calfa și Gura Bîcului) din raionul Anenii Noi. Această consultare față în față, desfășurată pe parcursul unei zile întregi și organizată de proiectul „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” (EU4Gender Equality Reform Helpdesk), finanțat de Uniunea Europeană, a avut ca obiectiv consolidarea capacităților organizațiilor locale ale societății civile de a promova politici și reforme incluzive din perspectiva de gen. Prin acest dialog, funcționarii publici și reprezentanții OSC-urilor și-au consolidat înțelegerea asupra egalității de gen ca factor esențial al dezvoltării durabile și au dobândit

competențe necesare pentru integrarea dimensiunii de gen în procesul de planificare strategică locală.

Reunind 29 de participanți din rândul societății civile și al funcționarilor publici (25 de femei și 4 bărbați), consultarea a oferit o platformă de dialog colaborativ pentru discutarea priorităților proiectului de strategie, identificarea oportunităților de integrare a obiectivelor privind egalitatea de gen și elaborarea unor propuneri concrete de măsuri sensibile la dimensiunea de gen care să fie integrate în strategie. Un rezultat important a fost recunoașterea pe scară largă a importanței integrării perspectivei egalității de gen în strategie, precum și a necesității ca responsabilitățile autorităților publice locale să fie aliniate cu legislația națională și internațională privind prevenirea și combaterea violenței bazate pe gen și a violenței în familie.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Pentru mulți dintre participanți, aceasta a fost prima ocazie de a învăța cum să utilizeze în mod practic aceste instrumente, inclusiv prin exerciții de lucru în grup. Evenimentul a oferit, de asemenea, un cadru esențial pentru OSC-uri de a împărtăși informații privind nevoile și prioritățile comunitare cu autoritățile locale. Consultarea a contribuit la o mai bună înțelegere a analizei de gen și a egalității, încurajând totodată o colaborare strânsă între OSC-uri și autoritățile publice locale, creând premisele pentru o dezvoltare locală mai incluzivă și echitabilă. Participanții au apreciat oportunitatea de a dialoga cu autoritățile locale și au subliniat importanța sprijinului continuu din partea experților în elaborarea de proiecte sensibile la dimensiunea de gen pentru comunitățile lor.

Dialogul face parte din sprijinul oferit de proiectul „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” (EU4Gender Equality Reform Helpdesk) pentru promovarea egalității de gen și abilitarea femeilor în regiunea Parteneriatului Estic, inclusiv în Republica Moldova.

Mai multe despre sprijinul oferit de Uniunea Europeană pentru egalitatea de gen în regiunea Parteneriatului Estic:

- Fișă informativă privind „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” – Faza II: <https://drive.google.com/file/d/1lrLiBhgAPU4nTcJF98yP0knjmPNrmkXU/view>
- Pagina proiectului „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” – Faza II: <https://euneighbourseast.eu/projects/eu-project-page/?id=2439>
- Pagina proiectului „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” – Faza I: <https://euneighbourseast.eu/projects/eu-project-page/?id=1480>
- Biblioteca privind Egalitatea de Gen: <https://euneighbourseast.eu/gender-equality/library>

Drepturi egale, demnitate egală: suportul UE pentru promovarea egalității de gen de către Inspectoratul General pentru Migrație al Republicii Moldova

Proiectul „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” (EU4Gender Equality Reform Helpdesk), finanțat de Uniunea Europeană, sprijină o amplă campanie de sensibilizare desfășurată de Inspectoratul General pentru Migrație al Republicii Moldova, având ca obiectiv promovarea egalității de gen în gestionarea migrației. Sub sloganul „O societate echitabilă: Sprijin și respect egal pentru femei și bărbați, fără excepție”, a fost elaborat un set de materiale promoționale (postere și pliante) menite să informeze, să educe și să încurajeze atât migranții, cât și publicul larg, în vederea respectării principiilor egalității și nediscriminării.

În contextul eforturilor Inspectoratului General pentru Migrație de a integra abordări sensibile la dimensiunea de gen în activitatea instituțională, campania reflectă recunoașterea tot mai accentuată a faptului că politicile și serviciile în domeniul migrației au un impact diferit asupra femeilor și bărbaților. Femeile migrante se confruntă cu vulnerabilități specifice, inclusiv o expunere mai mare la discriminare, riscuri de exploatare și acces limitat la informații. Bărbații migranți se confruntă cu presiuni legate de responsabilitățile economice, stereotipuri și dificultăți de integrare.

Materialele transpun un mesaj clar: toate persoanele, indiferent de gen, naționalitate sau statut juridic, sunt egale în fața legii și au dreptul la demnitate și respect. Inspirându-se din Declarația Universală a Drepturilor Omului, materialele subliniază că străinii aflați pe teritoriul Republicii Moldova – inclusiv solicitanții de azil, beneficiarii de protecție și persoanele apatride – beneficiază de drepturi garantate de legislația națională și internațională. Se evidențiază importanța tratamentului egal în toate procedurile legate de migrație, de la înregistrare și

documentare, până la accesul la informații și servicii de protecție. Secțiuni distincte prezintă modul în care stereotipurile frecvent întâlnite – precum „femeile trebuie să rămână acasă” sau „bărbații nu ar trebui să-și exprime emoțiile” – pot conduce la abuzuri și inechități. De asemenea, se accentuează faptul că violența bazată pe gen – sub toate formele sale (fizică, psihologică, economică, sexuală, online sau sub forma practicilor vătămătoare) – este interzisă prin lege.

Îndrumările practice sunt esența produselor promoționale. Acestea pun accent pe drepturile migranților la protecție, adăpost sigur, consiliere, confidențialitate și tratament echitabil. Sunt prezentate în mod clar prevederile speciale pentru solicitanții de azil – cum ar fi posibilitatea de a solicita un intervievator de același gen sau condiții umane de detenție. Materialele includ, de asemenea, o listă extinsă de contacte de urgență și linii de asistență telefonică, cum ar fi Centrul de Justiție Familială, Consiliul pentru Egalitate, linii telefonice pentru copii și victime ale violenței, precum și ONG-uri specializate, cum ar fi Casa Mărioarei.

Prin combinarea unui limbaj accesibil cu referințe legale și date de contact ale serviciilor de sprijin, posterele și pliantele servesc atât ca instrumente educaționale, cât și ca ghiduri practice. Ele reflectă angajamentul Republicii Moldova față de egalitate și drepturile omului, consolidând imaginea Inspectoratului General pentru Migrație ca instituție dedicată echității, protecției, furnizării de servicii incluzive și coeziunii sociale. În esență, campania ne reamintește că egalitatea de gen nu este un principiu abstract, ci o practică zilnică bazată pe respect și pe acordarea unui tratament egal tuturor, fără excepție.

Sprijinirea elaborării materialelor promoționale pentru Inspectoratul General face parte din proiectul „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” (EU4Gender Equality Reform Helpdesk), care vizează promovarea egalității de gen și a abilitării femeilor în regiunea Vecinătății Estice, inclusiv în Moldova.

Aflați mai multe despre sprijinul oferit de Uniunea Europeană pentru egalitatea de gen în regiunea Parteneriatului Estic:

- Fișă informativă privind „EU4Gender: Serviciul de Asistență pentru Reformă” – Faza II: <https://drive.google.com/file/d/1IrLiBhgAPU4nTcJF98yP0knjmPNrmkXU/view>
- Pagina proiectului „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” – Faza II: <https://euneighbourseast.eu/projects/eu-project-page/?id=2439>
- Pagina proiectului „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” – Faza I: <https://euneighbourseast.eu/projects/eu-project-page/?id=1480>
- Biblioteca Serviciului de asistență pentru reforme în domeniul egalității de gen: <https://euneighbourseast.eu/gender-equality/library>

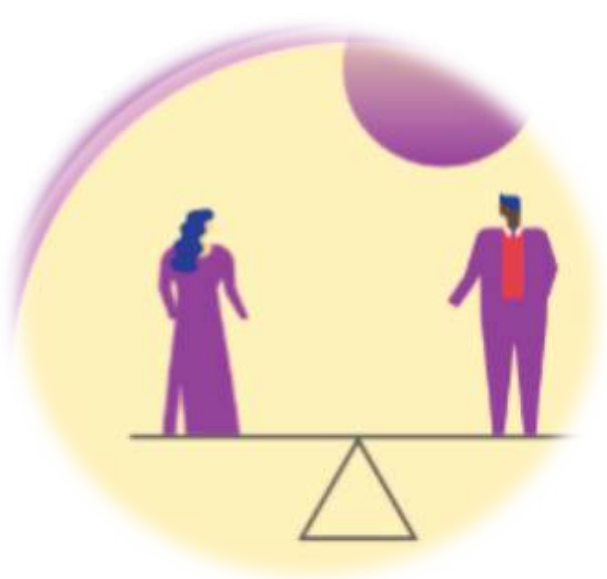
Studiu dedicat dimensiunilor de gen în serviciile de examinare auto și înmatriculare a vehiculelor din Moldova – realizat cu sprijinul financiar al UE

Un nou studiu analitic intitulat „Analiza de gen a serviciilor de examinare auto, documentare și înmatriculare a vehiculelor” aduce o perspectivă nouă asupra modului în care dimensiunea de gen se intersectează cu furnizarea serviciilor publice. Studiul a fost realizat în perioada iulie–septembrie 2025 de către proiectul „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” (EU4Gender Equality Reform Helpdesk), finanțat de Uniunea Europeană, în colaborare cu Cancelaria de Stat a Republicii Moldova și Agenția Servicii Publice. Acesta oferă recomandări adaptate pentru a îmbunătăți echitatea și caracterul incluziv al serviciilor de certificare a conducătorilor auto și înmatriculare a vehiculelor.

Studiul este structurat în șase capitole, fiecare fiind alocat unui aspect distinct, dar interconectat, al furnizării serviciilor. Primul capitol examinează cadrul legal, strategic și instituțional al Republicii Moldova, cartografiind legislația națională privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, precum și principalele documente de politică privind digitalizarea și modernizarea serviciilor legate de conducere. Acest cadru stabilește bazele pentru identificarea oportunităților de consolidare a integrării perspectivei de gen.

Al doilea capitol al studiului prezintă o analiză de gen a serviciilor de examinare pentru obținerea permisului de conducere, împărțită în testarea teoretică și practică. Acesta identifică posibile diferențe legate de gen în ceea ce privește accesul, pregătirea și rezultatele obținute, evidențiind domeniile în care conceperea și administrarea examenelor ar putea reproduce în mod involuntar inegalități.

Capitolul al treilea evaluează dacă serviciile actuale de eliberare a documentelor de

conducere sunt în mod egal accesibile și adaptate nevoilor atât ale femeilor, cât și ale bărbaților. Capitolul al patrulea abordează serviciile de înmatriculare a vehiculelor, analizând atât dinamica înmatriculărilor anuale, cât și structura deținerii vehiculelor în funcție de sex. Acesta oferă perspective statistice valoroase privind tiparele de deținere a vehiculelor, relevând diferențe de gen care pot fi influențate de factori socio-economici, norme culturale și accesul la resurse financiare.

Capitolul cinci examinează procedurile de contestare a rezultatelor examenelor și a deciziilor legate de documente dintr-o perspectivă de gen, subliniind importanța transparenței, responsabilității și a accesului egal la mecanismele de reclamație. Capitolul al șaselea și ultimul explorează riscurile și inegalitățile de gen asociate digitalizării serviciilor, evidențiind potențialul apariției unor noi bariere – cum ar fi alfabetizarea digitală inegală și accesul diferențiat la tehnologie – în cazul în care dimensiunea de gen nu este integrată în procesele de modernizare.

Fiecare capitol se încheie cu recomandări concrete, variind de la îmbunătățirea colectării datelor și a statisticilor dezagregate pe gen, până la măsuri pentru asigurarea accesului egal la platformele digitale, elaborarea de servicii centrate pe utilizator și strategii de comunicare incluzive.

Studiul contribuie semnificativ la agenda de reformă aflată în desfășurare în Republica Moldova, prin integrarea analizei de gen în modernizarea serviciilor de examinare a șoferilor și înmatriculare a vehiculelor. Concluziile sale vor sprijini atât Cancelaria de Stat, cât și Agenția Servicii Publice în promovarea unor servicii mai echitabile, mai eficiente și mai prietenoase pentru cetățeni.

Studiul este parte a proiectului „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” (EU4Gender Equality Reform Helpdesk), care oferă sprijin pentru egalitatea de gen și abilitarea femeilor în țările din Vecinătatea Estică, inclusiv în Republica Moldova.

Mai multe despre sprijinul oferit de Uniunea Europeană pentru egalitatea de gen în regiunea Parteneriatului Estic:

- Fișă informativă privind „EU4Gender: Serviciul de Asistență pentru Reformă” – Faza II: <https://drive.google.com/file/d/1IrLiBhgAPU4nTcJF98yP0knjmPNrmkXU/view>
- Pagina proiectului „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” – Faza II: <https://euneighbourseast.eu/projects/eu-project-page/?id=2439>
- Pagina proiectului „EU4GenderEquality: Serviciul de Asistență pentru Reformă” – Faza I: <https://euneighbourseast.eu/projects/eu-project-page/?id=1480>
- Biblioteca Serviciului de asistență pentru reforme în domeniul egalității de gen: <https://euneighbourseast.eu/gender-equality/library>

EUPM Moldova: sporirea capacității Republicii Moldova de a-și proteja infrastructura critică

EUPM Moldova continuă eforturile de sprijinire a rezilienței Republicii Moldova. La 30 iulie, EUPM s-a angajat să sprijine Ministerul Afacerilor Interne cu recomandări privind cele mai bune practici în materie de consolidare a coordonării instituționale și inter-instituționale, alinierea la standardele UE și la acquis-ul relevant, îmbunătățirea capacităților naționale de răspuns și facilitarea consolidării capacităților și a formării profesionale.

Acestea includ sprijinul pentru operaționalizarea unui Centru de coordonare pentru infrastructura critică în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Prin sprijinirea dezvoltării instituțiilor-cheie de răspuns național ale țării, această inițiativă urmărește să asigure că Republica Moldova va fi capabilă să anticipeze și să răspundă în mod eficient la orice provocări emergente, în special la cele care pot rezulta din amenințări hibride.

EUPM Moldova: promovarea implicării comunităților locale în construirea rezilienței la amenințările hibride

La 9 iulie, EUPM Moldova a participat la un dialog constructiv cu autoritățile și comunitățile locale din Republica Moldova, reafirmând angajamentul UE de a consolida reziliența țării printr-o abordare incluzivă. Masa rotundă a avut loc la Ștefan Vodă în cadrul unui proiect implementat de PISA (Platforma pentru Inițiative de Securitate și Apărare) cu sprijinul financiar al fundației Konrad-Adenauer-Stiftung, reunind experți în securitate, reprezentanți ai administrațiilor

locale, instituții de învățământ și organizații ale societății civile.

Obiectivul principal a fost acela de a analiza vulnerabilitățile cu care se confruntă comunitățile locale și de a valorifica expertiza oferită de Uniunea Europeană în combaterea amenințărilor hibride, astfel încât acestea să își poată dezvolta reziliența printr-o abordare bazată pe coeziune socială, educație civică și conștientizarea situației.

Amenințările moderne cu care se confruntă Republica Moldova nu se limitează doar la instituțiile guvernului central, ci afectează toți cetățenii țării. Astfel, reziliența comunităților

locale, încrederea reciprocă și capacitatea de a se coordona și de a coopera între ele sunt adevăratele pietre de temelie pe care se construiește reziliența națională.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

EUPM Moldova: consolidarea instituțiilor care protejează democrația Moldovei

În perioada 16-17 iulie, EUPM Moldova a organizat un atelier dedicat consolidării capacităților Republicii Moldova de a combate fluxurile financiare ilegale. Principalii beneficiari au fost Inspectoratul General de Poliție, precum și reprezentanți ai altor agenții de aplicare a legii. Atelierul a oferit participanților informații despre cele mai bune practici actuale la nivel european, instrumente și abordări integrative interinstituționale aferente monitorizării factorilor de risc și a fluxurilor financiare critice. Având în vedere gama largă de amenințări hibride care pot apărea din surse de finanțare ilicite, sprijinul EUPM Moldova a

oferit o platformă eficientă pentru transferul de competențe critice și cunoștințe operaționale.

Prin consolidarea pilonilor fundamentali ai conștientizării situației și capacității de a maximiza valorificarea resurselor, acest atelier a avut ca scop asigurarea faptului că instituțiile cheie ale Republicii Moldova vor dispune de capacități de anticipare strategică și de sprijinul material necesar pentru gestionarea holistică a gamei de amenințări la adresa securității în continuă evoluție, și a amenințărilor hibride care pot pune în pericol procesele democratice ale țării.

Ministerul Finanțelor își consolidează rolul în implementarea Planului de Creștere al Republicii Moldova, susținut de UE

La 15 august, angajații Ministerului Finanțelor și ai instituțiilor subordonate au participat la un atelier de lucru privind implementarea Planului de Creștere al Republicii Moldova pentru 2025–2027, organizat în cadrul proiectului finanțat de Uniunea Europeană „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE”.

În deschiderea evenimentului, Ministra Finanțelor, Victoria Belous, a vorbit despre reformele prevăzute în Planul de Creștere și a subliniat responsabilitatea Ministerului

în acest proces: „Este esențial să avem un plan clar, care să detalieze acțiunile necesare pentru atingerea obiectivelor propuse. Implementarea reformelor trebuie să fie obiectivul central, iar efortul nostru va fi susținut de toate instituțiile aflate în subordine, pentru a asigura succesul și durabilitatea schimbărilor. Fiecare etapă va fi monitorizată atent, astfel încât să putem defini și consolida rezultatele în cel mai eficient mod”,

a menționat dna Belous.

Rosario De Blasio, Expert senior UE în domeniul politicilor vamale și fiscale, a evidențiat contribuția esențială a Ministerului Finanțelor în procesul de implementare a reformelor, prin garantarea coerenței, responsabilității și sustenabilității la fiecare etapă.

Participanții au evaluat stadiul actual al Planului de Creștere și al reformei finanțelor publice, cu accent pe acțiunile propuse pentru consolidarea guvernanței economice – de la asigurarea veniturilor

și modernizarea administrațiilor vamale și fiscale, până la sporirea rezilienței și îmbunătățirea sistemelor de investiții publice și achiziții publice, precum și a altor domenii conexe.

Atelierul de lucru a constituit o platformă constructivă pentru discuții, analiză și o înțelegere aprofundată a acțiunilor propuse pentru implementare, cu un accent special pe domeniile prioritare și pe agenda etapelor următoare.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Consolidarea guvernancei corporative în sectorul bancar din Republica Moldova

Banca Națională a Moldovei (BNM) și proiectul finanțat de UE „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE” au organizat un seminar dedicat consolidării guvernancei corporative în sectorul bancar. La eveniment au participat peste 70 de reprezentanți ai conducerii băncilor.

Mesajul central a fost necesitatea elaborării și implementării unor politici și proceduri privind evaluarea adecvării membrilor organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie în instituțiile bancare din Republica Moldova.

În intervenția sa, Anca Dragu, guvernatoarea Băncii Naționale a Moldovei, a subliniat importanța respectării celor mai înalte standarde:

„Guvernanța corporativă solidă reprezintă un pilon esențial pentru stabilitatea și credibilitatea sistemului financiar. Prin aplicarea standardelor europene, asigurăm o gestiune prudentă a instituțiilor bancare și, implicit, protejăm interesele deponenților și ale economiei.”

Pe parcursul evenimentului a fost accentuată importanța unor criterii clare de evaluare, precum onestitatea, integritatea și independența de gândire, dar și experiența și competențele colective ale consiliului de administrație.

Înaltul Consilier al Uniunii Europene pentru servicii financiare, Nicolae Grigore, a prezentat cele mai bune practici de

supraveghere existente în cadrul Sistemului European de Supraveghere Financiară, evidențiind necesitatea alocării unor resurse umane și financiare corespunzătoare pentru inițierea și instruirea continuă a membrilor organului de conducere și a persoanelor care dețin funcții-cheie.

Seminarul a pus accent pe prevederile Directivei 2013/36/UE a Uniunii Europene privind accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pe ghidurile Autorității Bancare Europene și ale Autorității Europene pentru Valori Mobiliare și Piețe referitoare la guvernanța internă.

Evenimentul a oferit un cadru de dialog constructiv între BNM și reprezentanții sectorului bancar, contribuind la consolidarea transparenței și responsabilității. Acest demers este esențial pentru pregătirea sistemului bancar moldovenesc în vederea integrării depline în Uniunea Europeană.

Împreună mai puternici

Comunicare clară, încredere mai puternică: funcționari instruiți să explice reformele fiscale și vamale din Moldova

Pe 12 septembrie, proiectul finanțat de UE „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE”, Ministerul Finanțelor, Serviciul Fiscal de Stat și Serviciul Vamal, în parteneriat cu publicația „Monitorul Fiscal”, a organizat un atelier de lucru dedicat îmbunătățirii comunicării privind legislația fiscală și vamală națională armonizată cu directivele UE, care a reunit peste 100 de funcționari.

La atelier au participat reprezentanți ai instituțiilor partenere, practicieni și autori ai publicației, care au explorat modul în care mesajele privind alinierea legislației

fiscale și vamale naționale la acquis-ul UE pot fi formulate și transmise cu acuratețe și consecvență, identificând în același timp cele mai eficiente canale de comunicare. Agenda a inclus concluzii și recomandări rezultate din evaluările bilaterale și documentele de poziție de negociere, reforme implementate în temeiul Capitolului 16 (Impozitare) și Capitolului 29 (Uniunea Vamală), împreună cu strategii și instrumente pentru a asigura o comunicare adecvată a progreselor înregistrate și a acțiunilor viitoare.

Prin dotarea funcționarilor cu abilitățile necesare pentru a transmite în mod clar și consecvent informații despre reformele fiscale și vamale în curs, atelierul a contribuit la îmbunătățirea înțelegerii publice, la promovarea încrederii în

acțiunile instituționale și la asigurarea informării corespunzătoare a cetățenilor cu privire la alinierea Republicii Moldova la directivele UE, sprijinind astfel o abordare mai informată și participativă a procesului de integrare europeană a țării.

Autoritățile centrale și locale promovează bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen

În cadrul proiectului EVOLVE4GE finanțat de UE, autoritățile publice centrale înregistrează progrese constante în aplicarea practicilor de bugetare sensibilă la dimensiunea de gen (BSG). Sub conducerea Ministerului Finanțelor, Circulara Bugetară pentru 2026 stabilește cadrul necesar pentru cele cinci ministere pilot ca să integreze obiective și indicatori de gen în programele lor bugetare, în timp ce tuturor autorităților centrale li se recomandă să urmeze aceeași practică. În același timp, zece administrații publice locale (APL) își revizuiesc subprogramele bugetare pentru a reflecta mai bine nevoile femeilor și bărbaților.

Pe baza progreselor înregistrate în 2024, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) și Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) intră acum în al doilea an de pilotare a bugetării publice sensibile la dimensiunea de gen.

Acestea se concentrează pe consolidarea obiectivelor și indicatorilor deja integrați în ciclul bugetar 2025, extinzând în același timp considerentele de gen la cel puțin un nou subprogram.

În paralel, Ministerul Energiei, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, precum și Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării s-au alăturat integrării BSG, în calitate de noi instituții pilot. Fiecare minister a beneficiat de îndrumare și asistență tehnică pentru a revizui anumite subprograme bugetare și a integra obiective clare sensibile la dimensiunea de gen, rezultate preconizate și indicatori de performanță. Acest pas marchează o schimbare importantă de la practicile bazate pe conformitate către o integrare mai strategică a egalității de gen în politicile și bugetele sectoriale.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Impulsul pentru această activitate a fost întărit de Circulara Bugetară pentru exercițiul financiar 2026 emisă de Ministerul Finanțelor la sfârșitul lunii august, care prevede integrarea obiectivelor și indicatorilor de gen în anumite subprograme bugetare ale celor cinci ministere pilot și recomanda altor autorități centrale să urmeze aceeași abordare. Această măsură la nivel de politici este esențială pentru a asigura că egalitatea de gen este tratată ca o componentă fundamentală a planificării bugetare.

S-a pus un accent deosebit pe realizarea unor evaluări aprofundate din perspectiva genului a subprogramelor bugetare legate de ocuparea forței de muncă (MMPS) și subvenții (MAIA). Aceste evaluări vor genera dovezi privind lacunele și barierele existente cu care se confruntă femeile și bărbații în accesarea oportunităților

și resurselor, asigurându-se că alocările bugetare viitoare abordează inegalitățile în mod mai eficient. Concluziile vor ghida planificarea internă, dar vor servi și ca model pentru alte ministere care se angajează în exerciții similare.

La nivel local, zece comunități au fost selectate pentru a se alătura inițiativei și beneficiază acum de activități specifice de consolidare a capacităților, desfășurate în parteneriat cu Congresul Autorităților Locale din Moldova. Aceste comunități sunt sprijinite în revizuirea și adaptarea programelor bugetare, astfel încât resursele locale să răspundă mai eficient nevoilor diverse ale femeilor și bărbaților. Activitatea la nivel local nu numai că completează reformele centrale, dar demonstrează și modul în care BSG poate îmbunătăți în mod direct furnizarea serviciilor publice și dezvoltarea comunității.

Cel de-al doilea Raport de Monitorizare Independentă privind implementarea recomandărilor Comisiei Europene de către Republica Moldova – progrese, provocări și priorități

Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația „Friedrich Ebert”, a prezentat, marți, 29 iulie 2025, Raportul de monitorizare independentă nr. 2 „Evaluarea progresului Republicii Moldova în implementarea recomandărilor Comisiei Europene privind Clusterul „Elementele fundamentale” în contextul aderării la Uniunea Europeană”.

Prezentul Raport este la a doua sa ediție (prima a fost publicată în 2024) și are drept scop de a evalua modul în care autoritățile Republicii Moldova au implementat recomandările Comisiei Europene din cadrul capitolelor din clusterul „Fundamentals”

al procesului de aderare și, totodată, de a informa procesul de elaborare a primului Raport de extindere al Comisiei Europene pentru Republica Moldova, care urmează să fie publicat în toamna anului curent. Drept urmare, perioada de monitorizare este 1 iulie 2024 – 31 mai 2025. Subiectele și capitolele monitorizate în cadrul prezentului Raport sunt (conform Raportului Comisiei din noiembrie 2024): Democrația; Reforma Administrației Publice; Reforma justiției; Lupta cu corupția; Drepturile fundamentale; Libertatea de exprimare; Securitatea; Economia de piață funcțională; Achizițiile publice; Statisticile; Controlul financiar; Politicile sociale și ocuparea forței de muncă.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Adrian Lupușor, director executiv „Expert-Grup”, a menționat că

scorul mediu de 3,2 pentru toate cele 12 capitole indică inițierea majorității recomandărilor, dar și necesitatea continuării eforturilor. Printre provocările majore se numără capacitățile instituționale reduse, nivelul scăzut de salarizare și lipsa personalului calificat, precum și nevoia de aliniere a opiniilor și practicilor la standardele UE. La fel, a subliniat faptul că societatea civilă va continua să fie activă și să monitorizeze implementarea acestor recomandări, dar și a foilor de parcurs privind pregătirea pentru procesul de negociere, precum și Agenda de Reforme din cadrul Planului de Creștere pentru Republica Moldova, pentru a asigura acel element esențial de responsabilizare a autorităților.

Pentru o analiză detaliată a progresului înregistrat de către țara noastră per fiecare recomandare și capitol dar și prioritățile sugerate de către autori pentru a avansa în implementarea acestora, accesați raportul de monitorizare integral, disponibil pe link: <https://www.euromonitor.md/raportul-de-monitorizare-independenta-nr-2-evaluarea-progresului-republicii-moldova-in-implementarea-recomandarilor-comisiei-europene-privind-clusterul-elementele-fundamentale-in-contextul-aderarii-l/>

Evenimentul s-a desfășurat în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova, care este implementat de către Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în calitate de partener principal, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), AO Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația „Friedrich Ebert” Moldova. Detalii despre proiect: <https://www.euromonitor.md/>

Expert-Grup a prezentat nota de poziție „Soluții pentru remedierea deficitului excesiv de cont curent al Republicii Moldova”

Joi, 18 septembrie 2025, Centrul Analitic Independent „Expert-Grup” a organizat masa rotundă „Soluții pentru remedierea deficitului de cont curent al Republicii Moldova”, unde a fost prezentată o notă de poziție ce analizează cauzele, consecințele și soluțiile pentru corectarea dezechilibrelor externe.

Contul curent al balanței de plăți a Republicii Moldova se află pe o traiectorie de deteriorare pe termen lung, înregistrând în primul trimestru din 2025 un deficit record de **26% din PIB**, echivalent cu peste **1 miliard USD**. Ultima valoare comparabilă a fost în trimestrul I 2009, când deficitul a ajuns la 23% din PIB. Aceste niveluri ridicate sporesc vulnerabilitatea economiei la crize valutare și de datorie, punând în pericol creșterea economică.

Nota de poziție propune măsuri concrete pentru reducerea deficitului, printre care:

- ✓ investiții în infrastructura calității pentru a facilita accesul producătorilor locali pe piețele externe;
- ✓ modernizarea infrastructurii rutiere și feroviare;
- ✓ politici de substituie a importurilor;
- ✓ subvenții diferențiate pentru culturile agricole cu valoare adăugată ridicată și rezistente la secetă;
- ✓ revizuirea politicilor de stat cu efecte negative asupra exporturilor.

Exportul de servicii are un potențial semnificativ pentru diminuarea deficitului, dar volumul actual este insuficient pentru a compensa dezechilibrul creat de importurile de bunuri. Dezvoltarea acestui sector este limitată de lipsa forței de muncă și infrastructurii adecvate. Pentru reducerea dezechilibrelor externe, nota recomandă politici orientate spre stimularea producției cu valoare adăugată mare, diversificarea exporturilor și creșterea competitivității produselor și serviciilor moldovenești pe piețele internaționale.

Mai multe date, inclusiv recomandările detaliate și argumentate, pot fi consultate în nota integrală prezentată disponibilă la linkul: <https://www.euromonitor.md/export-de-servicii-it-sau-de-mere-nota-de->

[pozitie-privind-posibilitatile-de-remediere-a-deficitului-excesiv-de-cont-curent-al-republicii-moldova/](#)

Evenimentul s-a desfășurat în cadrul proiectului „Societatea Civilă pentru Integrarea Europeană”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova, care este implementat de către Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în calitate de partener principal, în parteneriat cu Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), AO Institutum Virtutes Civilis (IVC) și Fundația „Friedrich Ebert” Moldova. Detalii despre proiect pe <https://www.euromonitor.md/>

Dialog de politici: subiecți, metode și mecanisme de asigurare a participării publice în noua lege

Pe 31 iulie, Centrul de Politici și Reforme a facilitat o nouă sesiune de dialog de politici privind viitoarea lege a participării publice. Împreună cu peste 30 de colegi și colege din societatea civilă am discutat recomandările de îmbunătățire a cadrului normativ, în baza cercetărilor realizate de membrii echipei Promo-LEX și CPR. Acestea vizează extinderea listei de subiecți ai legii și a termenelor pentru desfășurarea consultărilor publice, introducerea aspectelor de mediu, reglementarea mecanismului de control jurisdicțional al aplicării legii și a instrumentelor digitale de participare publică.

Evenimentul face parte dintr-un efort participativ și incluziv de implicarea a OSC-urilor în formularea politicilor de participare publică, început în februarie 2025 și coordonat de echipa CPR. Ca rezultat al acestei colaborări ne propunem să venim cu o analiză comună de politici și o foaie de parcurs pentru îmbunătățirea participării publice în Republica Moldova.

La deschiderea evenimentului, Ana Calinici, Secretara de Stat a Guvernului, a vorbit despre procesul de lucru asupra proiectului de lege, care, cel mai probabil, se va numi „privind participarea publică în procese decizionale” (în prezent, legea

de referință reglementează transparența în procesul decizional, o formulare prea îngustă). Această nouă lege va specifica principiile participării publice, va defini și reglementa formele de participare și obligațiile autorităților publice.

Un prim subiect de cercetare convenit de partenerii de dialog a fost stabilirea listei exacte a subiecților viitoarei legi. Igor Bucătaru, Promo-LEX, [a analizat](#) prevederile legislative actuale și standardele internaționale din domeniu. Într-un [articol](#) în care a analizat practicile internaționale în ceea ce ține de termenele de organizare și desfășurare a consultărilor publice, Dina Boțan, analistă Promo-LEX, a recomandat adaptarea termenelor în funcție de complexitatea și domeniul proiectelor. Axându-se mai mult pe instrumente digitale, Dan Nicorici (CPR), a pus în discuție actualele curențe ale platformei particip.gov.md și oportunitățile de îmbunătățire. Iar Mihaela Duca, Promo-LEX, a concluzionat [într-un document de analiză](#), că în prezent nu există un mecanism juridic unic care să controleze respectarea normelor privind participarea publică și transparența în procesul decizional și acest lucru trebuie abordat în viitoarea lege.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Funcționari publici din ministere și-au actualizat cunoștințele privind participarea publică

În perioada mai - septembrie 2025, Centrul de Politici și Reforme, împreună cu Cancelaria de Stat, a organizat o serie de instruirii la toate ministerele despre standardele și practicile de consultare și implicare a cetățenilor în procesele de luare a deciziilor. În luna septembrie, activiștii sociali Vlada Ciobanu și Andrei Lutenco au oferit perspectiva societății civile asupra modului în care autoritățile centrale pot consulta mai activ și incluziv locuitorii și au răspuns la întrebările celor 95 de funcționari și funcționare de la Ministerul Finanțelor, al Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și cel al Justiției.

Printre recomandările din partea organizației, se regăsesc: comunicarea într-un limbaj simplu, folosind formate accesibile și diverse canale de informare;

extinderea și actualizarea listei părților interesate; organizarea consultărilor în diverse formate și în spații accesibile și, nu în ultimul rând, publicarea sintezelor de recomandări și informarea participanților/elor despre rezultatele consultărilor.

Experiențele împărtășite în cadrul acestor instruirii ne ajută să formulăm recomandări de îmbunătățire a legii care să răspundă și necesităților funcționarilor/elor publici/e.

INSPIRĂ Moldova este un proiect finanțat de Uniunea Europeană și implementat de un consorțiu format din: Parteneriatul European pentru Democrație (EPD), ALDA - Asociația Europeană pentru Democrație Locală, Centrul CONTACT, CPR Moldova, Democracy Reporting International (DRI) și People in Need (PIN).

Curs de instruire despre Standardul Internațional de Contabilitate privind Sectorul Public pentru Direcția Generală Trezorerie de Stat a Ministerului Finanțelor și Curtea de Conturi

La 19 septembrie 2025, echipa Proiectului PPF, finanțat de Uniunea Europeană, a organizat un curs de instruire dedicat Standardului Internațional de Contabilitate pentru Sectorul Public IPSAS 1 – Prezentarea situațiilor financiare.

La curs a participat Cristina Ixari, secretara de stat a Ministerului Finanțelor, alături de funcționari din Direcțiile Metodologie și

Raportare a Direcției generale Trezoreria de Stat a Ministerului Finanțelor, precum și funcționari ai Curții de Conturi.

Această activitate sprijină eforturile continue ale Ministerului Finanțelor de a dezvolta și implementa Standardele Naționale de Contabilitate pentru Sectorul Public (NPSAS) și de a le alinia la standardele internaționale IPSAS.

EU4Moldova Rezilientă: consolidarea capacitățile instituțiilor de securitate prin dotări cu echipamente performante și instruiți

Forțele de ordine din Republica Moldova beneficiază de investiții importante din partea Uniunii Europene, prin proiectul „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice”, implementat de Solidarity Fund PL în Moldova. Mai multe instituții din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (MAI) au fost dotate recent cu drone, tablete și echipament tactic, în valoare de peste un milion și jumătate de lei, pentru a răspunde mai eficient provocărilor de securitate.

La sfârșitul lunii august, Serviciul Protecție Internă și Anticorupție (SPIA) din cadrul MAI a primit două drone moderne de ultimă generație, în valoare de peste 430.000 de lei. Acestea au autonomie extinsă, camere de înaltă rezoluție și senzori termici, fiind

adaptate pentru misiuni complexe de supraveghere, documentare și intervenții rapide. „Aceste echipamente vor contribui semnificativ la creșterea eficienței și promptitudinii activităților noastre”, a declarat Dorin Vrednic, șeful SPIA.

Pe 8 septembrie, Direcția Acțiuni Speciale a Poliției de Frontieră a recepționat patru tablete digitale performante, în valoare de circa 200.000 de lei. Noile dispozitive, rezistente și portabile, vor fi utilizate în operațiuni desfășurate pe întreg teritoriul țării, facilitând accesul rapid la baze de date, verificarea în timp real a persoanelor care traversează frontiera și documentarea misiunilor prin poze și video.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

„Această donație marchează începutul unui proces amplu de digitalizare în cadrul Poliției de Frontieră”,

**a subliniat Victor Cușcenco,
director interimar al Direcției.**

Tot în septembrie, echipele de reacție rapidă din subordinea MAI au fost dotate cu echipamente tactice și logistice în valoare de peste 720.000 de lei, care vor contribui la creșterea capacității de intervenție în misiuni speciale și la întărirea securității naționale.

În paralel, peste 60 de ofițeri din structurile MAI au absolvit un program intensiv de instruire tactică. Pe parcursul a două săptămâni, aceștia au participat la exerciții practice privind tehnici de pătrundere, luptă în spații închise, protecția persoanelor VIP, eliberarea ostaticilor și balistică avansată. Trainingurile au fost susținute de instructori internaționali din cadrul Academiei Europene de Securitate.

Proiectul dispune de un buget total de 9,5 milioane de euro și are ca scop consolidarea rezilienței Republicii Moldova prin investiții durabile în securitate și dezvoltarea comunităților.

Consolidarea capacităților personalului Biroului Național de Statistică în ceea ce privește gestionarea datelor referitoare la minorități dintr-o perspectivă bazată pe drepturile omului

Oficiul ONU pentru Drepturile Omului are un mandat unic din partea comunității internaționale de a promova și proteja toate drepturile omului pentru toate persoanele. Din februarie 2023, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului din Moldova implementează cu succes proiectul finanțat de UE „Consolidarea drepturilor minorităților în Republica Moldova”, unul dintre obiectivele cheie ale acestuia fiind promovarea unei abordări bazate pe drepturile omului

în colectarea și analiza datelor privind minoritățile.

În acest domeniu, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului colaborează strâns cu Biroul Național de Statistică, pentru personalul căruia – împreună cu Înaltul Comisar al OSCE pentru Minoritățile Naționale – a fost elaborat un curs pilot de formare pe termen lung, intitulat „Competențe aplicate în domeniul științei datelor pentru măsurarea integrării societăților diverse.”

Cursul de formare este conceput pentru a le oferi participanților competențe în domeniul științei datelor, cu un accent special pe utilizarea limbajului Python pentru analiza datelor, integrând în același timp o abordare solidă a datelor bazată pe drepturile omului. Prin combinarea expertizei tehnice cu o înțelegere aprofundată a drepturilor omului și a rolului politicilor de integrare în promovarea coeziunii sociale, cursul își propune să consolideze capacitatea Moldovei de a elabora, implementa și evalua politici care promovează egalitatea, respectarea drepturilor minorităților și reducerea tensiunilor sociale.

Prima sesiune de formare din cadrul cursului a fost organizată cu succes de către Oficiul ONU pentru Drepturile Omului, în

cooperare cu Înaltul Comisar al OSCE pentru Minoritățile Naționale, în perioada 2-4 iulie. În cadrul sesiunii de formare, 15 membri ai personalului Biroului Național de Statistică și-au îmbunătățit cunoștințele în domeniile drepturilor minorităților, nediscriminării și abordării bazate pe drepturile omului în ceea ce privește datele, începând totodată studiul limbajului de programare Python pentru analiza datelor. Participanții și-au exprimat satisfacția față de cursul de formare, ceea ce s-a reflectat și în feedback-ul lor.

Această formare a reprezentat un început pozitiv în procesul de implementare a unui curs pe termen lung, care va dura următoarele șase luni și va aduce participanților noi cunoștințe și competențe.

 UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Noi membri în Comisiile de vetting și progrese în evaluarea integrității judecătorilor

Extinderea componenței Comisiei

În iulie 2025, Parlamentul a aprobat extinderea Comisiei de Evaluare a Judecătorilor prin numirea a trei noi membri, astfel că aceasta a ajuns la nouă membri, dintre care cinci au fost desemnați de partenerii internaționali de dezvoltare.

Noii membri sunt:

♦ **Marcel van de Wetering**, judecător din Regatul Țărilor de Jos, cu o experiență profesională de peste 30 de ani;

♦ **Gerrit-Marc Sprenger**, judecător din Germania, cu o carieră de peste 30 de ani și experiență internațională, inclusiv ca observator în cadrul Misiunii Internaționale de Monitorizare a procesului de vetting din Albania;

♦ **Iulian Rusu**, jurist și expert în politici publice din Republica Moldova, cu experiență în domeniile justiției, anticorupției și alinierii cadrului legislativ la standardele europene; a exercitat funcții de conducere în administrația publică, inclusiv secretar de stat la Ministerul Justiției și director al Centrului Național Anticorupție.

Cu noua componentă, Comisia a desfășurat deja două runde de audieri la care au participat toți cei nouă membri.

Contestații soluționate de CSJ

Curtea Supremă de Justiție (CSJ) a examinat și soluționat 17 din cele 23 de contestații depuse de judecătorii care au contestat concluziile evaluării. În toate cazurile examinate, hotărârile Curții au confirmat deciziile Comisiei, chiar dacă nu mereu Curtea a fost de acord cu aprecierile Comisiei. Motivările detaliate nu au fost făcute publice integral până în prezent.

Vettingul curților de apel – etapă aproape finalizată

Procesul de evaluare a judecătorilor de la curțile de apel este în mare parte finalizat.

Toți judecătorii aflați în funcție au trecut prin procedura de verificare. În majoritatea cazurilor, soluțiile sunt definitive, cu doar câteva dosare aflate în curs de reexaminare.

Un fenomen notabil a fost numărul mare de demisii înainte de începerea evaluării – *aproximativ jumătate dintre judecătorii de la curțile de apel din țară și-au depus demisia după ce au fost notificați despre începerea procedurii de evaluare*. În rândul judecătorilor care au rămas în funcție și au fost supuși evaluării, aproximativ jumătate au promovat procedura de vetting, rata putând însă varia în funcție de numărul de rapoarte suplimentare ce vor fi aprobate de Consiliul Superior al Magistraturii, după examinarea cazurilor încă pendinte.

ECONOMIE ȘI DEZVOLTAREA AFACERII

Apel pentru propuneri de investiții: Oportunități sprijinite de UE în Moldova – concurs deschis

Comisia Europeană a lansat un **Apel de exprimare a interesului**, invitând companii din UE, SEE și Republica Moldova să propună investiții private transformatoare în economia reală a Moldovei. Aplicațiile sunt deschise acum și vor fi evaluate după principiul „primul venit – primul servit” de către comitete trimestriale de evaluare, începând cu decembrie 2025. Portalul de depunere a cererilor rămâne deschis până la **4 mai 2026**.

Moldova pune bazele integrării în Piața Unică a UE – armonizând legile și standardele, modernizând infrastructura, sistemele energetice, logistica și serviciile publice digitale. Cu conexiuni directe spre România și Ucraina, îmbunătățirea conectivității aeriene și digitalizarea accelerată (acoperire de tip gigabit, guvernare electronică și regim unic de impozitare pentru IT prelungit până în 2035), țara oferă o punte strategică către lanțurile valorice europene și o forță de muncă calificată.

Acest apel sprijină **Planul de Creștere al Moldovei 2025–2027** – peste 150 de reforme pentru sporirea competitivității, simplificarea procedurilor și alinierea la normele UE – și este susținut de instrumente

Noi oportunități de investiții private în Moldova, parte a Planului de Creștere Economică

Investiții de minimum
10 milioane euro

Energie Agricultură Industrie Digital/IT Transport Sănătate

europene precum **EFSD+ (Fondul European pentru Dezvoltare Durabilă Plus)**, care poate contribui la reducerea riscurilor investițiilor private prin garanții, capital și asistență tehnică oferite împreună cu instituții financiare partenere.

Ce înseamnă aceasta pentru cetățeni:

Mai multe locuri de muncă de calitate, energie și industrie mai curată, transport și logistică mai bună și servicii publice mai puternice, bazate pe inovații private.

Ce înseamnă aceasta pentru investitori:

Acces la o piață orientată spre UE, reguli previzibile, administrație nemijlocit digitală și instrumente ale UE care pot facilita finanțarea.

Proiecte eligibile

Domeniile prioritare reflectă Planul de Creștere al Moldovei și orientările EFSD+. Propunerile pot acoperi unul sau mai multe dintre aceste domenii:

▶ **Energie și tranziție verde:** energii regenerabile, stocare și echilibrare, modernizarea rețelelor, clădiri eficiente energetic, modele prosumator, economie circulară, protecția biodiversității.

▶ **Agricultură și agroalimentar:** irigație, culturi de valoare înaltă și procesare, ambalare, lanț frigorific, integrare verticală și modele off-taker; turism rural și agroturism durabil.

▶ **Producție avansată și industrializare:** electronică, produse farmaceutice, componente auto, textile, chimicale, materiale de construcție; tehnologii curate, reciclare, e-mobilitate; linii de producție digitale și de calitate; lanțuri de aprovizionare pentru reconstrucție.

▶ **ICT, inovație digitală și cercetare aplicată:** inteligență artificială, software, securitate cibernetică, infrastructură de date, GovTech; IT Park Moldova; noi districte HiTech și Agrotek; laboratoare și platforme de transfer tehnologic.

▶ **Infrastructură și conectivitate:** căi ferate și drumuri aliniate la TEN-T, poduri, puncte de frontieră, huburi logistice multimodale, depozitare, infrastructură

vamală; extindere de bandă și coridoare pregătite pentru 5G; mobilitate inteligentă și sisteme de lanțuri de aprovizionare.

▶ **Sănătate, științe ale vieții și sănătate digitală:** producție farmaceutică locală, studii clinice, infrastructură spitalicească și de diagnostic, rețete electronice, dosare medicale electronice, telemedicină, diagnostic bazat pe date, turism medical.

Cine poate aplica?

▶ **Solicitanți eligibili:** întreprinderi private, întreprinderi mixte sau consorții din UE/SEE sau Moldova, fiecare deținând un cod valid de TVA (entitățile listate în baza de date EC EDES sunt excluse).

▶ **Locație:** investițiile trebuie să aibă loc în Moldova.

▶ **Suma minimă:** investiție totală de minimum 10 milioane EUR.

▶ **Resurse proprii:** minimum 15% capital propriu din valoarea totală a proiectului.

Evaluare și termen limită de aplicare:

▶ **Perioada:** 4 septembrie 2025 – 4 mai 2026 (ora 18:00 CET).

▶ **Metodă:** principiul „primul venit – primul servit”; comitete trimestriale de evaluare, începând cu decembrie 2025.

Mai multe detalii: https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/business-opportunities/publication-call-expressions-interest-eueeamoldova-based-businesses-invest-republic-moldova_en

A fost lansată o nouă Inițiativă Echipa Europa, în valoare de 8,5 milioane de euro, pentru promovarea sectorului agroalimentar durabil în Republica Moldova

Inițiativa Echipa Europa „Sisteme Agroalimentare Sustenabile”, ce are scopul de a îmbunătăți reziliența sectorului agroalimentar în Republica Moldova, va oferi suport fermierilor pentru a face față șocurilor externe și provocărilor cauzate de schimbările climatice. Având un buget de 8,5 milioane de euro, finanțat de Uniunea Europeană și Republica Cehă, proiectul va introduce soluții inovatoare și bune practici europene de modernizare a agriculturii și consolidare a comunităților rurale.

Prin abordarea vulnerabilităților din sectorul agroalimentar al țării, proiectul se va concentra pe integrarea tehnicilor agricole inovatoare, dezvoltarea afacerilor și procesele de consolidare a capacității instituționale. Acesta prevede implementarea unor practici europene dovedite, cum ar fi testarea solului în laborator și utilizarea în siguranță a produselor biocide, dar și crearea unui Registru Agricol Organic digital, precum și cooperarea și schimbul de experiență între experți, ferme și în industrie.

„Numai printr-o astfel de abordare vastă și multilaterală, reușim să răspundem nevoilor celor care contribuie la dezvoltarea sectorului, ale fermierilor, pentru a deveni mai rezilienți și a se integra în lanțurile valorice și, în același

timp, pentru a spori capacitățile și a digitaliza domeniul”,

a declarat Ina Butucel, Secretar General adjunct, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Prin implementarea inovației și a cooperării internaționale, inițiativa pune bazele unui sector agroalimentar mai sustenabil, rezilient și competitiv în Republica Moldova.

„Această Inițiativă Echipa Europa «Sisteme Agroalimentare Sustenabile» confirmă angajamentul UE de a sprijini substanțial fermierii și întreprinderile pentru a deveni mai competitivi și mai rezilienți - pentru a se adapta la schimbările climatice, a adopta practici durabile, a accesa noi piețe și a se pregăti pentru integrarea în piața unică a UE”,

a declarat Adam Grodzicki, șeful adjunct al Secției Cooperare a Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova.

Lansarea proiectului „Sisteme Agroalimentare Sustenabile” a reunit peste 40 de reprezentanți ai organizațiilor naționale și internaționale, accentuând interesul pentru modul în care această investiție de 8,5 milioane de euro ar putea transforma sectorul agroalimentar din Republica Moldova - făcându-l mai puternic, mai rezistent și mai sustenabil pentru viitor.

Inițiativa Echipa Europa „Sisteme Agroalimentare Sustenabile” este finanțată de Uniunea Europeană și Republica Cehă și implementată de Agenția Cehă pentru Dezvoltare, Solidarity Fund PL în Moldova și Centrul Leton de Consultanță și Formare Rurală. Inițiativa, cu un buget de 8,5 milioane de euro, va fi implementată pe parcursul a patru ani, până în iunie 2029.

Un antreprenor din stânga Nistrului își modernizează ferma de pui

Iurie Flerciuc, un crescător de pui din stânga Nistrului, avea un vis: de a dubla numărul de păsări crescute. Pentru asta, Iurie avea nevoie de resurse financiare suplimentare, indisponibile la acel moment. Fermierul a găsit timp și inspirație să încropească un plan de afaceri, datorită căruia a obținut suport pentru extindere din partea programul UE „Măsuri de Promovare a Încrederii,” finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD.

Iurie a decis să se dedice creșterii păsărilor, bazându-se pe experiența acumulată alături de tatăl său:

„Am călcat pe urmele familiei. Este mult mai ușor când ai o idee despre cum să le faci pe toate. Așa că tot ce a rămas a fost să ne organizăm și să muncim, de aceea am ales această direcție a creșterii păsărilor”.

Totul a început cu amenajarea primului hambar. Apoi, a urmat dorința firească de a-și extinde afacerea.

Cele 20.000 de euro alocate de Uniunea Europeană au fost investite la amenajarea celui de-al doilea hambar. A fost procurat echipament informatic de ultimă generație care controlează procese esențiale, de la hrană și apă, până la ventilare și încălzire.

„Acest sistem este nou, este un echipament performant în care totul este bine gândit: alimentare automată, ventilarea, încălzirea în cameră, totul este pornit automat, deci este foarte convenabil. Necesită o muncă fizică minimă din partea omului, practic totul este făcut de tehnică”,

spune cu entuziasm Iurie.

Noul hambar găzduiește aproximativ 15.000 de pui, pe care lurie îi cumpără din dreapta Nistrului. Unii pui au o creștere foarte rapidă, ajungând la o greutate potrivită pentru procesare în circa 45 de zile.

Chiar și cu un grad înalt de automatizare, afacerea lui lurie a contribuit la crearea a două noi locuri de muncă.

„Noi avem o fermă mică și spunem cu mândrie că avem deja cumpărătorii noștri, iar produsele sunt solicitate, deci totul este bine. În această afacere, condițiile meteorologice au, de asemenea, un impact. Aici trebuie să ghicești foarte corect, ca să spun așa, trebuie să creezi condiții climatice pentru păsări, astfel încât acestea să se simtă comod”,

a mai spus lurie.

Povestea lui lurie nu este singulară. În anul 2024, alți 19 antreprenori de pe ambele maluri ale râului Nistru au beneficiat de suport pentru a-și crea sau dezvolta afacerea. Asistența financiară oferită este în valoare totală de peste 529 mii de euro.

Prin sprijinirea afacerilor mici și mijlocii, programul UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD contribuie nu doar la dezvoltarea economică, ci și la modernizarea sectorului agricol și la crearea de oportunități pe ambele maluri ale râului Nistru.

Din anul 2014, programul UE „Măsuri de Promovare a Încrederii” a susținut dezvoltarea și sporirea competitivității a mai

mult de 70 de IMM-uri de pe ambele maluri ale Nistrului.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

KidsLand – de la viziunea adulților la bucuria copiilor

Unele afaceri se nasc din pasiune, altele dintr-o necesitate. În cazul lui Mihail Gavrilenco, au fost valabile ambele motive. Fiind în căutarea unor locuri de joacă bine amenajate pentru copiii lui, și-a dat seama

că în orașul natal există foarte puține opțiuni. Așa a apărut ideea de a deschide la Tighina (Bender) un centru pentru copii de diverse vârste, care să ofere mai multe alegeri pentru distracție – KidsLand.

Amenajarea centrului pentru copii a presupus și un efort financiar. Deși a avut propriile investiții, banii erau insuficienți pentru a pune la punct toate detaliile. În toamna anului 2024 a participat la un concurs destinat antreprenorilor de pe ambele maluri ale

râului Nistru și așa a obținut sprijin nu doar financiar, dar și mentorat pentru a-și lansa afacerea. Suportul a fost oferit de Uniunea Europeană prin programul UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD.

„Dacă nu am fi avut această finanțare, probabil că nu l-am fi deschis, pentru că investițiile sunt destul de mari. Acest ajutor de la Uniunea Europeană pe care l-am primit ne-a permis să deschidem o cameră de joacă pentru copii”,

spune Mihail.

Centrul pentru copii este format dintr-un teren de joacă modern, o cameră cu jocuri interactive și un spațiu dedicat creativității.

Centrul interactiv pentru copii din Tighina (Bender) este una din cele 20 de afaceri lansate sau dezvoltate cu suportul programului UE „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD.

Suținerea tinerilor antreprenori și a mediului de afaceri face parte dintr-un efort mai amplu al Uniunii Europene și PNUD de a consolida încrederea și de a promova

dezvoltarea economică pe ambele maluri ale Nistrului. Valoare totală a suportului oferit pentru dezvoltarea mediului de afaceri este de peste 529 mii de euro.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Pâinea bunătații noastre. La Tiraspol, o brutărie are ușile deschise pentru toți oamenii

Aroma îmbietoare de pâine proaspăt coaptă umple diminețile într-o mică brutărie din Tiraspol. În fiecare zi, Ivan Cernichenko aranjează pe rafturi pâine, baghete, chifle și biscuiți.

Puțini știu că Ivan, un brutar cunoscut în oraș, e absolvent al Facultății de Fizică și Matematică și pentru o scurtă perioadă și profesor la Dubăsari.

„La un moment dat, mi-am dat seama că aș putea să lucrez pentru mine, să am o afacere. Într-o zi, am dat peste un videoclip al unui brutar ucrainean. Și cumva m-a convins ce face el și mi s-a părut că este foarte ușor. De ce să nu încerc și eu? Atunci s-a născut ideea de a coace gogoși”,

Își amintește Ivan.

În timp, Ivan a conștientizat că doar gogoșile nu aduc profitul necesar și a diversificat producția.

La brutăria sa, „Pâinea lui Ivan”, deschisă acum șase ani, fiecare produs este gătit cu multă migală și dedicație, fără potențatori de arome, culoare sau miros, doar din ingrediente naturale. În procesul tehnologic, aluatul este fermentat la rece timp de 24 de ore. Pentru a livra pâine proaspătă în fiecare dimineață la magazin, Ivan lucrează până noaptea târziu.

„Pâinea noastră este delicioasă. Are propria aromă, propriul gust, pe care nu-l are pâinea de magazin”,

spune Ivan, cu mândrie.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Crizele din ultimii ani l-au adus de câteva ori aproape de punctul de a renunța la afacere. Însă, sprijinul financiar și mentoratul oferit cu sprijinul Uniunii Europene și PNUD, în cadrul programului „Măsuri de Promovare a Încrederii”, au fost colacul de salvare.

„Antreprenorii sunt antreprenori, ar trebui să facă încercări de a ieși dintr-o criză sau dintr-o situație dificilă, de a o îndrepta în direcția corectă. Finanțarea Uniunii Europene este un ajutor imens, fără de care nu aș fi reușit să îmi modernizez cu forțele proprii procesul de producție nici măcar în cinci ani”,

afirmă Ivan.

Acum, brutăria lui Ivan este dotată cu un cuptor performant, frigider pentru ca aluatul să dospească la rece, dospitor și multe alte ustensile care îi vor permite să lanseze o nouă linie de produse de panificație fără drojdie și fără gluten. De asemenea, noile utilaje îl vor ajuta pe Ivan să crească și capacitatea de producție, mai ales că a crescut numărul de cumpărători.

„Avem clienți fideli care uneori trec prin apropiere, ne zăresc, ne zâmbesc și, bineînțeles, intră. Alții vin special la noi, din diverse sectoare ale orașului, pentru produsele noastre: baghete, pâinea rustică sau cu ceapă. Pâinea cu ceapă este cea mai populară, pentru că este neobișnuită. Practic, nu există astfel de pâini în oraș”,

**relatează Iulia Verbanova,
angajată a brutăriei.**

Deși produsele de panificație se vând rapid și rareori rămâne ceva pe raft, Ivan vrea să se asigure că pâinea ajunge la cât mai mulți oameni și că nimic nu se irosește. Cu o oră

înainte de închiderea magazinului, toate produsele de panificație sunt oferite la preț redus. De asemenea, oferă spațiu în magazin și altor producători locali.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Startup-urile din Moldova își largesc orizonturile prin participarea în cadrul Sevan Startup Summit 2025 în Armenia

Patru startup-uri din Republica Moldova au participat, pentru prima dată, la Sevan Startup Summit 2025.

Cu sprijinul proiectului EU4Innovation East, delegația – formată din Alchat (Agintify), Gems Around, EatingAI și OneSyncs – s-a alăturat altor sute de antreprenori, investitori și mentori din peste 50 de țări.

Dincolo de promovarea talentelor din domeniul tehnologic, Sevan Startup Summit 2025 a reprezentat o oportunitate

extraordinară pentru startup-urile din Moldova de a beneficia de mentorat din partea unor experți de talie mondială, creând, în același timp, conexiuni valoroase cu ecosistemul de inovare al Armeniei.

În perioada 20 – 26 iulie, startup-urile au participat la o serie de programe concepute pentru a le accelera creșterea. Agenda a inclus un Program de Micro-Accelerare, un Program de Incubare, ateliere tematice, sesiuni individuale de mentorat.

„Ghidarea oferită de experți cu multiple afaceri de succes și conexiuni la nivel global ne-a oferit o perspectivă deosebit de valoroasă asupra marketing-ului și poziționării produsului nostru. Avem mai multă încredere în dezideratul nostru de a ne îmbunătăți strategiile de branding și a ne extinde către piețele internaționale,”

a menționat Mark Melnic, Co-fondator și CTO al EatingAI.

Unul dintre succesele importante ale delegației din Moldova a fost rezultatul obținut de Alchat / Agintify, un startup specializat în instrumente de interacțiune cu clienții bazate pe inteligență artificială. Echipa a obținut locul al doilea în prestigioasa competiție Booster Final Battle, câștigând un premiu de 6.000 USD și expunere valoroasă în fața investitorilor și partenerilor din regiune.

„Sesiunile de mentorat ne-au oferit perspective profunde asupra dezvoltării produsului și a strategiei de piață. Sesiunile de instruire

privind prezentarea pitch-ului au fost extrem de practice și au contribuit direct la succesul nostru în competiția pentru startup-uri – am fost cu adevărat surprinși și entuziasmați de recunoaștere,”

a subliniat Oleg Chetrean, co-fondator al Agentify (Alchat).

Produsul lor – un asistent virtual inteligent, multilingv, conceput pentru o interacțiune armonioasă dintre afaceri și clienți – a impresionat juriul prin versatilitate și ușurința cu care poate fi integrat.

Participarea startup-urilor din Moldova în cadrul Sevan Startup Summit reprezintă un pas strategic în consolidarea legăturilor dintre ecosistemele tehnologice din Moldova și Armenia, ecosistemul din Armenia reprezentând o sursă de inspirație și de mentorat valoros. Această inițiativă promovează crearea de conexiuni la nivel regional și colaborarea în domeniul antreprenoriatului, poziționând Moldova drept un actor cu potențial în peisajul regional al inovației.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Primul Program de instruire pentru START-UP-eri, lansat de Ministerul Finanțelor și proiectul “Moldova este Europa”

O inițiativă de sprijin pentru mediul de afaceri – un program de instruire pentru START-UP-eri, destinat antreprenorilor începători și celor care intenționează să lanseze o afacere, a fost lansată în iulie, în premieră, de către Ministerul Finanțelor și proiectul finanțat de UE „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea europeană”, Serviciul Fiscal de Stat, Serviciul Vamal și P.P. „Monitorul Fiscal FISC.md”.

Evenimentul a fost deschis de Ministra Finanțelor, Victoria Belous, care a subliniat rolul esențial al instruirii pentru antreprenori aflați la început de drum.

„ Prin acest program, ne propunem să oferim sprijin real celor care au curajul să înceapă o afacere sau celor care abia au lansat-o. Informațiile corecte, accesibile și clare, oferite încă de la începutul acestui parcurs, sunt esențiale pentru a preveni greșelile și a construi o relație sănătoasă între mediul de afaceri și instituțiile statului”,

a declarat ministra.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Prima sesiune se desfășoară în perioada 15–17 iulie 2025 și este destinată persoanelor din regiunea Centru și municipiul Chișinău. Temele principale abordate în cadrul programului includ obligațiile fiscale și contabile ale antreprenorilor; perfectarea documentelor și ținerea evidenței contabile; accesul

la serviciile fiscale electronice; aspecte privind importul și exportul; și alte subiecte relevante pentru gestionarea unei afaceri.

În lunile august și septembrie programul a fost extins prin sesiuni similare în regiunile Nord și Sud ale țării. Astfel, sesiuni suplimentare au avut loc la Cahul și Bălți, adunând peste 100 participanți.

Învățare, mentorat, finanțare: ecosistemul complet al programului de sprijin în afaceri #SheLeads

„Am descoperit o comunitate de femei unice, care conduc afaceri remarcabile, de la care pot să mă inspir și, poate, să fiu o sursă de inspirație pentru altele,”

a spus Ana Bradu, fondatoarea SRL Biopack Trading, care produce ambalaje alimentare ecologice și sustenabile.

Programul #SheLeads conectează parteneri, mentori și instituții pentru a sprijini femeile antreprenoare din Republica

Moldova și pentru a le consolida accesul la oportunități de finanțare pentru creșterea afacerilor, oferindu-le instrumente, ghidaj și vizibilitatea necesară pentru a-și crește afacerile. Implementat de UN Women Moldova, în parteneriat cu Asociația pentru Formare Antreprenorială și Dezvoltare și Global Business Access, în cadrul proiectului EVOLVE4GE finanțat de UE, #SheLeads și-a lăsat deja amprenta, ajutând 45 de femei să își ducă parcursul antreprenorial la un alt nivel.

După finalizarea unui program intensiv de cinci luni de dezvoltare a capacităților, antreprenoarele continuă să își avanseze afacerile, beneficiind de mentorat

personalizat pe parcursul a trei luni, din partea unor profesioniști și profesioniste cu experiență vastă.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

„Mentorii mă ghidază nu doar pe partea practică, ci și în creșterea încrederii în forțele proprii. Încurajez toate femeile care vor să înceapă o afacere, să aibă încredere în propriile forțe, să investească în dezvoltarea lor și să caute sprijin. Prin colaborare și muncă în echipă, multe obstacole pot fi depășite,”

**a menționat Natalia Dumbravă,
administratoarea „FructeDorSucces”,
specializată în procesarea
și conservarea fructelor.**

Recunoscând importanța vizibilității, #SheLeads deschide uși pentru oportunități de promovare publică. În parteneriat cu Kaufland Moldova, ADI Academy și Orchestra Națională de Tineret a Moldovei, 10 antreprenoare și-au expus produsele la târgul „Fashion & Music Evening”, pe 20 iulie.

„Este a doua oară când particip, iar fiecare eveniment îmi aduce noi clienți, ceea ce apreciez foarte mult. Evenimentul oferă o experiență autentică pentru producătoare și consumatori deopotrivă, prin diversitatea de produse locale de înaltă calitate,”

**a spus Valentina Buhna de la Flavoria, o
companie care produce gustări sănătoase
prin deshidratare.**

Programul #SheLeads nu doar că echipează femeile cu abilități antreprenoriale, dar contribuie și la un impact socio-economic mai larg. Cercetările arată că femeile reinvestesc până la 90% din venituri în familii și comunități.

**Carabulea Olga, fondatoarea SRL Intellect Art,
și-a împărtășit experiența:**

„Programul #SheLeads mi-a oferit cunoștințe practice, de la planificarea afacerii până la aplicațiile pentru granturi, ajutându-mă să îmi realizez visul de a oferi cursuri educaționale moderne pentru copii în Edineț.”

Olga este una dintre cele 10 femei antreprenoare care au beneficiat de sprijin financiar din partea Efes Vitanta Moldova Brewery, prin inițiativa socială „Prieteneste pentru Femei”. Pe 17 septembrie, beneficiarele au primit vouchere în valoare totală de 500.000 MDL, completând astfel formarea și mentoratul oferit de #SheLeads, implementat de UN Women în cadrul proiectului EVOLVE4GE finanțat de UE. Aceste fonduri ajută femeile să își extindă producția, să lanseze produse noi, să achiziționeze echipamente și să își consolideze prezența pe piață, închizând astfel cercul de dezvoltare a capacităților și susținerea tangibilă a afacerilor.

120 de tineri din Moldova abilitați pentru implicare civică și angajare

În perioada iulie-august 2025, peste 120 de tineri și tineri din întreaga Republică Moldova au participat la taberele „Abilitare prin angajare”, desfășurate în mai multe regiuni ale țării – Chișinău, Edineț, Soroca, Orhei, Bălți și Ungheni.

Obiectivul principal al taberei a fost consolidarea abilităților și capacităților participative ale tinerilor NEET, pregătindu-i să intre sau să reentre pe piața muncii și să se implice mai activ în comunitățile lor. Această inițiativă ambițioasă își propune să împuternicească tinerii să devină membri activi ai societății, sprijinindu-le tranziția

către un loc de muncă stabil și încurajându-le participarea la viața civică și comunitară.

Pe parcursul taberelor de două zile, participanții au învățat cum să redacteze un CV și să se prezinte la interviuri de angajare, au participat la activități de autocunoaștere și exerciții de lucru în echipă, au vizitat companii locale și au beneficiat de sesiuni de orientare în carieră cu experți din subdiviziunile teritoriale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, care i-au prezentat oportunitățile de formare și măsurile de sprijin disponibile.

O caracteristică distinctivă a programului a fost integrarea metodologiei „Sport pentru Dezvoltare”, prin care participanții au dezvoltat abilități esențiale precum comunicarea, cooperarea și leadershipul – toate cruciale pentru succesul personal și profesional. Atelierele interactive și expunerea practică la angajatorii locali, inclusiv discuții la locul de muncă și stagii de probă, au oferit tinerilor experiență relevantă și le-au consolidat pregătirea profesională.

Aceste tabere au fost organizate de proiectul „EU4Youth: Implicarea și Abilitarea Tinerilor”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și proiectul „Promovarea Ocupării Forței de Muncă în Republica Moldova”, finanțat de BMZ, în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, direcțiile teritoriale ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă și organizațiile societății civile locale.

Uniunea Europeană investește în viitorul antreprenoriatului din Republica Moldova

66 de companii din Republica Moldova au beneficiat de granturi în valoare totală de 24,7 milioane de lei, sprijin care va stimula investiții de aproape 44 de milioane de lei în economia națională. Fondurile sunt accesate prin intermediul mai multor programe de granturi, gestionate de Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului în colaborare cu Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, și vor fi utilizate pentru achiziționarea de echipamente moderne, precum și pentru eficientizarea proceselor de producție.

Sprijinul este oferit de Guvernul Republicii

Moldova, care contribuie cu 7,77 milioane de lei pentru 26 de companii, și de Uniunea Europeană, care susține 20 de companii cu 4,2 milioane de lei prin proiectul „Uniunea Europeană pentru întreprinderile mici și mijlocii”.

De asemenea, 20 de companii beneficiază de granturi în valoare de 12,74 milioane de lei prin [Programul de creștere a competitivității producătorilor locali și integrare în lanțurile valorice](#), finanțat de Guvern și Grupul Banca Mondială, prin intermediul ODA și al [Unității de Implementare a Proiectului Băncii Mondiale de Ameliorare a Competitivității](#).

În prezent, aceste companii însumează peste 1 267 de angajați, iar cu ajutorul granturilor vor fi create cel puțin alte 478 de locuri noi de muncă.

Acest sprijin financiar se traduce în afaceri mai puternice, locuri de muncă mai bine remunerate și perspective economice mai solide pentru comunitățile din întreaga țară.

De la începutul anului, 471 de companii au beneficiat de granturi acordate prin intermediul Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, în valoare totală de 194 de milioane de lei. Acest sprijin a generat investiții planificate în sumă de peste 383 de milioane de lei în economia națională.

Din totalul beneficiarilor, 293 de companii au fost finanțate din bugetul de stat, 147 au primit sprijin din partea Uniunii Europene prin proiectul „Uniunea Europeană pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii”, iar 24 de companii au fost susținute prin Programul finanțat de Guvern și Grupul Banca Mondială.

Totodată, șapte companii beneficiază de suport prin programul „EU4Moldova: Comunități Locale”, finanțat de Uniunea Europeană, guvernele Germaniei, Austriei și Poloniei, și implementat de GIZ, ADA și SFPL în Moldova.

„Consolidarea comerțului și competitivității în țările Parteneriatului Estic” – un nou proiect UE implementat de OCDE și ITC

La data de 18 septembrie 2025, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) și Centrul Internațional de Comerț (ITC) au lansat, la Chișinău, **noul lor proiect comun intitulat „Consolidarea comerțului și competitivității în țările Parteneriatului Estic”, finanțat de Uniunea Europeană (UE)**. Cu această ocazie, Viceprim-ministra și ministra dezvoltării economice și digitalizării, Doina Nistor, împreună cu ambasadoarea Uniunii Europene în Republica Moldova, Iwona Piórko, au susținut un discurs de deschidere în fața unui public format din peste 50 de factori de decizie și reprezentanți ai mediului de afaceri.

Valorificând expertiza OCDE în analiza bazată pe date și consolidarea capacităților instituționale, alături de experiența ITC în implementarea reformelor comerciale și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii orientate spre export, proiectul, cu o durată de patru ani, are ca obiectiv consolidarea competitivității economice și avansarea reformelor în domeniul mediului de afaceri în țările Parteneriatului Estic ale UE. Pentru Republica Moldova, livrabilele principale vor include primele ediții ale raportului OCDE „*Perspectivile Competitivității*” și ale „*Tabloului de Bord pentru Convergență Economică*”.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

„Perspectivele Competitivității” va evalua cadrele de politici naționale în domenii precum mediul de afaceri, conectivitatea și comerțul, precum și piețele forței de muncă, în timp ce Tabloul de Bord va măsura performanța Republicii Moldova pe baza a peste 30 de indicatori cantitativi și va monitoriza progresul în direcția alinierii la standardele Uniunii Europene. De asemenea, Republica Moldova va beneficia de sprijin direcționat pentru promovarea investițiilor și politici de reducere a riscurilor, precum și pentru dezvoltarea unor sisteme de monitorizare și evaluare în domeniul politicilor pentru IMM-uri.

În paralel, ITC va colabora îndeaproape cu autoritățile Republicii Moldova și cu comunitatea de afaceri pe trei direcții strategice. În primul rând, modernizarea, facilitarea și digitalizarea procedurilor comerciale transfrontaliere, reducând astfel costurile și complexitatea schimburilor comerciale. În al doilea rând, îmbunătățirea accesului la informații comerciale și de piață prin extinderea portalului Biroului de asistență pentru comerț al Parteneriatului Estic (EaP Trade Helpdesk) și consolidarea capacității Republicii Moldova de a produce statistici fiabile privind comerțul cu servicii. Și, în al treilea rând, consolidarea capacității

de export a IMM-urilor moldovenești, prin consultanță personalizată în domenii precum standardele de calitate, branding și marketing, dar și prin facilitarea participării acestora la târguri internaționale, vizite de studiu și evenimente de tip business matchmaking cu cumpărători din UE și din alte regiuni ale lumii.

Evenimentul de lansare a inclus și un atelier tematic privind facilitarea comerțului. OCDE a prezentat o evaluare a progreselor înregistrate de Republica Moldova și a oportunităților de reformă, utilizând Indicatorii OCDE privind facilitarea comerțului, în timp ce ITC a detaliat inițiativele planificate pentru simplificarea proceselor comerciale și accelerarea digitalizării formalităților vamale și de transport.

La discuții au participat reprezentanți ai principalelor instituții publice, inclusiv Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Serviciul Vamal, precum și ai organizațiilor din sectorul privat, cum ar fi Camera de Comerț și Industrie și Asociația Businessului European. Aceștia au evidențiat reformele recente și cele planificate, menite să consolideze capacitatea Republicii Moldova de a face comerț cu partenerii internaționali, aliniindu-se priorităților identificate de OCDE și ITC.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Câștigătorii primei ediții a Concursului „Energy Management Star Moldova 2025”

Pentru prima dată în Republica Moldova a fost organizată competiția „Energy Management Star Moldova 2025”, dedicată promovării bunelor practici de management energetic local. Concursul a fost inspirat de

experiența Ucrainei, unde o astfel de inițiativă a devenit deja tradiție, stimulând implicarea autorităților publice locale (APL) în tranziția energetică durabilă.

La ediția inaugurală au participat 11 localități – Andrușul de Jos, Bălți, Cărbuna, Ceadâr-Lunga, Cioc-Maidan, Feștești, Geamăna, Giurgiulești, Ialoveni, Sireți și Vorniceni – demonstrând că schimbarea începe la nivel comunitar și aduce rezultate vizibile pentru cetățeni.

Concursul a inclus patru etape: depunerea formularelor de participare; realizarea unui

video-pitch de un minut, unde echipele au sintetizat experiența și rezultatele lor; prezentarea unei măsuri cu impact din Planul SECAP; și o dezbatere tematică. Toate etapele au fost evaluate de un juriu independent, alcătuit din reprezentanți ai Convenției Primarilor, Ministerului Energiei și Centrului Național pentru Energie Durabilă.

Împreună mai puternici

Rezultatele ediției I:

Premiul I – echipa Sireți, desemnată „Energy Management Star Moldova 2025”

Premiul II – echipa Bălți

Premiul III – echipa Ialoveni

Câștigătorii au primit diplome, kituri de instrumente pentru management energetic (oferite de GIZ Moldova) și oportunitatea de a participa la o vizită de studiu în Cehia pentru schimb de bune practici (asigurată de proiectul CoM-East).

În cadrul ceremoniei finale, Carolina Novac, secretară de stat la Ministerul Energiei, a subliniat rolul crucial al APL-urilor: „Autoritățile locale joacă un rol central în

atingerea obiectivelor naționale de eficiență energetică și climă. Încurajăm primăriile să dezvolte parteneriate și să implementeze măsuri concrete care să aducă beneficii directe comunităților.”

Concursul a fost parte a activităților dedicate Săptămânii Europene a Energiei Durabile (EUSEW 2025), cel mai important eveniment european în domeniul eficienței energetice și al energiei regenerabile.

Evenimentul a fost organizat de Alianța pentru Eficiență Energetică și Regenerabile (AEER), în cadrul proiectului Convenția Primarilor – Est, finanțat de Uniunea Europeană, în parteneriat cu proiectul „Eficiența energetică și energiile regenerabile pentru Moldova” (E4M), susținut de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și implementat de GIZ Moldova în colaborare cu rețeaua LEEN Moldova.

Vizită de studiu la Brno, Cehia – bune practici în management energetic propuse primarilor din Republica Moldova

Reprezentanții a patru primării semnatare ale inițiativei europene Convenția Primarilor pentru Climă și Energie – Sireți, Bălți, Ialoveni și Ceadâr-Lunga – au participat, în perioada 8–12 septembrie 2025, la o vizită de studiu în orașul Brno, Republica Cehă. Evenimentul a fost organizat cu sprijinul proiectului CoM-East III și a avut drept scop schimbul de bune practici în domeniul adaptării la schimbările climatice, tranziției energetice, dezvoltării urbane durabile și managementului energetic eficient.

Trei dintre localități – Sireți, Bălți și Ialoveni – sunt câștigătoare ale primei ediții a concursului „Energy Management Star Moldova”, desfășurat de Alianța pentru Eficiență Energetică și Regenerabile (AEER) în cadrul proiectului Convenția Primarilor – Est, finanțat de Uniunea Europeană. Concursul a fost organizat în parteneriat cu proiectul „Eficiența energetică și energiile regenerabile pentru Moldova” (E4M), finanțat de Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) și

implementat de GIZ Moldova în colaborare cu rețeaua LEEN Moldova.

Pe parcursul vizitei, participanții au descoperit modul în care Brno implementează Planul de Acțiune pentru Energie Durabilă și Climă (SECAP), prin proiecte concrete precum: crearea de spații verzi integrate în zone urbane și sisteme de captare a apelor pluviale; amenajarea de infrastructuri reziliente și clădiri eficiente energetic; promovarea tehnologiilor moderne – clădiri pasive, acoperișuri verzi, centrale fotovoltaice și soluții de stocare a energiei; dezvoltarea de cartiere urbane sustenabile, cu accent pe eficiență energetică și mobilitate verde.

Experiența din Brno a demonstrat importanța parteneriatelor europene și a investițiilor în soluții inovatoare pentru un viitor mai verde. Pentru localitățile din Republica Moldova aceste bune practici reprezintă modele concrete ce pot fi adaptate și replicate, sprijinind tranziția energetică, protecția mediului și crearea unor orașe reziliente și sănătoase pentru locuitori.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

EU4Moldova Rezilientă: Cinci localități din Moldova devin, în premieră, sate inteligente cu sprijinul Uniunii Europene

Pentru prima dată în Republica Moldova este implementat conceptul european de Sat Inteligent, menit să sprijine dezvoltarea durabilă a comunităților rurale prin tehnologii moderne, eficiență energetică și servicii publice digitale.

Localitățile Larga, Coșnița, Sipoteni, Lozova și Mereni au fost selectate pentru acest

program-pilot, beneficiind de granturi de până la 1,5 milioane de lei pentru proiecte smart și aproximativ 3 milioane de lei pentru parcuri fotovoltaice. Investițiile sunt realizate prin proiectul „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Solidarity Fund PL în Moldova.

În Larga, raionul Briceni, proiectul se concentrează pe eficiența energetică și siguranță: modernizarea Căminului Cultural și a instituțiilor sociale, iluminat public inteligent și sisteme de supraveghere video.

„Prin această abordare integrată, transformăm Larga într-o comunitate sigură și pregătită pentru viitor”,

a declarat primarul Radu Urechean.

La Coșnița, Dubăsari, accentul se pune pe modernizarea salubrității, printr-o autospecială performantă pentru colectarea deșeurilor, dotată cu GPS și cameră video. Autoritățile și-au propus să instaleze și 500 de tomberoane pentru colectarea selectivă a plasticului, reducând poluarea și îmbunătățind logistica.

În comuna Sipoteni, din Călărași, soluțiile vizează accesul la apă potabilă și infrastructura publică: patru stații de filtrare a apei, iluminat inteligent și stații moderne de așteptare a transportului public.

La Lozova, Strășeni, proiectul sprijină agricultura și educația, prin instalarea unor stații meteorologice solare care vor ajuta agricultorii să se adapteze mai bine la schimbările climatice și să îmbunătățească producția agroalimentară.

„Proiectul nostru mai prevede instalarea unor sisteme de ventilare în grădinița și liceul satului. Aceste inițiative vor contribui la sănătatea copiilor”,

a menționat primarul Viorel Jardan.

Și satul Mereni, raionul Anenii Noi, implementează soluții smart: iluminat public cu senzori, camere video și un sistem automatizat de irigare pentru stadionul sportiv, alături de campanii de implicare civică.

În toate cele cinci localități se construiesc parcuri fotovoltaice de până la 200 kW, care vor reduce semnificativ costurile de energie și vor consolida independența energetică.

„Primăriile au beneficiat și de instruire cu experți internaționali și vizite de studiu în Europa, pentru a dezvolta strategii de sate inteligente adaptate pe termen lung. Ne dorim

ca această abordare integrată să aibă un impact real asupra calității vieții locuitorilor”,

a subliniat Xenia Marcov, coordonatoare de proiect în cadrul Solidarity Fund PL în Moldova.

Proiectele de sate inteligente urmează să fie finalizate până la sfârșitul lunii noiembrie 2025.

  UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Campanii de informare pentru comunități mai responsabile energetic

Organizațiile societății civile care au primit granturi în cadrul proiectului „Parteneriate locale pentru eficiența energetică în servicii sociale” au inclus în planurile lor desfășurarea campaniilor de informare și sensibilizare în comunități. Aceste inițiative sunt menite să încurajeze un comportament responsabil în utilizarea energiei și să implice cetățenii în procesul de tranziție verde.

Circa 2.000 de persoane au aflat cum pot economisi resurse și adopta un comportament mai responsabil în utilizarea energiei. Campaniile, desfășurate în parteneriat cu autoritățile publice locale, au inclus ateliere practice, jocuri educaționale, sesiuni de discuții și distribuirea de materiale informative. Participanții au aflat cum pot reduce pierderile de energie, care sunt avantajele izolării termice a locuințelor, cum pot folosi surse regenerabile și ce obiceiuri sustenabile pot aplica în viața de zi cu zi.

Acțiunile nu s-au limitat la transmiterea de informații, ci au creat și un spațiu de dialog deschis, în care cetățenii au împărtășit experiențe și au adresat întrebări.

„Eu deja făceam câte ceva ca să economisesc acasă, dar la atelier am aflat și mai multe idei simple, pe care nu le știam. O să încerc și eu să mai schimb câte ceva acasă, că așa putem să avem grijă și de bani, și de natură pentru copii și nepoți”,

a spus o beneficiară a centrului de zi din municipiul Strășeni.

Un localnic din satul Bădiceni, raionul Soroca, a mărturisit:

„Este foarte bine că veniți și ne explicați aceste lucruri. Eu nu m-am gândit că economisirea resurselor este atât de importantă. Acum înțeleg cât de important este pentru noi toți.”

La rândul său, doamna Zinaida Rotaru din raionul Edineț a adăugat:

„Mulțumim că ați venit și ne-ați spus. Noi nu prea știm de astea, dar e bine de știut cum să facem economie la lumină și la căldură. Ne prinde bine, că totul e scump.”

Astfel de voci confirmă că informarea directă și dialogul cu cetățenii sunt esențiale pentru schimbarea de comportament și pentru crearea unor comunități mai responsabile energetic.

Aceste campanii de informare vin la pachet și cu investiții concrete: 35 de clădiri în care se desfășoară servicii sociale vor fi eficientizate energetic, pentru un impact durabil asupra comunităților.

Acțiunile sunt parte componentă a proiectului „Parteneriate locale pentru eficiența energetică în servicii sociale”, implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene, cofinanțat și implementat de Fundația Soros Moldova, în parteneriat cu Keystone Moldova și AO Fondul de Inovații Sociale din Moldova.

MEDIU ȘI CLIMĂ

„EU4Moldova: Comunități locale” – proiecte esențiale pentru sistemul de gestionare a deșeurilor și canalizare pentru îmbunătățirea bunăstării elevilor din comunitățile lor

În luna iulie a fost marcat un moment important în îmbunătățirea infrastructurii de apă și sanitație, precum și în promovarea

dezvoltării locale incluzive în raionul Leova, prin programul „[EU4Moldova: Comunități Locale](#)” – o inițiativă a Echipei Europa.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

O **ceremonie de inaugurare** a avut loc în Hănăsenii Noi, marcând lansarea oficială a proiectelor de sisteme de sanitație și apă în raionul Leova, și anume pentru satele Sîrma și Hănăsenii Noi, precum și pentru Școala Profesională din Leova. Aceste proiecte vor aduce beneficii directe pentru aproximativ **700 de persoane**, oferindu-le acces la servicii de salubritate sigure, moderne și confortabile.

Lucrările prevăzute includ:

- ▶ Construirea a două stații locale de epurare a apelor uzate
- ▶ Construirea unor blocuri sanitare noi în instituțiile publice
- ▶ Racordarea instituțiilor publice cheie, precum școlile, grădinițele, centrele medicale și primăriile la sistemul de canalizare
- ▶ Instalarea unor rețele noi de canalizare

▶ Oferirea posibilității de conectare a gospodăriilor și întreprinderilor la noile sisteme.

Aceste investiții nu doar vor îmbunătăți sănătatea publică și condițiile de mediu, ci vor contribui semnificativ și la creșterea calității vieții în comunitățile vizate. Proiectele din Sîrma, Hănăsenii Noi și de la Școala Profesională din Leova sunt finanțate cu aproximativ 390.000 de euro, prin contribuția Uniunii Europene (UE), Cooperării Austriece pentru Dezvoltare (ADC) și a Autorităților Publice Locale (APL). Implementarea este coordonată de Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA). Aceste inițiative fac parte din programul „EU4Moldova: Comunități Locale” – o inițiativă a Echipei Europa.

Acest eveniment a fost organizat cu sprijinul programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, finanțat de Uniunea Europeană, guvernele Germaniei, Austriei și a Poloniei.

Activități cu impact asupra mediului desfășurate în primul an de implementare a proiectului Twinning

La 1 iulie 2025, proiectul Twinning „Calitatea aerului și mediul înconjurător”, finanțat de UE, având Ministerul Mediului ca principal beneficiar, a marcat primul său an de implementare. În cadrul tuturor

celor patru componente ale proiectului au fost desfășurate diverse activități legate de mediu, cele mai recente și cu impact fiind vizitele la fața locului, seminariile și instruirile.

Astfel, în perioada 12-14 august, au fost efectuate o serie de vizite comune la fața locului în cadrul componentelor 1 și 3: „Îmbunătățirea managementului, controlului și aplicării calității aerului” și „Economie circulară – consolidarea sistemelor de gestionare a deșeurilor”. Experții de la Institutul Meteorologic Finlandez și de la Agenția Lituaniană pentru Managementul Proiectelor de Mediu au vizitat Termoelectrica din Chișinău, fabrica de ciment LaFarge din Rezina, depozitul de deșeuri din Țințăreni și centrul de reciclare Finplast-Prim din Bălți. Scopul vizitelor a fost evaluarea situației actuale a instalațiilor industriale și de gestionare a deșeurilor din Republica Moldova. Vizitele au permis familiarizarea cu platformele industriale locale și cu sistemul actual de autorizare de mediu din țară. Experții au avut ocazia să împărtășească cele mai bune practici și tehnici ale UE privind evaluarea daunelor aduse mediului în accidente industriale și verificarea trasabilității deșeurilor în timpul importului și tranzitului produselor, inclusiv stabilirea încetării statutului de deșeu.

Luna septembrie a fost marcată de alte două evenimente: *Seminarul de conștientizare privind calitatea aerului* organizat de Componenta 1 și *Instruirea aprofundată privind CLP* în cadrul Componentei 4 „Consolidarea managementului ecologic rațional al substanțelor chimice”.

La seminarul „Creșterea conștientizării privind calitatea aerului atmosferic” au participat aproximativ 60 de specialiști din cadrul instituțiilor responsabile de calitatea aerului: ministere de resort, autorități publice centrale și locale, instituții responsabile de calitatea aerului, instituții de cercetare, companii energetice și industriale. În timpul panelului de discuții s-a prezentat situația actuală privind calitatea aerului în țară, planuri pentru dezvoltarea unei rețele moderne de monitorizare, acțiuni de protecție a aerului, efectele secundare ale poluanților asupra mediului și sănătății, precum și metode moderne de monitorizare și gestionare eficientă a calității aerului. În aceeași săptămână, experții finlandezi au ținut prelegeri publice studenților de la Universitatea de Stat din Moldova și Universitatea Tehnică din Moldova despre tehnicile de modelare a calității aerului - modelarea dispersiei și SILAM.

Împreună mai puternici

În ceea ce privește instruirea CLP (Clasificare, Etichetare și Ambalare), aceasta a avut loc în perioada 16-18 septembrie la Ministerul Mediului, cu prezența a 14 inspectori ai Inspectoratului pentru Protecția Mediului (Chișinău, Anenii Noi, Cimișlia, Ialoveni, Strășeni și Hâncești) și 2 reprezentanți ai Agenției de Mediu, care au participat activ la sesiunile de instruire, au efectuat exerciții practice, au adresat întrebări și au inițiat discuții. De asemenea, inspectorii au adus exemple de produse chimice plasate pe piață în Republica Moldova pentru a analiza și evalua etichetarea corectă a produselor.

Experții din Suedia au împărtășit beneficiarilor cele mai recente informații privind clasele de pericol și criteriile de clasificare; exemple și exerciții practice privind clasificarea și etichetarea corectă a substanțelor și amestecurilor periculoase care ajută la prevenirea accidentelor chimice, a intoxicațiilor și a poluării; comunicarea pericolelor fizice, pentru sănătate și mediu; completarea fișei cu date de securitate; serviciul de asistență – HelpDesk. La finalul instruirii, beneficiarii au obținut certificate de participare.

Laboratorul de educație în privind justiția climatică – inaugurat la Universitatea de Stat din Moldova

Campusul Global pentru Drepturile Omului (Global Campus of Human Rights – GC), împreună cu programul său GC Caucasus, coordonat de Universitatea de Stat din Erevan (YSU) și Universitatea de Stat din Moldova (USM), au încheiat cu succes proiectul „Dezvoltarea educației privind justiția climatică și drepturile omului la Universitatea de Stat din Moldova”.

Lansată la începutul anului 2024 cu sprijinul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova și al Guvernului Republicii Moldova, inițiativa a consolidat semnificativ rolul USM în promovarea drepturilor omului, protecției mediului și justiției climatice. De-a lungul a două ani academici, Universitatea și-a extins aria de acțiune, a modernizat mediul de învățare și a dezvoltat competențele cadrelor didactice, afirmându-se ca lider regional în producerea de cunoștințe critice pentru o tranziție verde echitabilă și sustenabilă, în conformitate cu procesul de extindere al Uniunii Europene.

În centrul proiectului s-au aflat dezvoltarea curriculei inovatoare, a instrumentelor de predare și a competențelor academice.

Acestea au dus deja la o schimbare de politică la nivelul USM, prin integrarea de noi cursuri și activități dedicate drepturilor omului și justiției climatice. Un grup de profesori a parcurs un program complex de instruire pe parcursul a doi ani, care a inclus experimentarea metodelor de gamificare pentru o predare mai interactivă, precum și proiectarea și implementarea unor inițiative educaționale internaționale. Rezultatul a fost organizarea cu succes a două ediții ale Școlii Europene de Primăvară Interregionale privind Justiția Climatică și Drepturile Omului.

Abordarea interdisciplinară a proiectului a fost unul dintre elementele sale definitorii. Facultățile de Drept și de Biologie și Științe ale Pământului au colaborat strâns, combinând perspective socio-politice și științifice. Cadrele universitare locale au lucrat împreună cu experți ai Campusului Global pentru a asigura că procesul de predare și cercetare abordează atât dimensiunile teoretice, cât și cele practice ale justiției climatice și drepturilor omului.

Un moment de referință al proiectului a fost crearea Laboratorului JURIS – Cercetare și Educație în Drepturile Omului și Dezvoltare Durabilă, inaugurat la 30 iunie 2025, în cadrul ceremoniei de închidere a proiectului. Conceput ca un centru pentru pedagogie inovatoare și cercetare interdisciplinară, laboratorul va funcționa ca un incubator de idei și colaborări noi, contribuind la tranziția durabilă și verde a Republicii Moldova.

Proiectul se bazează pe cooperarea dintre Campusul Global pentru Drepturile Omului (GC) și Universitatea de Stat din Moldova (USM), inițiată în 2023 în cadrul programului GC de dezvoltare a capacităților. În doar trei ani, USM s-a alăturat drumului parcurs de alte universități de prestigiu din Europa de Est și de Sud-Est care au devenit membre ale GC, avansând în același timp în procesul de integrare europeană.

Tineri studenți de la mai multe facultăți învață despre jurnalismul de mediu, la o școală de vară, cu suportul Uniunii Europene

50 de studenți din Republica Moldova din diverse medii academice – jurnalism, pedagogie și ecologie – au participat în perioada 20-27 iulie la o școală de vară pentru viitorii jurnaliști de mediu, unde au învățat să scrie despre schimbările climatice, economia circulară și dezvoltarea durabilă.

Școala de vară a fost desfășurată de Asociația Jurnaliștilor de Mediu, în cadrul proiectului „Facilitarea unei tranziții verzi incluzive în Republica Moldova” finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD Moldova.

În timp de opt zile, tinerii au participat la sesiuni teoretice, ateliere practice, discuții cu experți și au efectuat mai multe vizite în teren.

„Am conștientizat cât de esențială este o informare corectă despre utilizarea rațională a resurselor naturale și că aceasta este un pas puternic spre tranziția verde a țării noastre. Înțelegând și documentând problemele

actuale de mediu, interacționând cu experți în domeniu, mi-am confirmat că ideea că nu avem planeta B și că ține de fiecare cetățean să dea dovadă de spirit civic și să contribuie la un viitor sustenabil”,

a menționat Nicolae Cernomaz, student la Universitatea Georgetown din SUA, Facultatea Politici Internaționale.

În una din zile, tinerii au mers la o fabrică de sortare a deșeurilor din municipiul Chișinău, unde au aflat detalii despre procesele prin care deșeurile sunt colectate, separate și pregătite pentru reciclare. Au înțeles importanța reducerii consumului, a reutilizării și reciclării ca parte a unui stil de viață sustenabil, dar și rolul esențial al cetățenilor în gestionarea corectă a deșeurilor. Au vizitat și Muzeul Lucrurilor Pierdute, creat cu susținerea PNUD, unde au re-descoperit mai multe obiecte aruncate: tablouri, cărți, suvenire, care au fost salvate de la soarta de a deveni deșeu și au fost expuse vizitatorilor.

„Am învățat cum să comunic despre problemele de mediu prin diverse platforme media, rețele sociale și fotografie ecologică. Taberele de mediu încurajează învățarea activă și dezvoltă o atitudine responsabilă față de mediu și încurajează implicarea activă în protejarea acestuia”,

**povestește Argentina Fron, absolventă
a Facultății de Jurnalism și Științe ale
Comunicării, Universitatea de Stat
din Moldova.**

Participanții au mai vizitat parcul eolian din satul Chișcăreni, raionul Orhei și Grădina Botanică din Chișinău.

În urma vizitelor în teren, tinerii au scris scenarii de video pentru rețelele sociale, au filmat și editat și au scris articole, în toate acestea fiind ghidați de mentori.

În anii precedenți, PNUD a desfășurat instruirii pentru 140 de studenți de la șase universități din țară, în domeniul biodiversității, protecției mediului și al apelor, în cadrul Academiei Eco Media, finanțată de Guvernul Suediei.

Totodată, în anul școlar 2024-2025, elevii din 87 de școli din țară au studiat despre energie și climă, în cadrul unor module inserate în discipline școlare precum Fizică, Geografie, Educație pentru societate sau Dezvoltare personală. Aceasta a fost posibilă datorită unor module dezvoltate cu susținerea Uniunii Europene și PNUD Moldova, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Energiei, Ministerul Mediului și Președinția Republicii Moldova.

Cahul sărbătorește o nouă realizare în domeniul alimentării cu apă și canalizare

A fost semnat un nou contract cu Asociația "Polimer Gaz Conducte" și "Irinda Prim", în valoare de peste 11,4 mln Euro, pentru reabilitarea și extinderea rețelei de apă și canalizare din mun. Cahul, s. Cotihana și s. Crihana Veche, cu o lungime totală de circa 85 km de rețele, ce vor asigura acces pentru circa 2.000 de gospodării la servicii de apă și canalizare moderne. Pe lângă acestea, Contractul prevede construcția infrastructurii auxiliare, inclusiv: 5 stații de pompare, 2 rezervoare de apă, digitalizarea

serviciilor, prin instalarea a 8.000 de contoare inteligente cu transmitere la distanță și modernizarea sistemului de facturare al operatorului regional SA Apă-Canal Cahul.

Aceste lucrări suplimentare sunt o parte componentă a unui proiect mai amplu de Alimentare cu Apă și Canalizare în raionul Cahul, finanțat din sursele oferite în formă de grant de către Guvernul Germaniei și Uniunea Europeană. Este una dintre cele mai mari investiții în sectorul apei din Republica Moldova.

Contractul nou semnat include reabilitarea rețelei de apă și canalizare pentru orașul Cahul: reabilitarea țevelor de transportare și distribuție a apei și extinderea conductelor de canalizare stradală gravitațională, cu o lungime totală de peste 28 km, ce vor permite conectarea a circa 770 de gospodării noi.

Pentru s. Cotihana, Proiectul prevede extinderea rețelei de apă și construcția rețelei de canalizare. O lungime totală de 15 km de conducte de apă și 13 km de rețea de canalizare vor permite conectarea a circa 330 de gospodării la infrastructura nou construită.

Pentru prima dată, s. Crihana Veche va avea o rețea completă de canalizare, construită cu un sistem complex de 3 stații de pompare

a apelor uzate și o rețea de canalizare de circa 27,5 km, conectând astfel peste 900 de gospodării, o dezvoltare mult așteptată de locuitori.

Implicit, pentru a putea opera și menține capacitatea crescută, SA Apa-Canal Cahul, operatorul regional al serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, ar trebui să fie capabil să asigure servicii de calitate și standarde înalte. Prin urmare, va fi echipat cu un sistem de contorizare a apei la distanță prin achiziționarea a 8.000 de contoare de apă cu ultrasunete și transmisie de date LoRaWAN, inclusiv un sistem de facturare modernizat, îmbunătățiri ale software-ului/bazei de date și hardware-ului, asistență tehnică, dotări suplimentare de echipamente, instruiți ale personalului.

  UE-Moldova:

Împreună mai puternici

Protecția consumatorilor intră în era digitală: inițiativa comună pentru modernizarea și simplificarea procesului de petiționare pentru consumatori – a fost lansată

În cadrul Moldova Digital Summit 2025, 5-7 iunie, a avut loc lansarea oficială a platformei e-Democrație, un instrument digital ce va contribui la consolidarea participării cetățenilor în procesul decizional și la facilitarea comunicării directe cu autoritățile

publice. Până la sfârșitul anului, platforma va include un modul dedicat consumatorilor, care va permite transmiterea simplificată a petițiilor către toate instituțiile responsabile de domeniul protecției consumatorilor.

Cu acest prilej, Centrul Analitic Independent Expert-Grup, în parteneriat cu Agenția pentru Guvernare Electronică (AGE), a organizat workshopul tematic „Sinergizarea instituțiilor publice pentru îmbunătățirea protecției consumatorilor prin intermediul platformei e-Democrație”. Evenimentul a reunit aproape 40 de participanți – reprezentanți

ai Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Delegației Uniunii Europene, Inspectoratului de Stat pentru Protecția Consumatorilor, ECC Moldova, ai autorităților publice centrale cu competențe în domeniu, alături de specialiști din sectorul IT, mediul academic și organizații ale societății civile.

Discuțiile din cadrul workshopului s-au concentrat pe:

- ❖ dificultățile cu care se confruntă consumatorii în procesul actual de petiționare;
- ❖ provocările întâmpinate de autorități în recepționarea, procesarea și soluționarea eficientă a petițiilor;
- ❖ modul în care platforma e-Democrație va funcționa ca punct unic de contact, facilitând transmiterea petițiilor;
- ❖ alinierea la standardele europene în domeniul protecției consumatorilor;
- ❖ și nu în ultimul rând, nevoile autorităților care urmează a fi satisfăcute prin intermediul noilor funcționalități digitale.

Despre platforma eDemocrație

Lansată în regim pilot, platforma edemocratie.gov.md oferă deja posibilitatea de a depune petiții și de a consulta inițiative publice online, fără hârtii sau drumuri inutile. În primele două zile ale summitului, peste 400 de cetățeni și-au exprimat opinia prin sondajele disponibile pe platformă.

Alte autorități vor fi conectate treptat. De asemenea, orice instituție publică poate solicita conectarea prin formularul online disponibil pe platformă.

În Moldova, la intersecția dintre tradiție și inovație: TechVillage 2025

TechVillage 2025 s-a desfășurat între 5–7 septembrie în satul Butuceni, transformând peisajul rural într-un spațiu internațional dedicat inovației. Evenimentul a reunit 36 de startup-uri pre-seed și 26 de investitori

din 16 țări, oferind un cadru autentic pentru conexiuni, mentorat și schimb de idei.

De la întâlniri informale la prezentări structurate, fondatorii și investitorii au purtat dialoguri profunde, depășind pitch-ul tradițional.

„Cred că este foarte important ca fondatorii de startup-uri să interacționeze cu investitori internaționali, pentru a înțelege cum funcționează lucrurile în afara granițelor țărilor din care vin. În special, în cadrul unor piețe emergente precum Moldova.”

a subliniat Vuk Lau, Silicon Gardens.

Programul TechVillage a inclus întâlniri unu-la-unu, menite să favorizeze conexiuni autentice și să creeze premisele unor oportunități concrete de creștere. Participanții au explorat teme esențiale precum extinderea în plan internațional, gestionarea investițiilor în fazele incipiente de dezvoltare și accelerarea creșterii în cadrul piețelor emergente.

„TechVillage este un eveniment extraordinar. Am reușit să creăm conexiuni cu mulți fondatori de startup-uri, cu numeroși investitori, să avem întâlniri unu-la-unu și să primim feedback consistent, să reflectăm mai mult asupra provocărilor pe termen lung.”

**a declarat Alina Cojocaru, COO,
Red Mechanic.**

„TechVillage a demonstrat că Moldova nu mai este doar o escală, ci o destinație emergentă pentru inovație. Ceea ce a început cu un strop de scepticism s-a încheiat cu încredere, pe măsură ce fondatorii și investitorii au găsit un spațiu comun pentru a se conecta, a colabora și a contura viitoare parteneriate.”

**a menționat Renata Ungureanu,
CEO la XY Partners.**

TechVillage 2025 a realizat un lucru remarcabil: a transformat un sat într-un spațiu al inovației globale, poziționând Republica Moldova drept un centru emergent în cadrul ecosistemului internațional al inovației.

TechVillage a fost organizat de XY Partners, cu sprijinul proiectului EU4Innovation East, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat de Guvernul Franței și implementat de Expertise France; în parteneriat cu Ukraine-Moldova American Enterprise Fund, Guvernul Elveției prin Helvetas și Programul Innovate Moldova, finanțat de Suedia.

Împreună mai puternici

DeepTech GigaHack 2025: inovație, energie și creativitate la cel mai mare hackathon din Moldova

Peste 300 de participanți pasionați de tehnologie, cercetători și programatori au transformat Chișinăul într-un veritabil laborator de inovație, în cadrul celei de-a treia ediții a DeepTech GigaHack. Între 12 și 14 septembrie, la Tekwill, tinerii curioși și pasionați de inovație au lucrat cot la cot cu

27 de mentori internaționali și un juriu format din 26 de experți, răspunzând provocărilor din domenii precum Inteligența Artificială, FinTech, HealthTech, EnergyTech, AgriTech, Cybersecurity și EduTech, și au transformat idei curajoase în prototipuri funcționale, într-un ritm intens de 48 de ore.

În total, 44 de echipe s-au înscris în competiție, iar 8 dintre ele au reușit să impresioneze juriul și să plece acasă cu titlul de câștigători.

Echipele câștigătoare au propus soluții inovatoare în opt domenii: de la aplicații pentru eficiența energetică și automatizarea parcarilor, la securitate cibernetică, analiză medicală asistată de IA, conformitate digitală pentru IMM-uri, platforme de date pentru ferme, protecția datelor financiare și spații digitale pentru designeri. Fiecare proiect a demonstrat creativitate, relevanță și potențial de impact real. Echipele câștigătoare vor avea oportunitatea de a continua dezvoltarea proiectelor alături de parteneri, cu sprijin tehnic și mentorat, consolidând ecosistemul tehnologic al Moldovei.

DeepTech GigaHack 2025 a demonstrat că Republica Moldova nu este doar o țară participantă pe scena tehnologică regională, ci un adevărat laborator de inovație. Talentele locale, ideile îndrăznețe și colaborarea strânsă dintre echipe, mentori și parteneri au arătat că aici pot fi dezvoltate

soluții tehnologice cu impact real asupra industriilor-cheie.

Proiectele câștigătoare nu se opresc la prototip – ele au potențialul de a fi dezvoltate și implementate, influențând domenii precum sănătatea digitală, energia sustenabilă, securitatea cibernetică, agricultura și educația. Moldova își consolidează astfel statutul de hub regional pentru tehnologiile emergente, unde creativitatea și expertiza se transformă în soluții concrete pentru viitor.

DeepTech GigaHack 2025 a fost organizat de către Technovator, cu susținerea EU4Innovation East, un proiect regional finanțat de Uniunea Europeană, co-finanțat de Guvernul Franței și implementat de Expertise France, Ukraine-Moldova American Enterprise Fund (UMAEF), PNUD Moldova și Guvernul Italiei, și programul Innovate Moldova, finanțat de Suedia. Parteneri: Orange Systems, Beden Grup Healthcare Systems, e-Governance Academy (Estonia) din cadrul proiectului „Îmbunătățirea rezilienței cibernetice în țările Parteneriatului Estic 2.0” finanțat de Uniunea Europeană, EIT Community, Fineguide.ai.

Împreună mai puternici

Acest buletin este realizat în cadrul proiectului „Vizibilitatea și comunicarea UE în Republica Moldova 2025-2026”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de GOPA PACE S.A.

Date de contact relevante:

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova:
Delegation-Moldova@eeas.europa.eu

Echipa editorială:

Svetlana Japalău, Lider de Echipă,
svetlana.japalau@eu4moldova.eu

Natalia Ionel, Expert cheie
natalia.ionel@eu4moldova.eu

Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a GOPA PACE S.A. și a echipei editoriale, și nu reprezintă sub nici o formă opinia Uniunii Europene.

